

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA VALENCIÀ; LLENGUA I LITERATURA

IES ENRIC VALOR

CURS 2021-2022

PEGO

ÍNDEX:

1. INTRODUCCIÓ	1
1.1. Justificació de la programació	1
1.2. Contextualització	2
1.3. Distribució del departament	3
1.4. Procedència i distribució de l'alumnat	3
2. OBJECTIUS	4
2.1. Objectius generals d'ESO	4
2.2. Objectius específics d'ESO: 2n d'ESO, 3r d'ESO i 4t d'ESO	5
2.2.1. SEGON D'ESO	5
2.2.2. TERCER D'ESO	7
2.2.3. QUART D'ESO	8
2.3. Objectius generals de Batxillerat	10
2.4. Objectius específics de batxillerat: 1r i 2n de Batxillerat	12
3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES	13
3.1. Contribució de l'àrea de Llengua i Literatura a l'adquisició de les competències bàsiques	14
3.1.1. Competència Comunicació Lingüística (CL)	14
3.1.2. Competència Social i Cívica (CSC)	14
3.1.3. Competència Aprendre a Aprendre (AA)	15
3.1.4. Competència Digital (CD)	15
3.1.5. Competència Iniciativa i Actitud Emprenedora (IE)	15
3.1.6. Competència Consciència i Expressió Cultural (CEC)	16
3.1.7. Competència Matemàtica, Científica i Tecnològica (CMCT)	16
3.2. Contribució de l'àrea de Literatura universal a l'adquisició de les competències clau	17
4. CONTINGUTS: ESTRUCTURA I CLASSIFICACIÓ	18
4.1. Continguts generals d'ESO	18
4.1.1. Continguts curriculars aplicats a 2n d'ESO	19
4.1.2. Continguts curriculars aplicats a 3r d'ESO	19
4.1.3. Continguts curriculars aplicats a 4t d'ESO	23
4.2. Continguts generals de Batxillerat	26
4.2.1. Continguts de 1r de Batxillerat	26
4.2.2. Continguts de 2n de Batxillerat	33
5. UNITATS DIDÀCTIQUES	41
5.1. Organització i temporització de les unitats didàctiques a l'ESO	42
5.1.1. Continguts seqüencials de 2n d'ESO	42

5.1.2. Continguts seqüencials de 3r d'ESO	44
5.1.3. Continguts seqüencials de 4t d'ESO	47
5.2. Organització i temporització de les unitats didàctiques a Batxillerat	49
5.2.1. Continguts seqüencials de 1r de batxillerat	50
5.2.2. Continguts seqüencials de 2n de batxillerat	53
5.3. Organització i temporalització de les unitats didàctiques a Literatura Universal	55
5.3.1. Continguts seqüencials de Literatura Universal	56
6. METODOLOGIA	58
6.1. Metodologia general de l'àrea o matèria. Orientacions metodològiques de l'àrea de llengua	58
6.2. Metodologia d'ESO	60
6.3. Metodologia de Batxillerat	60
6.4. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge. Activitats complementàries	61
7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	63
7.1 Criteris d'avaluació , qualificació i promoció	63
7.2. Criteris d'avaluació a 2n, 3r i 4t d'ESO	65
7.3. Criteris d'avaluació a Batxillerat	66
7.3.1. 1r de Batxillerat	66
7.3.2. 2n de Batxillerat	67
7.3.3. Literatura Universal	68
7.4. Instruments d'avaluació	69
7.5. Criteris de recuperació de pendents a ESO i a Batxillerat	70
7.6. Lectures per a ESO i Batxillerat	70
8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS (MESURES DE NIVELL III i IV)	71
8.1. Objectius generals	73
8.2 Criteris de Diversitat	73
8.3 Mesures de Nivell III	74
8.4 Mesures de Nivell IV	75
9. ELEMENTS TRANSVERSALS	76
9.1. Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita	77
9.2. Comunicació audiovisual. TIC	78
9.3. Emprenedoria	78
9.4 Educació cívica i constitucional	78
10. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS	79

11. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I MARCADORS D'ÈXIT	79
12. PROGRAMACIÓ DE CONTINGUTS EN CAS DE CONFINAMENT O TREBALL A DISTÀNCIA	82
13. PROGRAMACIÓ PR4	84

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació de la programació

L'objectiu d'una programació, i també d'aquesta és planificar, ordenar i concretar el projecte educatiu per reduir la improvisació o l'arbitrarietat i per a establir les bases de coordinació entre la pràctica d'ensenyament-aprenentatge dels membres de l'equip docent i de tota la comunitat educativa. Alhora, aquest document serveix com a punt de referència per a l'anàlisi i la valoració dels resultats acadèmics i de convivència al centre.

Tot seguit es presenta la proposta d'objectius, competències i continguts seleccionats d'acord amb les disposicions oficials de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana, que plantegen un currículum per a l'àrea de llengües bàsicament comunicatiu. Cal fer constar que qualsevol esment a objectius o continguts s'ha d'entendre com a esment a un estadi dintre del procés constructiu de la formació educativa de l'alumne, mai com una fita definitiva. D'altra banda, és objectiu prioritari, integrar els coneixements de llengua amb els de la resta de matèries amb les quals l'alumnat té contacte. La llengua pot ser un objecte immanent d'estudi per als especialistes, però per a l'alumnat serà un valuós instrument de comprensió i actualització del món que l'envolta.

Aquesta proposta servirà a l'alumnat per a expressar-se oralment i per escrit un poc millor, per a saber interpretar textos, comprendre millor enunciats, normes gramaticals, regles ortogràfiques... Totes aquestes propostes, practicades convenientment per l'alumnat amb ajuda del professorat seran de gran utilitat tant per al present com per al futur.

Vivim en societat i la llengua del nostre poble és l'instrument que ens defineix com un conjunt social que ha d'afrontar el segle XXI tot millorant la salut lingüística personal i del nostre entorn. Només si parlem i escrivim en valencià assegurarem el futur de l'idioma, ja que les circumstàncies actuals discriminen, marginen i empobreixen cada vegada més la nostra llengua, per la situació en la qual es desenvolupa.

Aquesta programació recull allò que el Departament entén que ha de ser la seua activitat dirigida als quatre nivells d'ensenyament obligatori i els dos de batxillerat, tot i que la programació per al 1r curs de l'ESO es presentarà de manera independent a aquesta, ja que forma part de l'àmbit sociolingüístic que s'imparteix des del curs 2020-2021¹.

Per confeccionar-la hem tingut en compte la legislació vigent:

- LLEI ORGÀNICA 2/2006 D'EDUCACIÓ, 3 de maig (LOE)
- REIAL DECRET 1631/2006, 29 de desembre, d'ensenyaments mínims en ESO.
- DECRET 112/2007, 20 juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'ESO a la Comunitat Valenciana.

---

1 Vegeu la programació d'àmbit sociolingüístic de 1r d'ESO per al curs 2021-2022.

- ORDE 14 de desembre 2007, avaluació en ESO.
- DECRET del 10-6-2015, punt 4 de la LOMQE que regula les programacions didàctiques.
- DECRET del 16-6-2011 de la LOE del DOGV.
- DECRET 104/2018, de 27 de juliol.
- DECRET 87/2015, de 5 de juny i la RESOLUCIÓ de 5 de juliol de 2019, sobre el mateix DECRET.
- ORDRE 20/2019, que regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat.

1.2. Contextualització

L'IES Enric Valor de Pego està situat en aquesta població de poc més de 10.000 habitants i és el centre on acudeixen els estudiants d'ensenyament secundari i obligatori de les valls veïnes: la Gallinera i Ebo, principalment, part de la del riu Girona i Laguar i arriba a les poblacions d'Orba, Benidoleig, Benigembla, Parcent i Castell de Castells. Per tant, l'entorn de l'alumnat és semiurbà i es veu enriquit per les diferents procedències de l'alumnat.

El centre compta amb catorze unitats d'ESO més els grups de l'Aula Específica, PMAR i PR4; cinc de Batxillerat; dos grups d'FPB d'Informàtica; dos del Cicle Mitjà i dos del Cicle Superior d'Informàtica.

El **clastre de professors** està format per setanta-un membres (majoritàriament valencianoparlants) sis dels quals formen part del Departament de València: Rosa Berbegall, Francesc Garrigues, Joana Sastre, Maria Sempere, Jordi Rovira i Raquel Pastor.

L'**alumnat** és majoritàriament valencianoparlant amb algunes bosses poc significatives de castellanoparlants i una minoria d'immigrants de diverses procedències, nord-europeus, de l'Europa de l'est, sud-americans i un nombre menor de gent procedent del Magrib, la majoria dels quals integrats i molt sovint prou competents tant en valencià com en castellà. Per tant, és obvi que dins d'aquest context tan normalitzat, el tractament didàctic d'aquesta assignatura siga el de Llengua 1 (L1).

Quant a les **aules i els recursos** disponibles per a l'ESO, hem de dir que les aules són de grup, la qual cosa, representa un entrebanc important per a la pràctica docent: en ser els mateixos alumnes els vertaders gestors i custodis de l'aula, aquesta no sol ser un escenari òptim, per tal com la distribució de mobiliari i ensers sol ser caòtica i l'estat de netedat i ordre, si més no, poc estimulant. La pandèmia, amb les corresponents restriccions sanitàries, ha condicionat encara més la distribució dels espais al centre (aules de referència compartides amb més d'un grup, sales diverses habilitades com a aules, etc.). D'altra banda, les aules compten, amb un ordinador amb connexió wifi, amb projector i pantalla, que funcionen acceptablement. trobem a faltar que per al

treball de les TIC, els alumnes no puguem accedir a cap connexió a internet.

1.3. Distribució del departament

El departament de valencià està format per 6 persones, seguint l'ordre en què apareixen al llistat, tres de les quals són definitives al centre. Una d'aquestes, concretament Rosa Berbegall, imparteix des de fa uns cursos l'assignatura de francès. Una professora està en Comissió de Serveis i dues persones estan en pràctiques. En aquest sentit tenim la següent disposició de professorat i nivells:

Rosa Berbegall: Francès 1r ESO, 2n ESO, 3r ESO, 4t ESO, 1r BAT, 2n BAT + Vicedirecció.

Francesc Garrigues: Àmbit 1r ESO + Tutoria + 1h Taller reforç ASL + 4h Codocència 1r ESO + 1h Coordinació ASL.

Joana Sastre: 3r ESO A+ 3r ESO B + 3r ESO C + 1r Bat A + 1r Bat B + cap de departament.

Maria Sempere: 4t ESO + 1r BAT + Tutoria + 1r BAT Literatura Universal + 4h codocència 2n ESO + 2h Atenció a Direcció

Raquel Pastor: 2n ESO A + 2n ESO B + 2n ESO C + 2n ESO D + 2n BAT A + 2n BAT B + Tutoria

Jordi Rovira: 4t ESO + 4t ESO + PR4 + Tutoria.

El Departament es reunirà amb una periodicitat mínima de dues sessions al mes (o setmanalment, si convé) prèvia convocatòria per part de la cap de departament o per sol·licitud de qualsevol altre membre del departament.

Les **reunions** d'aquest curs estan fixades els dilluns de 11:05 a 12:00 hores. Uns dies abans de la reunió compartirem un ordre del dia proposat per la cap del Departament. Així tots els membres podran completar i ampliar aquest ordre del dia, en funció dels temes proposats per la COCOPE i de les necessitats del mateix.

A més a més, els seus membres es comuniquen *sine die* telemàticament mitjançant correu electrònic, drive, whatsapp i videoconferències.

1.4. Procedència i distribució de l'alumnat

La població ha crescut considerablement en les últimes dècades, exclusivament a causa de l'augment de la població estrangera.

Actualment, hi ha alumnat d'una vintena de nacionalitats diferents, la més nombrosa de les quals (amb deu alumnes) és, a banda de l'espanyola, la marroquina seguida de la britànica i la romanesa (amb 7 alumnes cadascuna). Diversitat que no suposa cap problema respecte a la integració de l'alumnat al sistema educatiu.

A l'actualitat, l'IES Enric Valor rep alumnat de tres escoles: CEIP Ambra, CEIP Carolina Sala i CEIP Rosalia Bondia; i de l'escola concertada i d'ESO CEIP Sant Antoni, per

al batxillerat.

2. OBJECTIUS

2.1. Objectius generals d'ESO

L'ensenyament de la llengua i la literatura, en valencià, tindrà com a objectiu en aquesta etapa contribuir al desenvolupament de les capacitats següents en l'alumnat:

1. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat social i cultural.

2. Utilitzar el valencià per a expressar-se oralment i per escrit, de forma coherent i adequada en cada situació de comunicació i en els diversos contextos de l'activitat social i cultural per a prendre consciència dels propis sentiments i idees i per a controlar la pròpia conducta.

3. Utilitzar la llengua oral en l'activitat social i cultural de forma adequada a les distintes funcions i situacions de comunicació, adoptant una actitud respectuosa i de cooperació.

4. Reconèixer les diverses classes de textos escrits, incloses les seues estructures formals, per mitjà dels quals es produeix la comunicació amb les institucions públiques, privades i de la vida laboral, així com ser capaç d'emprar-los.

5. Utilitzar el valencià per a adquirir nous coneixements, així com per a buscar, seleccionar i processar informació de manera eficaç en l'activitat escolar i per a redactar textos propis de l'àmbit acadèmic.

6. Conèixer i valorar com a patrimoni comú la riquesa lingüística i cultural de l'estat, i considerar, adequadament i amb respecte, les diferents situacions que originen les llengües en contacte en les comunitats bilingües.

7. Comprendre i valorar, a partir del coneixement de la realitat sociolingüística, la necessitat de recuperar un ús normalitzat del valencià, símbol d'identitat cultural i mitjà irrenunciable per a entendre la realitat de l'entorn i accedir al patrimoni cultural propi.

8. Analitzar els diferents usos socials del valencià per a evitar els estereotips lingüístics que suposen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.

9. Apreciar les possibilitats que ofereix el valencià, llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, com a vehicle de comunicació i de vertebració.

10. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica del valencià, reconeixent les diferents unitats de la llengua i les seues combinacions.

11. Aplicar amb una certa autonomia, els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per a comprendre textos orals i escrits i per a escriure i parlar amb adequació, coherència, cohesió i correcció en valencià.

12. Comprendre textos literaris utilitzant els coneixements sobre les convencions de cada gènere, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics.

13. Apreciar les seues possibilitats comunicatives per a la millora de la producció personal.

14. Aproximar-se al coneixement de mostres rellevants del patrimoni literari i valorar-lo com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva en diferents contextos historicoculturals.

15. Conèixer i distingir les principals èpoques artístiques i literàries, els seus trets característics i els autors i obres més representatius de cada una d'elles. Conèixer les obres i fragments representatius de les literatures de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana.

16. Interpretar i emprar la lectura i l'escriptura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món i consolidar hàbits lectors per mitjà de textos adequats a l'edat.

17. Aprendre i utilitzar tècniques senzilles de maneig de la informació: busca, elaboració i presentació, amb ajuda dels mitjans tradicionals i l'aplicació de les noves tecnologies.

18. Utilitzar amb progressiva autonomia els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació per a obtindre, interpretar i valorar informacions de diversos tipus i opinions diferents.

2.2. Objectius específics d'ESO: 2n d'ESO, 3r d'ESO i 4t d'ESO

2.2.1. SEGON D'ESO

1. Entrar en contacte amb la tècnica d'estudi del quadre sinòptic. Assolir estratègies per realitzar-lo.

2. Fer un examen de manera eficient. Assolir estratègies per a treballar en grup. Saber confeccionar una fitxa de lectura. Saber prendre apunts i conscienciar-se de la seua importància com a eina d'estudi. Aprendre a presentar un treball de classe seguint les pautes adequades. Assolir coneixements per confeccionar una presentació de diapositives.

3. Delimitar els diferents tipus de relacions de significat (homonímia, sinonímia, antonímia i polisèmia. Assolir el concepte de fals sinònim i ser capaç de discriminar-los i evitar l'ús incorrecte.

4. Diferenciar els significats de paraules i sintagmes morfològicament semblants.

5. Conèixer i aprendre l'ús correcte de les paraules derivades.

6. Delimitar els diferents tipus d'interferències lingüístiques.

7. Fixar el concepte de fals amic i fer un ús normatiu del lèxic.

8. Fixar les característiques bàsiques dels textos expositius; publicitaris, aprendre a confeccionar un text publicitari; conèixer els diferents tipus de narracions per l'extensió i llurs característiques.

9. Conèixer les característiques de les cartes personals i saber redactar-ne. Aprofundir en el coneixement dels textos instructius i predictius.

10. Aprofundir en el coneixement de discursos orals no espontanis i potenciar-ne els

continguts procedimentals.

11. Aprofundir en el coneixement de textos argumentatius.

12. Identificar les categories gramaticals i fixar-ne les característiques morfològiques, semàntiques i sintàctiques bàsiques. Identificar les característiques semàntiques i morfològiques de substantius i adjectius.

13. Conèixer les característiques de les paraules habilitades i usar-les amb propietat.

14. Assolir destresa i identificar les preposicions i les conjuncions i conèixer-ne les característiques morfosintàctiques.

15. Establir les regles d'ús i conèixer l'ortografia de quantificadors.

16. Establir la relació entre sons i grafies. Entendre el concepte de síl·laba i saber separar-ne. Distingir els diferents tipus de grafies que poden representar sons (lletres, dígrafs, lletres compostes i lletres modificades). Distingir entre diftongs i hiats. Discriminar les grafies que representen les consonants nasals, oclusives, vibrants, palatals, velars i geminades en contextos conflictius.

17. Conèixer la morfologia i els usos dels pronoms personals forts, dels interrogatius, dels pronoms febles i conèixer-ne les característiques morfosintàctiques i ortogràfiques. Establir regles de combinació de pronoms febles. Saber discriminar les oracions personals de les impersonals. Saber diferenciar oracions simples de les no simples, complexes, compostes, coordinades i subordinades.

18. Analitzar les abreviacions i fixar-ne la tipologia. Conèixer el concepte i la tipologia de les unitats fraseològiques.

19. Saber les regles d'accentuació i la dièresi i saber aplicar-les. Establir les regles dels signes de puntuació. Establir les regles bàsiques d'ús de les majúscules i minúscules.

20. Establir les relacions que es donen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques. Consolidar els coneixements adquirits sobre textos literaris i cançons de temàtica amorosa. Establir les característiques bàsiques de les novel·les d'amor, d'intriga, de terror i d'aventures. Establir relacions entre textos narratius i produccions cinematogràfiques. Fixar les característiques bàsiques del discurs teatral. Aprofundir en el coneixement de textos poètics, fixar-ne les característiques bàsiques i potenciar continguts i procediments lligats a la recitació. Fixar les característiques de l'assaig.

21. Delimitar l'extensió geogràfica de la llengua i el nombre de parlants. Conèixer els dialectes, subdialectes i parlars de la llengua. Conèixer les característiques bàsiques dels subdialectes del valencià i delimitar-los geogràficament.

22. Conscienciar-se de la llengua pròpia i de la importància del sentiment de pertànyer a un grup sense actituds excloents ni discriminatòries. Identificar i discriminar els diversos tipus de multilingüisme. Reflexionar al voltant de la discriminació de qualsevol tipus i fomentar actituds allunyades dels prejudicis i el sectarisme. Delimitar el concepte de prejudici lingüístic i assolir una

consciència crítica envers els criteris que defensen.

23. Conèixer el concepte de variació lingüística i iniciar-se en la tipologia de les varietats. Identificar les característiques del registre estàndard i poder usar-lo en textos de poca complexitat. Entendre el concepte i les característiques del registre col·loquial.

24. Conscienciar-se de les característiques bàsiques de l'adolescència i saber afrontar els canvis que s'hi produeixen. Reflexionar al voltant de les relacions sentimentals. Reflexionar al voltant de l'aspecte físic i evitar actituds prejudicials. Reflexionar al voltant de situacions socials o personals conflictives. Reflexionar al voltant dels valors lligats al medi ambient. Reflexionar al voltant dels moments vitals que impliquen un canvi d'etapa.

25. Identificar els elements del verb i saber classificar-los segons les seues característiques. Conèixer la morfologia dels verbs irregulars més freqüents.

26. Aprofundir en els coneixements del correu electrònic i la missatgeria instantània. Potenciar els continguts lligats a les tècniques de la comunicació i la informació. Assolir competència per a la recerca d'informació en Internet de manera eficient i sense pràctiques de risc.

2.2.2. TERCER D'ESO

1. Llegir, comprendre i analitzar i identificar l'estructura d'un text narratiu, d'un reportatge periodístic, d'un text expositiu, un assagístic d'un descriptiu, d'un científicotècnic, d'una carta literària, d'un text teatral, d'un text poètic i analitzar els recursos expressius, la mètrica, la versificació i la rima.

2. Ampliar el lèxic amb vocabulari nou a partir d'un text. Agrupar els mots en camps semàntics. Distingir les famílies lèxiques de les paraules. Establir relacions de sinonímia. Conèixer el concepte de préstec lingüístic, de barbarisme lèxic. Distingir unitats fraseològiques i interpretar-ne el sentit. Establir relacions de sinonímia entre les paraules. Identificar, classificar i saber emprar antropònims, topònims i gentilicis. Ampliar el vocabulari de biologia i geologia. Elaborar camps semàntics dels sentiments. Reconèixer els vulgarismes, eufemismes i onomatopeies. Establir relacions de sinonímia entre les paraules.

3. Redactar un textos breus de diferent tipologia i respondre a qüestions orals amb fluïdesa.

4. Analitzar l'estructura de la premsa impresa i digital. Reconèixer els gèneres periodístics informatius, d'opinió i mixtos. Distingir les característiques d'una notícia, del reportatge i la crònica. Reconèixer els tipus d'entrevistes i les característiques. Conèixer les característiques d'un guió cinematogràfic i vocabulari del cinema.

5. Conèixer l'estructura de l'oració simple i distingir-ne els constituents bàsics. Identificar els tipus d'oracions segons el predicat. Identificar les funcions sintàctiques i substituir els complements verbals per pronoms i combinar-los correctament. Distingir les oracions simples, compostes i complexes, els elements nexuals i els tipus d'oracions. Distingir proposicions

subordinades substantives , adjectives i adverbials.

6. Conèixer l'habilitació i paraules habilitades. Reconèixer els mecanismes de composició i saber escriure els mots compostos. Reconèixer els mecanismes de derivació.

7. Diferenciar els morfemes, les conjugacions, els temps i les principals irregularitats verbals. Emprar correctament les formes no personals i les perífrasis.

8. Aplicar les normes en els diftongs, triftongs i hiats. Conèixer les normes de l'accentuació i utilitzar correctament l'accent diacrític Aplicar la norma ortogràfica a la dièresi, l'apostrofació i la contracció. Aplicar la normativa ortogràfica de la S sorda i sonora, de la G, J, TG, TJ, X, TX, IG, H, B, V.

9. Participar en un debat respectant les normes d'interacció comunicativa, sobre la relació entre el mal ús de les noves tecnologies i la salut, sobre la importància de la conservació de la biodiversitat. Reflexionar sobre els cànons de bellesa imposats per les modes i debatre sobre la imatge corporal.

10. Distingir les característiques de la poesia, narrativa, teatre i assaig.

11. Identificar els elements de la comunicació en textos literaris. Conèixer els primers textos literaris i els inicis de la nostra literatura Conèixer l'evolució de la nostra literatura, des dels trobadors fins als primers cortesans. Conèixer l'obra de Ramon Llull, les característiques de Les Quatre Grans Cròniques, de l'Humanisme i els seus representants. Conèixer les característiques bàsiques de la literatura religiosa i moralitzant dels s XIV i XV, l'obra de Roís de Corella, les característiques de Tirant lo Blanc i Curial i Güelfa. Conèixer la vida i obra d'Ausiàs March i de Jaume Roig. Identificar les característiques del teatre medieval i el Misteri d'Elx. Analitzar les característiques de la literatura dels s. XVI, XVII, i XVIII i conèixer els principals autors del Barroc i la Il·lustració.

12. Conèixer, respectar i valorar la diversitat lingüística. Conèixer els conceptes de multilingüisme i bilingüisme. Conèixer l'origen de la llengua. Distingir les comarques valencianoparlants de les castellanoparlants i saber les causes de la divisió lingüística. Conèixer les aportacions de La Cancelleria Reial a la configuració de la llengua. Analitzar la història de la nostra llengua des del s.XV al XIX. Conèixer els conceptes de conflicte substitució lingüística. Reflexionar sobre la normalització i normativització de la llengua, i sobre les actitud lingüístiques dels parlants.

2.2.3. QUART D'ESO

1. Llegir, comprendre, analitzar i redactar textos expositius, narratius, argumentatius expositivoargumentatius, fragments d'una novel·la, d'un text teatral. Analitzar, resumir i esquematitzar un text científic divulgador. Redactar un treball monogràfic de tipus expositiu.

2. Conèixer les característiques i estructura del currículum i elaborar-ne un de propi. Distingir l'estructura d'un correu electrònic i redactar-ne. Conèixer les característiques

i redactar una sol·licitud, una reclamació i un recurs.

3. Ampliar el lèxic a partir d'un text. Identificar el vocabulari del camp semàntic del món laboral. Reconèixer neologismes i préstecs lingüístics. Ampliar el vocabulari científic. Emprar sufixos i prefixos grecollatins, i les locucions llatines més freqüents.

4. Redactar textos de tipologia diferent i participar en un debat sobre les condicions de vida al tercer món, l'explotació infantil i el comerç just, sobre les relacions personals a través d'Internet, sobre els usos lingüístics en la comunicació per Internet, sobre la violència de gènere, les tertúlies televisives que denigren l'oponent, els hàbits de consum, les relacions familiars i la salut.

5. Reconèixer paraules i expressions de caràcter valoratiu, establir relacions de sinonímia entre paraules. Conèixer el concepte de monosèmia, polisèmia i homonímia. Establir relacions entre mots sinònims, antònims, hipònims i hiperònims.

6. Conèixer les característiques dels discursos orals no espontanis. Distingir l'estructura i recursos d'una conferència. Manifestar opinions i arguments oralment. Distingir les característiques textuais dels mitjans de comunicació i els principals gèneres periodístics d'opinió, radiofònics i televisius. Conèixer les característiques dels textos publicitaris.

7. Conèixer l'estructura d'un article de diccionari i interpretar-ne la informació. Emprar els diccionaris en línia i els diccionaris específics. Classificar i emprar bé les abreviacions. Conèixer els tipus d'enciclopèdies que hi ha.

8. Analitzar l'estructura morfològica del verb. Conèixer el paradigma dels verbs regulars i dels irregulars de la segona conjugació. Conèixer i combinar adequadament els pronoms febles. Usar correctament les formes no personals dels verbs i les preposicions per i per a davant d'infinitiu. Distingir oracions compostes i complexes, compostes coordinades, complexes substantives, adjectives i adverbials (causals, consecutives, concessives, condicionals i finals).

9. Conèixer el sistema vocàlic, el sistema consonàntic i classificar-ne els fonemes. Conèixer els fenòmens d'ensordiment, sonorització, emmudiment i geminació. Conèixer els criteris d'escriptura de les majúscules i de la cursiva, dels guions curts i llargs, dels parèntesis i dels claudàtors. Emprar correctament les consonants fricatives, la *el·la* geminada, les palatals africades i fricatives, la H, la B i la V.

10. Distingir les característiques del Romanticisme i de la Renaixença així com dels autors més representatius. Conèixer les característiques del teatre de la Renaixença, la narrativa realista, i naturalista, i autors. Distingir les característiques de la literatura modernista i autors, de la literatura noucentista i autors, de l'avantguardista i autors. Saber les característiques de la literatura de postguerra, conèixer els diferents corrents i autors. Analitzar l'assaig de Joan Fuster i la poesia de Vicent Andrés Estellés. Conèixer els corrents i autors actuals.

11. Conèixer la història de la nostra llengua des de la renaixença fins a 1975. Analitzar la situació legal del valencià actual. Conèixer la història de la normativa del valencià. Conèixer els

trets principals dels blocs dialectals i les varietats geogràfiques. Conèixer els trets més rellevants del dialecte central, balear i alguerès, del nord-occidental, del valencià i dels seus subdialectes.

12. Produir i exposar oralment un text expositiu. Identificar seqüències descriptives i explicatives en un text expositiu. Reconèixer les característiques d'un fullet informatiu i d'un turístic. Elaborar un fullet informatiu sobre el centre on estudiem. Transformar una escena teatral en un text narratiu.

13. Conèixer el funcionament, les utilitats i limitacions dels traductors automàtics i dels correctors ortogràfics. Crear un bloc d'aula per compartir informació.

2.3. Objectius generals de Batxillerat

La finalitat de l'etapa de Batxillerat és completar el desenvolupament integral i harmònic de la persona en els aspectes intel·lectuals, afectius i socials, i preparar-la per a encarar els estudis superiors o la vida professional. D'aquesta manera els diferents objectius es poden agrupar en:

a) Cognitiu: *L'alumnat ha d'adquirir els elements bàsics de la cultura, especialment en els seus aspectes humanístic, artístic, científic i tecnològic.*

b) Afectiu: *Cal que l'alumnat desenvolupe i consolide hàbits d'estudi i de treball individual i en equip. Ha d'enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres.*

c) Socials: *Hem de preparar l'alumnat per a la seua incorporació a estudis posteriors i per a la seua inserció laboral i formar-lo per a l'exercici dels seus drets i obligacions en la vida com a ciutadà.*

Així doncs, hi podem extreure els objectius generals següents, com a part bàsica de l'aprenentatge del cicle de batxillerat:

1. Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució espanyola i pels drets humans, que fomenti la coresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.

2. Consolidar una maduresa personal i social que els permeta actuar d'una manera responsable i autònoma i desenvolupar l'esperit crític. Preveure i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials.

3. Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones, analitzar i valorar críticament les desigualtats i les discriminacions existents, i en particular la violència contra la dona i impulsar la igualtat real i la no-discriminació de les persones per qualsevol condició o circumstància personal o social, amb atenció especial a les persones amb discapacitat.

4. Refermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'eficaç aprofitament de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

5. Dominar, tant en la l'expressió oral com en l'escrita, el castellà i la llengua del propi territori, en el cas dels valencians, el valencià.

6. Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.

7. Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.

8. Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.

9. Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat escollida.

10. Comprendre els elements i els procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, i refermar la sensibilitat i el respecte envers el medi ambient.

11. Refermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.

12. Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, i el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.

13. Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social.

14. Refermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la seguretat viària.

I, per consegüent, el desenvolupament d'aquesta matèria ha de contribuir que l'alumnat adquireisca les capacitats següents:

1. Comprendre els diferents tipus de textos, orals i escrits, i les seues distintes estructures formals, i especialment en els àmbits acadèmics i dels mitjans de comunicació, atenent als elements del context que condicionen una adequada interpretació.

2. Expressar-se oralment i per escrit, especialment en l'àmbit acadèmic, mitjançant discursos adequats, coherents, cohesionats i correctes, sabent fer servir i servir la llengua oral i la llengua escrita com a mitjans eficaços per a la comunicació interpersonal, l'adquisició de nous coneixements, la comprensió i anàlisi de la realitat i l'organització racional de l'acció.

3. Conèixer la realitat plurilingüe i pluricultural del món actual, prestant especial atenció a la Comunitat Valenciana, a l'Estat Espanyol, a Europa i als estats americans castellanoparlants, valorant la diversitat lingüística com a manifestació de la naturalesa social de les llengües i afavorint una actitud respectuosa cap a totes les llengües i els seus parlants, coneixent els diferents orígens i històries i, valorant, especialment, la importància de la normalització del valencià per a aconseguir la seua plena incorporació a tots els àmbits d'ús.

4. Adquirir uns coneixements gramaticals, sociolingüístics i discursius per ser utilitzats en la comprensió, l'anàlisi i el comentari de textos i en la planificació, la composició i la correcció de les

pròpies produccions.

5. Analitzar críticament els discursos orientadors de l'opinió i els discursos reguladors de la vida social, i valorar la importància de l'acostament a aquests discursos per al coneixement de la realitat.

6. Utilitzar adequadament la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous coneixements i per a produir i interpretar textos propis de l'àmbit acadèmic, obtenint, interpretant i valorant informacions de diferents tipus i procedències, i ser capaç d'utilitzar tècniques de recerca, elaboració i presentació de la informació, utilitzant, amb autonomia i esperit crític mitjans tradicionals i noves tecnologies.

7. Interpretar i valorar críticament les obres literàries a partir del coneixement de les seues formes convencionals específiques (gèneres, procediments retòrics, etc.), i de la informació pertinent sobre el context historicocultural de producció així com sobre les condicions actuals de recepció, i dels trets identificadors dels grans períodes en valencià i en castellà, així com d'obres i autors significatius, utilitzant de forma crítica les fonts bibliogràfiques i documentals adequades per al seu estudi.

8. Llegir i valorar les obres literàries com a forma d'enriquiment personal, com a manifestacions de la sensibilitat artística de l'ésser humà i com a expressió de la identitat cultural dels pobles, apreciament el que el text literari té de representació i interpretació del món.

9. Analitzar críticament els usos socials de les llengües, i evitar en les pròpies produccions els que manifesten actituds discriminatòries o d'abús de poder evitant estereotips lingüístics que suposen judicis de valor o prejudicis.

2.4. Objectius específics de Batxillerat: 1r i 2n de Batxillerat

1. Aprofundir en l'acció educativa, per a proporcionar a l'alumnat formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements i habilitats que els permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència.

2. Capacitar l'alumnat per a accedir a l'educació superior.

3. Dotar l'alumnat d'una formació i uns coneixements generals en relació amb les competències de caràcter més transversal; junt amb una preparació especialitzada, en el marc de la modalitat, i si es el cas via, de Batxillerat triada.

4. Consolidar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de treball i la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i de respecte pels altres.

5. Consolidar una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l'esforç, la superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l'alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.

6. Potenciar la participació activa i democràtica de l'alumnat en l'aula i en el centre, i també

en l'exercici de drets i obligacions.

7. Desenvolupar metodologies didàctiques actives i innovadores que incloguen l'ús de mètodes i tècniques d'investigació per part de l'alumnat per a aprendre per si mateix, el treball autònom i en equip, l'aplicació dels aprenentatges en contextos reals, i l'ús sistemàtic de les tecnologies de la informació i la comunicació.

8. Basar la pràctica docent en la formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.

9. Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.

10. Utilitzar el valencià, el castellà i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d'ensenyament, valorant les possibilitats comunicatives de totes aquestes.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

«Seguint la Recomanació 2006/962/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent, aquest reial decret es basa en la potenciació de l'aprenentatge per competències, integrades en els elements curriculars per a propiciar una renovació en la pràctica docent i en el procés d'ensenyament i aprenentatge. S'hi proposen nous enfocaments en l'aprenentatge i l'avaluació, que han de suposar un canvi important en les tasques que han de resoldre els alumnes, i plantejaments metodològics innovadors. La competència és una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per a aconseguir una acció eficaç. Es considera, doncs, com a coneixement en la pràctica un coneixement adquirit a través de la participació activa en pràctiques socials que, com a tals, es poden desenvolupar tant en el context educatiu formal, per mitjà del currículum, com en els contextos educatius no formals i informals».

En aquest sentit «S'hi adopta la denominació de les competències clau definides per la Unió Europea. Es considera que “les competències clau són aquelles que totes les persones necessiten per a la seua realització i desenvolupament personal, i també per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació”. S'hi distingeixen set competències clau essencials per al benestar de les societats europees, el creixement econòmic i la innovació, i s'hi descriuen els coneixements, les capacitats i les actituds essencials vinculades a cada una».

Les competències clau del currículum són les següents:

- Comunicació lingüística (CL).
- Competència social i cívica (CSC).
- Aprendre a aprendre (AA).
- Competència digital (CD).

- Iniciativa i actitud emprenedora (IE).
- Consciència i expressió cultural (CEC).
- Competència matemàtica, científica i tecnològica (CMCT).

Alguns dels trets característics de les competències són els següents:

- Són aprenentatges que es consideren imprescindibles.
- Constitueixen un saber, un saber fer i un saber ser. Es tracta de tots aquells recursos que el subjecte és capaç de mobilitzar de forma conjunta i integrada per resoldre amb eficàcia una situació en un context donat.

- Són sabers multifuncionals i transferibles, perquè l'adquisició d'una competència implica el desenvolupament d'esquemes cognitius i d'acció que es poden aplicar en diversos contextos, segons les necessitats.

- Tenen un caràcter dinàmic i il·limitat, ja que el grau d'adquisició d'una competència no té límit, sinó que es tracta d'un continu en el qual cada persona, al llarg de tota la seua vida, va adquirint graus diferents de suficiència depenent de les necessitats acadèmiques i laborals que se li van plantejant.

- Són avaluables, atès que es tradueixen en accions i tasques observables.
- Requereixen un aprenentatge situat, vinculat a un determinat context i a unes determinades tasques.

3.1. Contribució de l'àrea de Llengua i Literatura a l'adquisició de les competències bàsiques

3.1.1 Competència Comunicació Lingüística (CL)

L'assignatura Llengua i Literatura contribueix en essència a l'adquisició de la competència comunicativa lingüística per part de l'alumnat.

El llenguatge és l'instrument fonamental de l'aprenentatge perquè qualsevol activitat de les persones té com a punt de partida l'ús de la llengua. En el procés d'aprenentatge en general la competència lingüística té un gran protagonisme perquè és el vehicle a través del qual es produeixen els processos següents:

- Comunicació oral i escrita.
- Representació, interpretació i comprensió de la realitat.
- Construcció i comunicació del coneixement.
- Organització i autoregulació del pensament, de les emocions i de la conducta.

3.1.2 Competència Social i Cívica (CSC)

Si la comunicació és un dels pilars de la convivència social, el desenvolupament de la

competència comunicativa ha d'anar estretament lligat amb el desenvolupament de la competència social i ciutadana. Els aspectes essencials d'aquesta competència en aquesta àrea són els següents:

- L'aprenentatge de les habilitats lingüístiques necessàries perquè es produïska la comunicació es durà a terme a través de la pràctica.
- La comunicació i la cooperació seran els vehicles que ajudaran els alumnes a comprometre's i a afrontar els conflictes, a prendre perspectiva, a desenvolupar la percepció de l'individu en relació a la seua capacitat per a influir en qüestions social si a elaborar argumentacions basades en evidències.
- La capacitat de posar-se en el lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres, són valors que manifesten la competència en aquest àmbit.

3.1.3 Competència Aprendre a Aprendre (AA)

El llenguatge és el mecanisme d'aprenentatge per excel·lència. Permet adquirir coneixements, reflexionar sobre els processos d'aquestes adquisicions i reelaborar els coneixements per a utilitzar-los en contextos diferents. Les habilitats pròpies d'aquesta competència estan relacionades amb les capacitats per a aprendre de forma cada vegada més eficaç i autònoma d'acord als propis objectius i necessitats. La metodologia de l'àrea i els procediments propis del seu estudi contribueixen decisivament a la consecució d'aquesta competència.

3.1.4 Competència Digital (CD)

Els aspectes bàsics d'aquesta competència en l'àrea de Llengua són els següents:

- L'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- L'adquisició d'una sèrie de coneixements, habilitats i actituds derivats dels canvis produïts sobre la lectura i l'escriptura per l'aplicació de les TIC i la generació d'entorns virtuals, no solament d'aprenentatge, sinó també d'interacció social.
- La relació directa que existeix entre els continguts de Llengua i Literatura i els coneixements i ús de les principals aplicacions informàtiques.
- Les habilitats d'expressió oral i escrita impliquen el domini de destreses bàsiques d'ús de la informació i creació de continguts en l'àmbit personal, acadèmic, social i professional.
- La identificació i adquisició dels comportaments adequats en l'àmbit digital per a protegir la informació, pròpia i d'altres persones, així com el coneixement dels aspectes addictius de les tecnologies.

3.1.5 Competència Iniciativa i Actitud Emprenedora (IE)

Aquesta competència implica la capacitat de transformar les idees en actes. Açò significa

adquirir consciència de la situació en la qual s'intervé o que es resol i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu previst.

La comunicació es basa justament en la transmissió d'idees i coneixements a través d'actes comunicatius que tenen lloc en determinats àmbits d'ús (personal, acadèmic, social i professional). Per tant, cada situació de comunicació ha de ser enfocada com un problema o un repte al qual els alumnes s'han d'enfrontar i, en aqueix context, han de triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats, i actituds necessaris amb criteri propi, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu previst.

En la realització de les activitats comunicatives es promou el desenvolupament de destreses o habilitats com la capacitat d'anàlisi; la capacitat de planificació, organització, gestió i presa de decisions; la capacitat d'adaptació al canvi i resolució de problemes; la comunicació, presentació, representació i negociació efectives; l'habilitat per a treballar, tant individualment com dins d'un equip; la participació, la capacitat de lideratge i delegació: el pensament crític i el sentit de la responsabilitat; l'autoconfiança, l'avaluació i l'autoavaluació.

3.1.6 Competència Consciència i Expressió Cultural (CEC)

Aquesta competència implica aspectes conceptuals, procedimentals i actitudinals que es manifesten de la següent manera en l'àrea de Llengua i Literatura:

- Coneixement, comprensió, apreciació i valoració amb esperit crític, amb actitud oberta i respectuosa de les diferents manifestacions culturals i artístiques.
- Utilització de les manifestacions culturals com a font d'enriquiment i gaudi personal per a comprendre que formen part de la riquesa i patrimoni dels pobles, als quals contribueixen els continguts del bloc de l'Educació literària.
- Coneixement dels elements literaris amb l'objectiu de desenvolupar la creativitat que es relaciona amb la capacitat estètica i creadora.
- Domini de les capacitats relacionades amb els diferents codis artístics i culturals, per a poder utilitzar-les com a mitjà de comunicació i expressió personal.
- Interés per la participació en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat com d'altres comunitats.

3.1.7 Competència Matemàtica, Científica i Tecnològica (CMCT)

Alguns aspectes propis d'aquesta competència que es desenvolupen en l'àrea de Llengua i Literatura són els següents:

- Producció i interpretació de diferents tipus d'informació.

- Anàlisi i expressió de diversos aspectes de la realitat.
- Comprensió de successos.
- Predicció de conseqüències d'una determinada actuació.

3.2. Contribució de l'àrea de Literatura universal a l'adquisició de les competències clau

L'àrea té com a principal finalitat introduir l'alumnat en el coneixement i l'estudi de la literatura universal per tractar-se d'aquesta part fonamental del patrimoni cultural de la humanitat en què s'han anat depositant la imaginació, els sentiments i els pensaments de les distintes cultures al llarg de la història. Per tant, el seu estudi intervé en el procés de maduració afectiva, intel·lectual i estètica dels joves i condueix els estudiants a aprofundir en la comprensió de la pròpia identitat, tant individual com col·lectiva, i a valorar de forma crítica diverses realitats socials i culturals al mateix temps que la realitat del món contemporani. En aquest sentit, la lectura i l'estudi de fragments o d'obres completes representatives del patrimoni literari universal contribueix de manera fonamental a la consecució dels objectius del batxillerat relacionats amb les capacitats i destreses lingüístiques, tant orals com escrites i així mateix a la d'aquells les finalitats dels quals són aprofundir en les realitats del món contemporani, desenvolupar la sensibilitat artística i literària i el criteri estètic com a fonts d'informació i d'enriquiment cultural i refermar els seus hàbits lectors. És a dir, que de manera semblant a l'àrea de llengua i literatura, la literatura universal contribueix a adquirir les destreses necessàries en les quatre grans macrohabilitats lingüístiques.

L'àrea de literatura universal contribueix especialment a desenvolupar en l'alumnat les competències de **comunicació lingüística**, la relació de les quals es dona en tots els continguts en els cinc components: el lingüístic, el pragmàtic, el sociocultural, l'estratègic i el personal i, també, contribueix a desenvolupar la competència d'**aprendre a aprendre** i dota l'alumnat de recursos i estratègies d'anàlisi i comprensió i facilita els mecanismes d'inferència. Finalment contribueix a desenvolupar les **competències socials i cíviques** i la **consciència i les expressions culturals** per mitjà de l'estudi i la comparació de textos literaris de distintes èpoques i autors, i fa l'alumnat capaç de descobrir en aquests recurrències temàtiques, així com semblances o divergències expressives. D'aquesta manera, l'alumnat aprendrà a transferir els seus coneixements, i a relacionar el contingut i les formes d'expressió d'una obra literària amb el context històric i cultural en el qual s'inscriu, la qual cosa afavorirà l'aprenentatge autònom.

Però aquest currículum amplia de manera notable l'espectre competencial de l'àrea de literatura universal en incorporar continguts i criteris d'avaluació relacionats amb la **competència digital** i amb el **sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor** en el bloc inicial en què es proposen continguts molt relacionats amb la metodologia per a l'aprenentatge competencial i que fan referència a la gestió i la planificació de projectes en grups cooperatius o a processos de busca de la

informació i creació de continguts en contextos digitals.

El currículum incorpora plantejaments metodològics i didàctics coherents amb el desenvolupament de les competències, l'aprenentatge en contextos reals dels elements transversals i dels continguts de les àrees. La competència es preveu com a coneixement en la pràctica, un coneixement adquirit a través de la participació activa en pràctiques socials que, com a tals, es poden desenvolupar tant en el context educatiu formal, a través del currículum, com en els contextos educatius. En aquest sentit, és imprescindible proposar nous enfocaments metodològics innovadors, basats en la interacció, en l'aprenentatge dialògic i en l'aprenentatge servei, que emfatitza la dimensió social dels processos d'adquisició de les competències, un aprenentatge vinculat a un determinat context cultural, social i de relacions, i a unes determinades tasques que les persones hauran de resoldre i que li permetran adquirir la competència necessària.

4. CONTINGUTS: ESTRUCTURA I CLASSIFICACIÓ

4.1. Continguts generals d'ESO

Hem de partir de la premissa que totes les competències clau es treballen en tot tipus de continguts i, per tant, en tots els blocs de les unitats. En canvi, algunes competències estan més lligades a uns continguts que a uns altres. Els blocs amb els quals s'organitzen els continguts són els següents:

Els diferents continguts del currículum s'organitzen en els següents blocs:

BLOC 1: Comunicació oral. Parlar i escoltar

BLOC 2: Comunicació escrita

BLOC 3: Coneixement de la llengua

BLOC 4: Educació literària

L'eix del currículum són les habilitats i estratègies per a parlar i escoltar, incloent-hi la interacció, escriure i llegir, en àmbits significatius de l'activitat social. Aquests aprenentatges s'arreglen en tres dels blocs de continguts del currículum: Comunicació, Educació literària i Tècniques de treball.

Relacionats amb els tres blocs anteriors, el bloc 2 i el 3 reuneixen els continguts que fan referència a la capacitat de l'alumnat per a observar el funcionament de la llengua i per a parlar-ne, als coneixements explícits sobre la llengua i les seues formes d'ús que es deriven de la diversitat geogràfica, social i d'estil, així com de les actituds adoptades pels usuaris de les llengües oficials.

Els blocs de continguts exposen, d'una manera analítica, els components de l'educació lingüística i literària, i n'assenyalen els nivells assolibles en cada curs.

4.1.1. Continguts curriculars aplicats a 2n d'ESO

Bloc 1. Escoltar i parlar

- Aplicació de les propietats textuals en els intercanvis de comunicació oral (adequació, coherència, cohesió i correcció).
- Utilització del lèxic del nivell educatiu i d'un llenguatge no discriminatori.
- Aplicació dels coneixements de la tipologia i de les propietats textuals en l'anàlisi dels textos instructius i expositius.
- Producció de textos orals instructius i expositius [...] i els que generen els aprenentatges i projectes de treball.
- Escolta activa, comprensió, interpretació i anàlisi de textos orals i audiovisuals instructius i expositius [...] i els que generen els aprenentatges i projectes de treball.
- Anàlisi, aplicació i avaluació dels procediments lingüístics d'expressió oral de textos instructius (informació objectiva i precisa, l'imperatiu, construccions d'obligació, etc.) i expositius (exposició ordenada i jerarquizada d'idees, etc.), prestant atenció a les interferències lingüístiques.

Bloc 2. Llegir i escriure

- Característiques bàsiques dels textos instructius i expositius: funció comunicativa, estructura, marques lingüístiques, recursos verbals i no verbals, gèneres.
- Ús d'estratègies de planificació com a part del procés d'escriptura, especialment en textos instructius i expositius: analitzar la situació comunicativa; activar coneixements previs; generar informacions (pròpies, dels companys o de fonts documentals); ordenar la informació en paràgrafs amb esquemes, taules, etc.
- Ús de tècniques de síntesi de la informació: esquema, taula, resum de textos instructius i expositius.
- Cerca, localització i extracció en diferents tipus de textos i fonts documentals i no documentals, amb la col·laboració dels companys, esmentant les fonts d'informació.
- Ús i aplicació d'estratègies de comprensió lectora, especialment en textos expositius i instructius. Abans de la lectura [...] Durant la lectura [...] Després de la lectura.
- Ús de processadors de textos en l'escriptura: buscar i reemplaçar, disseny de pàgina, taules, impressió, dibuix i quadres de text, etc.
- Creació de textos escrits de caràcter instructiu o expositiu, individuals i col·lectius, a partir de propostes que promoguen la creativitat i el gaudi personal usant recursos lingüístics (enumeració, personificació, etc.), recursos del llenguatge no verbal (taules, mapes, vinyetes, etc.) i utilitzant eines digitals d'edició i presentació amb l'ajuda de guies.

Bloc 3. Coneixement de la llengua

- Identificació dels grups de paraules i dels seus tipus, així com de les relacions morfosintàctiques entre els elements que conformen el sintagma nominal, l'adjectival, el

preposicional i l'adverbial.

- Reconeixement del plural majestàtic i de modèstia.
- Reconeixement i ús dels procediments de formació de paraules: composició i derivació (ús de prefixos i sufixos amb valor connotatiu i denotatiu).

Bloc 4. Educació literària

- Aproximació al coneixement d'altres mons (reals o imaginaris) a partir de la lectura.
- Lectura guiada i comprensió de textos i obres literàries, d'acord amb el nivell, com a base per a la formació de la personalitat literària i el gaudi personal.
- Tècniques d'elaboració de treballs personals, de creació i/o investigació senzilla i supervisada sobre una lectura realitzada.
- Connexió entre la literatura i la resta d'arts (música, pintura, cinema, etc.) relacionant obres, personatges i temes universals: les edats de l'home, els mons imaginaris, projeccions del futur, elogi de l'amistat.
- Tòpics literaris: Locus amoenus, tempus fugit, carpe diem, etc.

4.1.2. Continguts curriculars aplicats a 3r d'ESO

Bloc 1. Escoltar i parlar

- Participa activament i respectuosament en intercanvis comunicatius reals o dramatitzats dels àmbits acadèmic i social sobre temes de l'actualitat pròxims als seus interessos, aportant arguments raonats per a defensar les pròpies opinions de manera clara i ordenada, prestant atenció a la pronunciació i a la gestualitat i utilitzant el registre formal, les normes de cortesia i les estratègies d'interacció oral.
- Participa en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions, així com utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.
- Interpreta textos orals i audiovisuals de gèneres, tipologies i registres diferents, amb especial atenció als expositius (de manera autònoma) i als argumentatius (de manera guiada), propis dels àmbits personal, acadèmic i social, analitzant les característiques formals i de contingut i els elements no verbals, i utilitzant de manera autònoma les estratègies de comprensió oral adequades al text i al propòsit de l'escolta, per a formar-se una opinió pròpia.
- Produeix de forma oral, amb el suport de les TIC i l'ajuda del professor, textos formals dels àmbits acadèmic i social de temes relacionats amb el currículum i l'actualitat, especialment de tipologia textual expositiva i argumentativa, utilitzant les estratègies d'expressió oral i els elements no verbals adequats a la situació comunicativa i a l'objectiu proposat, i aplicant les propietats textuais i la riquesa lèxica, per a practicar aprenentatges lingüístics i estructurar el pensament, amb el suport de les TIC i l'ajuda del professorat.

- Avalua, amb la supervisió del professorat i la utilització de guies i gravacions, les produccions orals pròpies i dels companys, atenent la quantitat, qualitat, rellevància, pertinença i claredat, i les normes de prosòdia, per a progressar en la competència comunicativa oral.

- Busca i selecciona informació sobre els entorns laborals, professions i estudis vinculats als coneixements del nivell educatiu; analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al desenvolupament i comparar-les amb les seues pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.

Bloc 2. Llegir i escriure

- Interpreta textos escrits en suports diversos, dels àmbits personal, acadèmic i social, de tipologies diverses (narratius, descriptius, instructius i, en especial, expositius) de forma autònoma i argumentatius amb ajuda del professorat i dels companys) a través de l'anàlisi dels elements formals i de contingut propis del nivell educatiu, utilitzant les estratègies de comprensió lectora adequades al text i a l'objectiu de la lectura, per a construir el significat global del text i com a suport a les tasques d'aprenentatge.

- Planifica i escriu, amb adequació, coherència, cohesió, correcció ortogràfica i gramatical i lèxica del nivell educatiu, textos, en suports diversos, dels àmbits personal, acadèmic i social, de diverses tipologies (narratius, descriptius, instructius i, en especial, expositius de forma autònoma i argumentatius amb ajuda del professorat i dels companys), aplicant les estratègies del procés d'escriptura i utilitzant un llenguatge no discriminatori.

- Avalua, amb la supervisió del professorat, els textos escrits propis o aliens, com a part del procés d'escriptura, identificant els errors d'adequació, coherència, cohesió i correcció del nivell educatiu, i resolent els dubtes de forma reflexiva i dialogada, amb l'ajuda de diccionaris impresos o digitals i altres fonts de consulta.

- Sintetitzo textos orals i escrits expositius i argumentatius utilitzant mapes conceptuals i resums, seleccionant les informacions essencials, generalitzant informacions relacionades i elaborant un text coherent i cohesionat que no reproduïska literalment parts del text original ni incloga interpretacions personals, per a usar la informació amb finalitats diverses segons la situació de comunicació.

- Realitza amb creativitat tasques o projectes de treball individuals o col·lectius, de forma reflexiva i dialogada, sobre temes del currículum (amb especial interès per les obres literàries) o sobre temes socials, científics i culturals, seguint les fases del procés d'un projecte de treball, per a obtenir un producte final original de caràcter expositiu o argumentatiu, contrastant les fonts d'informació, detallant les referències bibliogràfiques, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-lo a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final, i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

- Realitza projectes de treball individuals i en equips cooperatius, sobre temes del currículum (amb especial interès per les obres literàries) o sobre temes socials, científics i culturals, del nivell educatiu, buscant i seleccionant informació en mitjans digitals de forma contrastada; crear continguts per mitjà d'aplicacions informàtiques d'escriptori, i col·laborar i comunicar amb altres filtrant i compartint informació i continguts digitals de forma segura i responsable.

- Realitza amb supervisió, de forma eficaç, tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleces i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el desenvolupament i actuar amb flexibilitat buscant amb supervisió solucions alternatives.

Bloc 3. Coneixement de la llengua

- Identifica les distintes categories gramaticals que componen un text establint la concordança entre aquestes; les classifica, les analitza morfològicament, reconeixent el paper gramatical, sintàctic i semàntic que exerceixen en el discurs; les utilitza correctament per a avançar en la comprensió i la creació de textos argumentatius.

- Crea i revisa textos escrits aplicant correctament les normes ortogràfiques de la llengua pròpies del nivell educatiu.

- Identifica els distints procediments de creació del lèxic, propis del nivell educatiu, distingint entre els morfològics, els préstecs d'altres llengües, així com sigles, acrònims i abreviatures, per a enriquir el vocabulari.

- Explica el canvi semàntic que afecta el significat de les paraules i les seues causes, identificant els seus mecanismes (metàfora, metonímia) per a diferenciar els usos connotatius i denotatius del llenguatge; reconèixer les relacions d'igualtat-semblança (camp semàntic i camp associatiu) i d'inclusió (hiperonímia i hiponímia) que s'estableixen entre les paraules per a captar el sentit global d'un text.

- Analitza morfosintàcticament l'oració simple i classificar-la segons la naturalesa del predicat (oracions atributives, predicatives, actives, transitives, reflexives, recíproques, intransitives, passives, perifràstiques, reflexes i mitjanes) per a, de forma autònoma, expressar-se i redactar textos argumentatius de diverses modalitats oracionals amb major correcció i propietat.

- Reconeix els elements de la comunicació que intervenen en textos argumentatius i justificar si compleixen les propietats textuais adequades al nivell, per a, després d'un procés de reflexió, realitzar un ús adequat de la llengua.

- Explica els orígens històrics de les llengües d'Espanya i reconèixer les seues varietats geogràfiques, per a enriquir-se i desenvolupar una actitud respectuosa cap a la diversitat de la llengua i un entorn plurilingüe i pluricultural.

Bloc 4. Educació literària

- Realitza lectures d'obres literàries pròximes als seus gustos, triades lliurement o a proposta

del professorat, en silenci, en veu alta o participant en dramatitzacions i improvisacions de textos adequats al nivell, aplicant, amb supervisió, tècniques expressives i teatrals.

- Elabora un dossier d'aprenentatge, amb una selecció de documents i creacions realitzats a partir de lectures, literàries i no literàries, pròximes als interessos de l'alumnat, de forma reflexiva i crítica.

- Exposa, en suports diversos, orals i escrits, les conclusions crítiques i raonades sobre les connexions entre la literatura, les arts i la ciència, analitzant i comparant obres, personatges, temes i tòpics universals, des de l'edat mitjana fins al segle XVIII, en creacions de diferent naturalesa.

- Analitza un corpus de textos literaris, de l'edat mitjana al segle XVIII, seleccionats entorn d'un tema o tòpic comú, com a forma d'aproximació a la literatura, identificant els trets essencials del context sociocultural i literari de l'època i les característiques del gènere, i realitzant un comentari de forma i contingut per a expressar raonadament les conclusions extretes, per mitjà de la formulació d'opinions personals.

4.1.3. Continguts curriculars aplicats a 4t d'ESO

Bloc 1. Escoltar i parlar

- Participa activament i respectuosament en intercanvis comunicatius, reals o dramatitzats, especialment en els representatius dels mitjans de comunicació social i dels àmbits professional i administratiu, sobre temes polèmics de l'actualitat, defensant críticament les opinions pròpies amb fluïdesa i riquesa lèxica; ajustant el registre, el to i les normes de cortesia a la situació comunicativa, i utilitzant les estratègies d'interacció oral.

- Participa en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions, i també utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.

- Interpreta textos orals i audiovisuals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis dels àmbits personal, acadèmic, social, professional i administratiu, especialment periodístics i publicitaris, analitzant els elements formals i de contingut, la informació no verbal i les convencions pròpies del gènere, i utilitzant les estratègies de comprensió oral adequades al text i al propòsit de l'escolta, per a construir-se una opinió crítica.

- Produeix de forma oral, amb el suport de les TIC i l'ajuda del professor, textos formals dels àmbits acadèmic i social de temes relacionats amb el currículum i l'actualitat, especialment de tipologia textual expositiva i argumentativa, utilitzant les estratègies d'expressió oral i els elements no verbals adequats a la situació comunicativa i a l'objectiu proposat, i aplicant les propietats textuais i la riquesa lèxica, per a practicar aprenentatges lingüístics i estructurar el pensament.

- Avalua, de manera autònoma, les produccions orals pròpies i dels companys, atenent la quantitat, qualitat, rellevància, pertinença i claredat i les normes de prosòdia, per a progressar en la

competència comunicativa oral.

- Busca i selecciona informació sobre els entorns laborals, les professions i els estudis vinculats als coneixements del nivell educatiu; analitzar els coneixements, les habilitats i les competències necessaris per a desenvolupar-los, i comparar-los amb les seues pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.

Bloc 2. Llegir i escriure

- Interpreta textos escrits dels àmbits personal, acadèmic, social, professional i administratiu, amb una atenció especial als gèneres periodístics informatius i d'opinió, als textos publicitaris dels mitjans de comunicació de masses i als textos dels àmbits professional i administratiu, a través de l'anàlisi dels elements formals i de contingut propis del nivell educatiu, utilitzant les estratègies de comprensió lectora adequades al text i a l'objectiu de la lectura, per a construir el significat global del text.

- Planifica i escriu, amb adequació, coherència, cohesió, correcció ortogràfica i gramatical i lèxica adequada al nivell educatiu, textos, en suports diversos, dels àmbits personal, acadèmic, social, professional i administratiu, de diverses tipologies, centrant-se en els gèneres periodístics informatius i d'opinió, en textos publicitaris amb sentit creatiu i estètic i en textos dels àmbits professional i administratiu amb ajuda de models, aplicant les estratègies del procés d'escriptura i utilitzant un llenguatge no discriminatori.

- Avalua, amb autonomia, els textos escrits propis o aliens com a part del procés d'escriptura, identificant els errors d'adequació, coherència, cohesió i correcció del nivell educatiu, i resolent els dubtes de forma autònoma, amb l'ajuda de diccionaris impresos o digitals i altres fonts de consulta.

- Sintetitzo textos orals i escrits argumentatius utilitzant esquemes, taules, mapes conceptuals i resums; seleccionant les informacions essencials; generalitzant informacions relacionades i elaborant un text coherent i cohesionat que no reproduïska literalment parts del text original ni incloga interpretacions personals, per a usar la informació amb finalitats diverses segons la situació de comunicació.

- Realitza, amb sentit crític i creativitat, tasques o projectes de treball individuals o col·lectius, amb autonomia, sobre temes del currículum (amb un interès especial per les obres literàries) o sobre temes socials, científics, culturals, professionals i literaris motivadors per a l'alumnat, seguint les fases del procés d'elaboració d'un projecte de treball, contrastant la informació, citant-ne adequadament la procedència, incloent-hi la bibliografia i la bibliografia web, i fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-ho a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final, i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

- Realitza projectes de treball individuals i en equips cooperatius sobre temes del currículum

(amb un interès especial per les obres literàries) o sobre temes socials, científics i culturals, buscant i seleccionant informació en mitjans digitals de forma contrastada; editar continguts per mitjà d'aplicacions informàtiques d'escriptori o serveis de la web, i col·laborar i comunicar-se amb altres filtrant i compartint informació i continguts digitals de forma segura i responsable.

- Realitza amb autonomia, de forma eficaç, tasques o projectes; tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleces i debilitats; mostrar curiositat i interès durant el desenvolupament d'aquests, i actuar amb flexibilitat buscant per iniciativa pròpia solucions alternatives.

Bloc 3. Coneixement de la llengua

- Identifica les distintes categories gramaticals que componen un text, propi o alié, i establir la concordança entre aquestes, les classifica, les analitza morfològicament, i reconeix el paper gramatical, sintàctic i semàntic que exerceixen en el discurs, i les utilitza correctament per a avançar en la comprensió i creació correcta de textos propis dels àmbits periodístic, professional i administratiu.

- Crea i revisa textos escrits aplicant correctament les normes ortogràfiques de la llengua pròpies del nivell educatiu.

- Identifica els distints procediments de creació del lèxic, propis del nivell, distingint entre els morfològics, préstecs d'altres llengües i l'origen del lèxic propi, per a enriquir el vocabulari.

- Explica els distints nivells de significat de paraules i expressions identificant l'ús connotatiu i denotatiu de la llengua per a captar el sentit global d'un text; aplicar l'ús connotatiu i denotatiu de la llengua a l'elaboració de textos.

- Identifica l'estructura i els nexes propis d'oracions coordinades, juxtaposades i d'oracions subordinades substantives, adjectives, adverbials pròpies i d'implicació lògica i analitzar-les morfosintàcticament, per, de forma autònoma, expressar-se i redactar textos dels àmbits periodístic, professional i administratiu amb més correcció i propietat.

- Reconeix les propietats textuais en textos dels àmbits periodístics, laboral i administratiu, i aplicar-les al comentari pragmàtic, per compondre textos orals i escrits amb adequació, coherència i cohesió.

- Explica el marc jurídic de les llengües cooficials a la Comunitat Valenciana, i també establir els trets de la varietat estàndard, reconeixent la importància de l'existència d'una norma de la llengua com a element de cohesió cultural.

Bloc 4. Educació literària

- Realitza lectures d'obres literàries pròximes als seus gustos, triades lliurement o a proposta del professor, en silenci, en veu alta o participant en dramatitzacions i improvisacions de textos adequats al nivell, aplicant tècniques expressives i teatrals.

- Elabora un dossier, amb una selecció de documents i creacions realitzats a partir de

lectures, literàries i no literàries, pròximes als seus interessos, de forma reflexiva i crítica.

- Exposa, en suports diversos, orals i escrits, les conclusions crítiques i raonades, sobre les connexions entre la literatura, les arts i la ciència, analitzant i comparant obres, personatges, temes i tòpics universals, del segle XIX a l'actualitat, en creacions de diferent naturalesa (cine, música, pintura, textos literaris i dels mitjans de comunicació, etc.).

- Analitza un corpus de textos literaris, del segle XIX a l'actualitat, seleccionats entorn d'un tema o tòpic comú, com a forma d'aproximació a la literatura, identificant els trets essencials del context sociocultural i literari de l'època i les característiques del gènere i realitzant un comentari de forma i contingut per a expressar raonadament les conclusions extretes, per mitjà de la formulació d'opinions personals.

4.2. Continguts generals de Batxillerat

4.2.1. Continguts de 1r de Batxillerat

Bloc 1. Escoltar i parlar

Continguts comuns amb Llengua castellana i literatura:

- Estudia, analitza i avalua dels textos orals formals, expositius i argumentatius, de l'àmbit acadèmic i de divulgació científica i cultural (conferències, classes, xarrades, videoconferències, etc.), dels gèneres informatius, d'opinió i publicitaris procedents dels mitjans de comunicació social (debats, tertúlies, entrevistes, anuncis de ràdio i televisió, noticiaris, concursos, musicals, esportius, promocionals, sèries, notícies, rodes de premsa, reportatges, etc.); de les característiques formals i de contingut, dels recursos verbals i no verbals, tenint en compte la qualitat, rellevància, pertinència i claredat, així com les normes de cortesia que regulen els intercanvis formals.

- Escolta, comprén, interpreta, analitza i valora de manera crítica textos orals expositius i argumentatius dels àmbits acadèmic i periodístic.

- Aplica els coneixements sobre les propietats textuais (adequació, coherència i cohesió) en la comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica dels textos expositius i argumentatius orals.

- Aplica els coneixements adquirits sobre estratègies de comprensió oral (abans: anticipant, fent hipòtesis; durant: presa d'apunts, preguntar per a aclarir dubtes; després: resums).

- Sintetitza oralment textos expositius i argumentatius: usa el registre formal oral i aplicació dels recursos no verbals (entonació, dicció, control del ritme, les pauses), evitant la recitació literal de textos memoritzats, falques o comodins lingüístics.

- Estudia, analitza i avalua els gèneres discursius formals des d'un enfocament integrador de les habilitats lingüístiques (escoltar, parlar, llegir i escriure) en l'àmbit d'ús acadèmic i de divulgació científica (conferències, classes, xarrades, videoconferències, etc.).

- Estudia, aplica i avalua les estratègies del procés d'elaboració de la presentació oral

(planificació, documentació i bibliografia, textualització i avaluació).

- Aplica els criteris d'ordenació del contingut i dels recursos audiovisuals en les presentacions orals d'acord amb la tipologia textual expositiva, la intenció i l'auditori (interés, importància, lògica, cronològica, etc.).

- Aplica els recursos no verbals (imatge, gestualitat, mirada, entonació, dicció, control del ritme, les pauses, el temps i la duració del discurs).

- Estudia i usa els mecanismes de citació.

- Valora l'escolta activa i el fet de parlar en públic com a font d'aprenentatge, de comunicació i de relació.

- Coneix els estudis i professions vinculats als coneixements de l'àrea.

- Autoconeix aptituds i interessos.

- Coneix el procés estructurat de presa de decisions.

Continguts específics 1r de Batxillerat:

- Aplica les estratègies d'expressió oral i recursos propis del text expositiu evitant la recitació literal de textos memoritzats, col·loquialismes, falques o comodins lingüístics; utilitza els connectors discursius que organitzen, relacionen i cohesionen el contingut i les parts del discurs (per a iniciar intervencions, introduir incisos o exemples, etc.).

- Usa l'estàndard formal i el lèxic especialitzat.

Bloc 2. Llegir i escriure

Continguts comuns amb Llengua castellana i literatura

- Estudi i anàlisi dels elements bàsics dels textos escrits expositius i argumentatius de l'àmbit acadèmic: funció comunicativa, estructura, marques lingüístiques, recursos verbals i no verbals i gèneres.

- Estudi i anàlisi dels elements bàsics dels textos escrits dels mitjans de comunicació social (gèneres periodístics informatius i d'opinió i textos publicitaris): funció comunicativa, estructura, marques lingüístiques, recursos verbals i no verbals i gèneres.

- Aplicació dels coneixements adquirits sobre estratègies de comprensió lectora en la lectura, comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica dels textos escrits expositius i argumentatius, de l'àmbit acadèmic i dels textos escrits dels mitjans de comunicació social (gèneres periodístics informatius i d'opinió i textos publicitaris).

- Reflexió sobre la importància de la lectura com a font d'informació i d'aprenentatge.

- Aplicació dels coneixements sobre les propietats textuais (adequació, coherència i cohesió) en l'escriptura de textos expositius de l'àmbit acadèmic.

- Estudi de les diverses estructures dels textos expositius: comparació, problema-solució, enumeració, causa-conseqüència, ordenació cronològica, etc., i aplicació d'aquests coneixements a l'escriptura de textos.

- Estudi dels elements no verbals dels textos escrits expositius de l'àmbit acadèmic i aplicació d'estos coneixements en l'escriptura de textos.

- Ús autònom de processadors de textos en l'escriptura.

- Reflexió sobre la importància de l'escriptura en el procés d'aprenentatge personal com a instrument que organitza el pensament.

- Realització de projectes d'investigació acadèmica, amb imaginació i creativitat, seguint les fases del procés: planificar; buscar, obtenir, reorganitzar i posar en comú en l'equip la informació de fonts orals i escrites impreses, audiovisuals i digitals; aplicar el procés d'escriptura per a l'elaboració del producte final; presentar el treball de forma oral amb suports audiovisuals; avaluar tant el procés de treball com el resultat aconseguit.

- Cerca, localització i obtenció d'informació en diferents tipus de textos i fonts documentals, incloent-hi els mitjans de comunicació, en llengües diverses; valorar críticament i contrastar estes fonts.

- Ús de ferramentes digitals de busca en pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia, bases de dades especialitzades, etc., o per mitjà de la sindicació de fonts de continguts (RSS) i la visualització.

- Utilització autònoma de les TIC en totes les fases del procés d'elaboració d'un projecte: localitzar, seleccionar, tractar, organitzar i emmagatzemar la informació; crear textos escrits o audiovisuals; presentar el treball, amb especial incidència en la utilització d'entorns col·laboratius.

- Aplicació, amb ajuda de guies i models, de les normes de presentació de textos escrits en els treballs d'investigació: índex, organització del contingut en epígrafs, procediments de citació, notes a peu de pàgina, bibliografia.

- Aplicació del procés estructurat de presa de decisions. Calibratge d'oportunitats i riscos.

- Aplicació d'estratègies de supervisió i resolució de problemes.

- Avaluació, autoavaluació i coavaluació del producte final i del procés d'elaboració d'un projecte per a millorar l'expressió escrita.

- Reflexió sobre la importància de la lectura i l'escriptura com a fonts d'informació i d'organització de l'aprenentatge, i sobre la necessitat d'organitzar la resolució de tasques complexes.

- Foment de l'autoconeixement; del sentit crític; de l'autoconcepte positiu; de la proactivitat, perseverança i flexibilitat; de la responsabilitat, i del pensament alternatiu, causal i conseqüencial.

- Valoració de fortaleses i debilitats, i de l'error com a oportunitat.

- Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació, de superació d'obstacles i fracassos.

- Assumpció de distints rols en equips de treball.

- Adquisició d'habilitats relacionades amb el lideratge.

- Foment del pensament de perspectiva, de la solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.
- Aplicació d'estratègies de motivació i automotivació.
- Estudi de tècniques d'escolta activa i posada en pràctica del diàleg igualitari.
- Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatges cooperatiu.
- Aplicació d'estratègies de filtratge en la busca de la informació.
- Emmagatzematge de la informació digital en dispositius informàtics i serveis de la xarxa.
- Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i el contrast d'informació.
- Organització de la informació seguint diferents criteris.
- Realització, formatat senzill i impressió de documents de text.
- Disseny de presentacions multimèdia.
- Tractament de la imatge.
- Producció senzilla d'àudio i vídeo.
- Ús de ferramentes de producció digital en la web.
- Coneixement i ús de drets d'autor i llicències de publicació.
- Ús de les ferramentes més comunes de les TIC per a col·laborar i comunicar-se amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, etc.
  - Construcció d'un producte o meta col·lectiu, compartint informació i recursos.
  - Utilització del correu electrònic i de mòduls cooperatius en entorns personals d'aprenentatge.
  - Ús de serveis de la web social com ara blogs, wikis, fòrums, etc.
  - Adquisició d'hàbits i conductes per a filtrar la font d'informació més completa i compartir-la amb el grup.
  - Adquisició d'hàbits i conductes per a la comunicació i la protecció de l'individu i d'altres de les males pràctiques com el ciberassetjament.
  - Anàlisi del públic destinatari i adaptació de la comunicació en funció d'aquest. Continguts específics de la matèria
    - Lectura, comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica de textos escrits expositius i argumentatius de l'àmbit acadèmic: situació comunicativa (informació, idea principal i secundàries) i recursos verbals i no verbals.
    - Lectura, comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica de textos escrits dels mitjans de comunicació social (gèneres periodístics informatius i d'opinió i textos publicitaris): situació comunicativa (tema, intenció, destinatari, gènere), contingut (organització de la informació, idea principal i secundàries) i recursos verbals i no verbals.
    - Aplicació dels coneixements sobre els elements bàsics dels textos expositius i argumentatius de l'àmbit acadèmic per a la comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica

d'aquests.

- Aplicació dels coneixements sobre els elements bàsics dels textos escrits dels mitjans de comunicació social (gèneres periodístics informatius i d'opinió i textos publicitaris) per a la comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica d'aquests.

- Ús de tècniques de síntesi de la informació (esquema, resum, mapa conceptual, etc.) en textos expositius i argumentatius de l'àmbit acadèmic i en textos periodístics d'informació i opinió, seleccionant la informació rellevant, generalitzant i globalitzant la informació relacionada i escrivint amb una expressió personal, sense reproduir literalment les paraules del text.

- Interpretació i valoració crítica dels textos publicitaris: intenció, distinció entre informació i persuasió, recursos verbals i no verbals, idees discriminatòries.

- Estudi, anàlisi i valoració crítica dels mitjans de comunicació.

- Producció de textos escrits expositius de l'àmbit acadèmic, amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

- Aplicació dels coneixements adquirits sobre les estratègies del procés de producció escrita (planificació, escriptura, avaluació i revisió) en l'escriptura de textos expositius de l'àmbit acadèmic.

- Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals en la revisió i millora de les produccions escrites, prenent consciència de la importància del coneixement de les normes per a l'ús correcte de la llengua.

- Coneixement i ús d'un vocabulari formal i precís en les produccions escrites adequat al nivell educatiu, i reconeixement de la importància d'enriquir el repertori lèxic personal amb termes d'especialitat.

- Ús de fonts de consulta impreses i digitals (diccionaris, gramàtiques, correctors, glossaris, etc.) com a suport per a la revisió ortogràfica, gramatical i lèxica.

- Adquisició i utilització en la lectura i escriptura de textos d'un lèxic formal i especialitzat, rebutjant col·loquialismes i barbarismes.

- Utilització, en els textos escrits, d'estructures sintàctiques complexes, pròpies dels textos expositius per a expressar relacions lògiques i jeràrquiques: oracions subordinades i connectors causals, consecutius, finals, condicional, concessius, etc.

- Realització de projectes d'investigació acadèmica sobre temes del currículum, amb especial incidència en els temes, obres i autors literaris.

Bloc 3. Coneixement de la llengua

Continguts comuns amb Llengua castellana i literatura

- Reconeixement i explicació d'estructures sintàctiques simples (grups de paraules) i complexes (oració simple i composta: coordinada, juxtaposada, subordinada) i dels seus nexes, així

com de les funcions sintàctiques que exerceixen les paraules i els grups de paraules que les componen.

- Classificació de l'oració segons la naturalesa del predicat: oracions atributives i predicatives (actives -transitives -reflexives i recíproques- i intransitives- i passives) i segons l'actitud del parlant (modalitats oracionals).

- Anàlisi de la coherència textual per mitjà de la descripció i l'explicació de les parts temàtiques constitutives del text (narratiu, descriptiu, expositiu i argumentatiu) i de la progressió temàtica, distingint idees principals i secundàries; resumint; destacant la tesi explícita o implícita defesa per l'autor, i els arguments utilitzats; així com per mitjà de la justificació de la progressió temàtica i l'estructura i l'organització estructural (analitzant, sintetitzant, paral·lelística, enquadrada, circular, etc.), en funció de la intenció comunicativa.

- Identificació de les característiques de les varietats diatòpiques de la llengua.

- Reconeixement de les conseqüències de les llengües en contacte: bilingüisme i diglòssia i prejudicis lingüístics.

Continguts específics de la matèria

- Identificació de les categories gramaticals i caracterització morfològica, sintàctica i semàntica d'aquestes (substantiu, pronom, article, adjectiu i verb).

- Explicació dels procediments morfològics de formació de paraules (derivació, composició, parasíntesi), atenent el significat dels afixos.

- Aplicació de les regles de concordança, especialment als casos especials de concordança nominal i verbal.

- Anàlisi de l'adequació textual per mitjà de la descripció i l'explicació de la tipologia textual, del gènere i àmbit d'ús, del to del discurs, de la forma d'elocució, en funció de la finalitat del text i de la intenció de l'emissor (funcions del llenguatge); així com per mitjà de la descripció i l'explicació de la relació existent entre l'emissor i el receptor, de les marques lingüístiques de modalització (dixi, verbs modals, valors expressius del substantiu, adjectiu, verb, pronom i article, modalitats oracionals, figures literàries valoratives, humor, variació del registre, etc.) i del registre idiomàtic; en funció dels elements de la situació comunicativa.

- Anàlisi de la cohesió textual per mitjà de la descripció i l'explicació d'elements de connexió, nexes i connectors (d'orde, addició, oposició, causalitat, reformulació, etc.); de mecanismes lexicosemàntics com ara repeticions lèxiques i relacions semàntiques (camp semàntics, associatius, sinonímia, antonímia i contrastos, hiperonímia i hiponímia, etc.); mecanismes de cohesió gramatical (repetició de construccions sintàctiques, dixi personal, espacial i temporal, anàfores i catàfores, eix temporal) i mecanismes paralingüístics i elements gràfics.

- Reconeixement de la pluralitat lingüística d'Espanya, dels seus orígens històrics i de

l'evolució de les llengües d'Espanya.

- Identificació de les varietats de la llengua, atenent l'ús d'arcaïsmes, la diferència entre llengua i dialecte, l'ús de vulgarismes i el reconeixement dels argots.

- Explicació de l'ús formal i especialitzat de la llengua, d'un llenguatge no sexista ni discriminatori, i de l'ús col·loquial de la llengua, així com dels trets lingüístics del registre col·loquial (col·loquialismes, imprecisions, anacoluts, expressions clixé, i estereotips lingüístics...), en funció de la situació comunicativa.

- Explicació de la situació de la llengua en l'actualitat i de la utilització de l'estàndard com a varietat utilitzada en els mitjans de comunicació i en l'àmbit digital, així com reconeixement de les seues característiques.

Bloc 4. Educació literària

Continguts específics de la matèria

- Anàlisi i interpretació crítica de la literatura de l'edat mitjana al segle XIX a partir d'obres narratives, líriques, dramàtiques i didàctiques completes o fragments, en prosa i en vers, d'autoria masculina i femenina. Temes, personatges i tòpics universals.

- Anàlisi i interpretació d'obres completes o fragments tenint en compte els aspectes de la vinculació del text amb el context social, cultural i històric; el reconeixement de les característiques del gènere literari aplicades al text.; i l'anàlisi de la forma i el contingut. El llenguatge literari. Intenció de l'autor.

- Dels orígens al segle XV: les primeres manifestacions literàries.
- La poesia trobadoresca: els trobadors i les trobadores o trobairitz.
- La creació de la prosa literària.
- La historiografia. Les quatre grans cròniques.
- La Cancelleria Reial.
- La literatura religiosa i moralitzador.
- L'Humanisme.
- Formes dramàtiques medievals: El Misteri d'Elx.
- El Segle d'Or: la poesia lírica i la poesia satírica.
- La literatura religiosa: sor Isabel de Villena.
- La novel·la cavalleresca: Curial e Güelfa i Tirant lo Blanch.
- La valenciana prosa. Roís de Corella.
- La literatura de l'edat moderna:
- El Renaixement del segle XVI: Joan Lluís Vives.
- El barroc en el segle XVII.
- La Il·lustració i el neoclassicisme en el segle XVIII.
- La Renaixença: la poesia, el teatre, el sàinet.

- La novel·la del segle XIX.

4.2.2. Continguts de 2n de Batxillerat

Bloc 1. Escoltar i parlar

Continguts comuns amb Llengua castellana i literatura

- Anàlisi de les fronteres i interseccions entre oralitat i escriptura.
- Estudi, anàlisi i valoració crítica de la comunicació oral formal en l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial i dels gèneres: conferències, taules redones, entrevistes de treball, etc.
- Escolta, comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica de textos orals expositius i argumentatius de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial.
- Aplicació dels coneixements sobre les propietats textuais (adequació, coherència i cohesió) en la comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica dels textos expositius i argumentatius orals.
- Síntesi oral de textos expositius i argumentatius: ús del registre formal oral i aplicació dels recursos no verbals (entonació, dicció, control del ritme, pauses), evitant la recitació literal de textos memoritzats, falques o comodins lingüístics.
- Aplicació dels coneixements adquirits sobre les estratègies del procés d'elaboració de la presentació oral.
- Aplicació dels criteris d'ordenació del contingut i dels recursos audiovisuals en les presentacions orals d'acord amb la tipologia textual argumentativa, la intenció i l'auditori (interés, importància, lògica, cronològica, etc.).
- Aplicació dels recursos no verbals (imatge, gestualitat, mirada, entonació, dicció, control del ritme, les pauses, el temps i la duració del discurs).
- Selecció dels arguments adequats a la defensa de la tesi (lògics, d'autoritat, de quantitat, d'analogia, apel·lació als valors compartits, etc.).
- Aplicació dels mecanismes de citació.
- Ús autònom de programes de presentació, de guies, de gravacions.
- Avaluació, autoavaluació i coavaluació del procés, de l'aplicació de les estratègies i del producte final.
- Coneixement dels estudis i professions vinculats als coneixements de l'àrea.
- Autoconeixement d'aptituds i interessos.
- Coneixement del procés estructurat de presa de decisions. Continguts específics de la matèria.
- Aplicació de les estratègies d'expressió oral i recursos retòrics propis del text argumentatiu, evitant la recitació literal de textos memoritzats, col·loquialismes, falques o comodins lingüístics.

- Utilització de connectors discursius que organitzen, relacionen i cohesionen el contingut i les parts del discurs (per a iniciar intervencions, introduir incisos o exemples, etc.).

Bloc 2. Llegir i escriure

Continguts comuns amb Llengua castellana i literatura

- Estudi i anàlisi dels elements bàsics dels textos escrits de l'àmbit professional i administratiu (cartes comercials i de presentació, informe, memoràndum, avís, factura, instàncies, reclamacions, etc.): funció comunicativa, estructura, marques lingüístiques, recursos verbals i no-verbals.

- Aplicació dels coneixements adquirits sobre estratègies de comprensió lectora en la lectura, comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica dels textos escrits de l'àmbit professional i administratiu.

- Avaluació crítica de les propietats d'un text, relacionant les característiques amb el sentit global i la intenció de l'autor.

- Aplicació dels coneixements sobre les propietats textuais (adequació, coherència i cohesió) en l'escriptura de textos argumentatius de l'àmbit acadèmic.

- Estudi dels tipus d'arguments (exemples, analogies, d'autoritat, causals, deduccions, etc.) i dels recursos retòrics dels textos argumentatius (ironia, figures literàries, humor, preguntes retòriques, etc.), i aplicació d'estos coneixements a l'escriptura de textos.

- Estudi de les propietats (adequació, coherència i cohesió) dels textos de l'àmbit professional i administratiu, i aplicació d'estos coneixements a l'escriptura de textos.

- Ús autònom de processadors de textos en l'escriptura.

- Realització de projectes d'investigació acadèmica, amb imaginació i creativitat, seguint les fases del procés: planificar; buscar, obtenir, reorganitzar i posar en comú en l'equip la informació de fonts orals i escrites impreses, audiovisuals i digitals, especialment dels mitjans de comunicació socials; aplicar el procés d'escriptura per a l'elaboració del producte final; presentar el treball de forma oral amb suports audiovisuals; avaluar tant el procés de treball com el resultat aconseguit.

- Busca, localització i obtenció d'informació en diferents tipus de text i fonts documentals, en llengües diverses, valorant críticament i contrastant estes fonts.

- Ús de ferramentes digitals de busca en pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia, bases de dades especialitzades, etc., o per mitjà de la sindicació de fonts de continguts (RSS) i visualització.

- Utilització autònoma de les TIC en totes les fases del procés d'elaboració d'un projecte: localitzar, seleccionar, tractar, organitzar i emmagatzemar la informació; crear textos escrits o audiovisuals, presentar el treball, amb especial incidència en les ferramentes per a la correcció i revisió ortogràfica, gramatical i lèxica.

- Aplicació de les normes de presentació de textos escrits en els treballs d'investigació:

índex, organització del contingut en epígrafs, procediments de citació, notes a peu de pàgina, bibliografia.

- Aplicació del procés estructurat de presa de decisions. Calibratge d'oportunitats i riscos.
- Aplicació d'estratègies de supervisió i resolució de problemes.
- Avaluació, autoavaluació i coavaluació del producte final i del procés d'elaboració d'un projecte per a millorar l'expressió escrita.

- Reflexió sobre la importància de la lectura i l'escriptura com a fonts d'informació i d'organització de l'aprenentatge i sobre la necessitat d'organitzar la resolució de tasques complexes.

- Foment de l'autoconeixement, del sentit crític, de l'autoconcepte positiu, de la proactivitat, perseverança i flexibilitat, de la responsabilitat i del pensament alternatiu, causal i conseqüencial.

- Valoració de fortaleses i debilitats i de l'error com a oportunitat.
- Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació, de superació d'obstacles i fracassos.

- Assumpció de distints rols en equips de treball.
- Adquisició d'habilitats relacionades amb el lideratge.
- Foment del pensament de perspectiva, de la solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.
- Aplicació d'estratègies de motivació i automotivació.
- Estudi de tècniques d'escolta activa i posada en pràctica del diàleg igualitari.
- Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatges cooperatiu.
- Aplicació d'estratègies de filtratge en la busca de la informació.
- Emmagatzematge de la informació digital en dispositius informàtics i servicis de la xarxa.
- Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i el contrast d'informació.
- Organització de la informació seguint diferents criteris.
- Realització, formatat senzill i impressió de documents de text.
- Disseny de presentacions multimèdia.
- Producció senzilla d'àudio i vídeo.
- Ús de ferramentes de producció digital en la web.
- Coneixement i ús de drets d'autor i llicències de publicació.
- Ús de tècniques de redacció de textos expositius acadèmics en suport paper o digital (planificació, investigació, originalitat i creativitat; ús de fonts d'informació en paper, digitals i en línia; procediments de citació: bibliografia i web).

- Ús de les ferramentes més comunes de les TIC per a col·laborar i comunicar-se amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, etc., d'aplicacions informàtiques d'escriptori o servicis de la web, i col·laborar i comunicar amb altres filtrant i compartint informació i continguts digitals de forma segura i responsable.

- Construcció d'un producte o meta col·lectiu, compartint informació i recursos.
- Utilització del correu electrònic i de mòduls cooperatius en entorns personals d'aprenentatge.
- Ús de servicis de la web social com ara blogs, wikis, fòrums, etc.
- Adquisició d'hàbits i conductes per a filtrar la font d'informació més completa i compartirla amb el grup.
- Adquisició d'hàbits i conductes per a la comunicació i la protecció de l'individu i protecció d'altres de les males pràctiques com el ciber assetjament.
- Anàlisi del públic destinatari i adaptació de la comunicació en funció d'aquest. Continguts específics de la matèria
- Lectura, comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica de textos escrits expositius i argumentatius de l'àmbit professional.
- Aplicació dels coneixements sobre les propietats textuais (adequació, coherència i cohesió) en la comprensió, interpretació, anàlisi i valoració crítica dels textos expositius i argumentatius.
- Resum de textos expositius i argumentatius: selecció de la informació rellevant, generalització i globalització de la informació relacionada, escriptura amb una expressió personal, sense reproduir literalment les paraules del text.
- Producció de textos escrits argumentatius de l'àmbit acadèmic, amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
- Producció de textos escrits de l'àmbit professional i administratiu (currículum, cartes comercials i de presentació, avisos, instàncies, reclamacions, etc.) amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
- Aplicació dels coneixements adquirits sobre les estratègies del procés de producció escrita (planificació, escriptura, avaluació i revisió) en l'escriptura de textos argumentatius de l'àmbit acadèmic i de textos de l'àmbit professional i administratiu.
- Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals, i, en concret, del coneixement sobre les estructures sintàctiques, en la revisió i millora de les produccions escrites.
- Coneixement i ús d'un vocabulari formal i precís en les produccions escrites i reconeixement de la importància d'enriquir el repertori lèxic personal amb termes d'especialitat.
- Ús de fonts de consulta impreses i digitals (diccionaris, gramàtiques, correctors, glossaris, etc.) com a suport per a la revisió ortogràfica, gramatical i lèxica.
- Reconeixement en la lectura i utilització en l'escriptura dels recursos retòrics propis dels textos argumentatius per a reforçar els arguments.
- Utilització, en els textos escrits, d'estructures sintàctiques complexes pròpies dels textos argumentatius per expressar relacions lògiques i jeràrquiques: oracions subordinades i connectors causals, consecutius, finals, condicional, concessius, etc.

- Realització de projectes d'investigació acadèmica sobre temes del currículum, amb especial incidència en els temes, obres i autors literaris.

Bloc 3. Coneixement de la llengua

Continguts comuns amb Llengua castellana i literatura

- Reconeixement i explicació d'estructures sintàctiques simples (grups de paraules) i complexes (oració simple i composta: coordinada, juxtaposada, subordinada) i dels seus nexes, així com de les funcions sintàctiques que exerceixen les paraules i els grups de paraules que les componen.

- Classificació de l'oració composta segons la naturalesa del predicat: oracions atributives i predicatives (actives, transitives, reflexives i recíproques; i intransitives, passives i mitjanes) i segons l'actitud del parlant (modalitats oracionals).

- Explicació dels distints nivells de significat de paraules i expressions en el discurs oral i escrit, en funció de la intenció comunicativa (significat connotatiu i denotatiu).

- Anàlisi de la coherència textual per mitjà de la descripció i l'explicació de les parts temàtiques constitutives del text, fonamentalment expositiu i argumentatiu, i de la progressió temàtica, distingint idees principals i secundàries, resumint, destacant la tesi explícita o implícita defesa per l'autor i els arguments utilitzats; així com per mitjà de la justificació de la progressió temàtica i l'estructura i organització estructural (analitzant, sintetitzant, paral·lelística, enquadrada, circular, etc.), en funció de la intenció comunicativa. Aplicació del coneixement intertextual en la realització de l'anàlisi de textos de diferents gèneres i àmbits textuais. Continguts específics de la matèria.

- Identificació de la tipologia i funcions de categories gramaticals (adverbi, preposicions, conjuncions i interjeccions).

- Explicació dels procediments morfològics de formació de paraules (derivació, composició, parasíntesi), reconeixent el significat d'afixos, especialment d'origen grecollatí; i dels procediments no morfològics de formació de paraules (escurçaments, abreviatures, sigles i acrònims).

- Explicació de la transcategorització (substantivació, adjectivació i adverbialització).

- Anàlisi de l'adequació textual per mitjà de la descripció i explicació de la tipologia textual, del gènere i àmbit d'ús (acadèmic, periodístic, professional i empresarial), del to del discurs, de la forma d'elocució, en funció de la finalitat del text i de la intenció de l'emissor (funcions del llenguatge); així com per mitjà de la descripció i l'explicació de la relació existent entre l'emissor i el receptor, de les marques lingüístiques de modalització (dixi, verbs modals, qualificació i quantificació, modalitats oracionals, complements oracionals valoratius, procediments de citació, figures literàries valoratives, humor, variació del registre, etc.) i del registre idiomàtic; en funció dels elements de la situació comunicativa.

- Anàlisi de la cohesió textual per mitjà de la descripció i l'explicació d'elements de

connexió, nexes i connectors (d'orde, addició, oposició, causalitat, reformulació, etc.); de mecanismes lexicosemàntics com ara repeticions lèxiques i relacions semàntiques (camp semàntic, associatiu, sinonímia, antonímia, polisèmia i contrastos, hiperonímia i hiponímia, figures literàries de reiteració: metàfora i metonímia, etc.); de mecanismes de cohesió gramatical com ara paral·lelismes, correlacions, figures literàries de reiteració (polisíndeton, concatenació, anàfora, bimebració, gradació, etc.), dixi espacial i temporal, anàfores, catàfores i relacions de l'eix temporal; així com de mecanismes paralingüístics i elements gràfics.

- Comentari pragmàtic de textos expositius i argumentatius procedents dels àmbits acadèmic, periodístic, professional i empresarial, per a interpretar i valorar discursos orals i escrits; aplicar els coneixements obtinguts per a millorar l'expressió oral i escrita.

Bloc 4. Educació literària

Continguts específics de la matèria

- Anàlisi i interpretació crítica de la literatura del segle XX i de l'actualitat a partir d'obres narratives, líriques, dramàtiques i didàctiques completes o fragments, en prosa i en vers, d'autoria masculina i femenina. Temes, personatges i tòpics universals.

- La literatura en el context històric, social i cultural del segle XX i l'actualitat.
- El modernisme: la poesia, la novel·la, el teatre.
- El noucentisme: la poesia, la problemàtica de la novel·la, el teatre.
- Les avantguardes.
- La poesia de la postguerra.
- La narrativa de la postguerra.
- Les noves propostes teatrals.
- L'assaig de postguerra.
- La literatura des dels anys seixanta fins a l'actualitat.

- Anàlisi i interpretació d'obres completes o fragments tenint en compte els aspectes següents: vinculació del text al context social, cultural i històric; reconeixement de les característiques del gènere literari aplicades al text; anàlisi de la forma i el contingut; el llenguatge literari; intenció de l'autor; tractament evolutiu de temes i tòpics; Relació amb altres disciplines; temes universals: l'amor, la mort, el goig de viure, la llibertat, estereotips femenins, el sentit de l'existència, el joc literari i l'avantguarda, l'home en societat, la visió d'Europa i Espanya, entre d'altres.

4.2.3. Continguts de Literatura Universal (1r de Batxillerat)

Bloc 1. Elements transversals a l'assignatura

- Ferramentes digitals de busca i visualització. Busca en [p.e. xarxes socials, blogs, wikis, fòrums, banc de sons, pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia, bases de

dades especialitzades...] o per mitjà de la sindicació de fonts de continguts (RSS). Estratègies de filtratge en la busca de la informació. Emmagatzematge de la informació digital en dispositius informàtics i serveis de la xarxa. Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i el contrast d'informació. Organització de la informació seguint diferents criteris.

- Ús de les ferramentes més comunes de les TIC per a col·laborar i comunicar-se amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes...; compartir informació i recursos; i construir un producte o meta col·lectiu.

- Correu electrònic. Mòduls cooperatius en entorns personals d'aprenentatge. Serveis del web social com ara blogs, *wikis*, fòrums... Hàbits i conductes en la comunicació i en la protecció de l'individu i dels altres de les males pràctiques com ara el ciberassetjament. Anàlisi del públic destinatari i adaptació de la comunicació en funció d'este. Hàbits i conductes per a filtrar la font d'informació més completa i compartir-la amb el grup.

- Realització, formatatge senzill i impressió de documents de text. Disseny de presentacions multimèdia. Tractament de la imatge. Producció senzilla d'àudio i vídeo. Ferramentes de producció digital en el web. Drets d'autor i llicències de publicació.

- Imaginació i creativitat.

- Autoconeixement. Valoració de fortaleses i debilitats Autoconcepte positiu. Proactivitat.

- Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació.

Resiliència, superar obstacles i fracassos. Perseverança, flexibilitat.

- Procés estructurat de presa de decisions.

- Responsabilitat.

- Pensament alternatiu.

- Pensament causal i conseqüencial.

- Sentit crític.

- Assumpció de distints rols en equips de treball. Lideratge.

- Pensament de perspectiva.

- Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.

- Estratègies de motivació i automotivació.

- Tècniques d'escolta activa.

- Diàleg igualitari.

- Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatge cooperatiu.

- Responsabilitat i sentit ètic.

Bloc 2. Els grans períodes i moviments de la literatura universal

- Lectura, anàlisi, interpretació i comentari crític d'una obra completa, selecció de textos o

fragments representatius de cada període, d'autoria femenina o masculina.

- Observació i reflexió crítica de les relacions existents entre la literatura universal de cada època i la literatura escrita en llengües cooficials.

- Observació i reflexió crítica de les relacions existents entre les obres literàries dels diferents períodes i obres de diverses disciplines: musicals, pictòriques, cinematogràfiques, etc., a través de l'anàlisi d'exemples representatius.

- Tècniques de redacció de comentari de text literari.

- Introducció a la literatura universal

- El concepte de literatura.

- La compartimentació en gèneres.

- Temes, tòpics literaris i personatges universals.

- La literatura i les altres disciplines: relació i influències.

- Antiguitat (I): literatures orientals.

- Les mitologies i l'origen de la literatura.

- Literatures de l'Extrem Orient i l'Orient Mitjà.

- La literatura hebrea: la Bíblia.

- Antiguitat (II): literatures grega i llatina.

- L'epopeia grega.

- El teatre grec. La tragèdia.

- Poesia lírica grega.

- La poesia llatina: èpica i lírica.

- Literatura medieval europea.

- L'èpica medieval europea.

- La lírica en veu femenina (kharges mossàrabs, *Chansons des femmes*, *Frauenlieders* germànics, nades i cantigues).

- El cicle artúric.

- Dels trobadors al *dolce stil novo*. *Les trobaititz*.

- Dant: *Divina comèdia*.

- Del Renaixement al Barroc.

- La lírica: el petrarquisme i la seua evolució.

- La prosa narrativa. El començament de *la Querelle des Femmes*.

- El teatre isabelí: Shakespeare.

- El teatre clàssic francès.

- El segle de les llums.

- El desenvolupament de l'esperit crític: la Il·lustració. L'Enciclopèdia. Les tertúlies literàries o *salonières* de tertulianes.

- La novel·la europea del xviii: els hereus de Cervantes en la novel·la anglesa i francesa
- L'assaig.
- El Romanticisme.
- Singularitat nacional, consciència històrica i nou sentit de la ciència.
- El Romanticisme alemany.
- El Romanticisme anglès.
- El triomf del moviment en altres països.
- Les arts escèniques: el teatre, l'òpera.
- La segona meitat del segle XIX.
- Corrents narratius del Realisme europeu.
- El naixement de la gran literatura nord-americana de tall realista (1830-1890).
- L'arrancada de la modernitat poètica: de Baudelaire al Simbolisme.
- La renovació del teatre europeu: un nou teatre i unes noves formes de pensament.
- El segle XX. Les avantguardes i el seu correlat en teatre i poesia.
- Principals moviments d'avantguarda: el surrealisme.
- Reacció contra el teatre clàssic: teatre èpic i de l'absurd.
- La poesia postsimbolista. (Valéry, Rilke, Pessoa, Vallejo, Elliot, W. Stevens, S. Plath, W. Szymborska etc.).
- La narrativa del segle XX.
- Renovació narrativa de principis del segle XX: de Kafka a Joyce.
- La novel·la nord-americana: *Lost generation*.
- La narrativa hispanoamericana: el realisme màgic.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES

El material didàctic bàsic és el llibre de text de Santillana Voramar, a l'ESO i el de Nexa de l'editorial Bromera, a Batxillerat. Totes les unitats parteixen d'un text de tipologies diferents, els quals permeten treballar continguts propis del lèxic, de la llengua i la societat, i també alguns d'ells de la literatura. Cada unitat planteja exercicis i activitats de complexitat diversa, proposant a més tasques de característiques diferents, que vagen acord amb els aspectes que s'hi treballen. Cada unitat necessita aproximadament d'unes sis sessions. Podem dedicar la primera meitat de la primera sessió per a preguntar què sap l'alumnat del tema proposat (fase de motivació). Les cinc sessions següents per a planificar, treballar i executar les activitats dissenyades en el llibre de text. Per últim, dedicarem mitja sessió a revisar allò après i remarcar el més important (repàs, reforç i avaluació).

5.1. Organització i temporització de les unitats didàctiques a l'ESO

L'àrea de València: llengua i literatura, com que és una matèria instrumental, compta amb tres sessions setmanals durant el període lectiu. Convencionalment en un curs es donen aproximadament 105 sessions dividides equitativament en tres trimestres de 35 cadascun.

Considerant que la programació consta de nou unitats, hem planificat treballar-ne tres en cada trimestre i dedicar-li deu sessions a cadascuna d'elles. La distribució dels diferents blocs de continguts treballats en aquestes deu sessions dependrà de les necessitats de l'alumnat. La resta de sessions estan dedicades a la realització d'activitats complementàries com extraescolars, lectura extensiva i/o activitats d'ampliació i reforç. Aquestes activitats complementàries i extraescolars són difícils de programar de bestreta, ja que moltes estan relacionades amb l'actualitat sociocultural i amb el desenvolupament i característiques del grup-aula. Tot i això intentem explicitar-les i organitzar-les en el cas d'aquelles que ja coneixem, en l'apartat de la programació corresponent.

A més, cal dir que les activitats de reflexió personal i col·lectiva, amb el que suposa d'ús de les eines i habilitats comunicatives, han de ser sempre una prioritat didàctica, i que pel seu caràcter modificaran necessàriament la programació temporal establerta. No és però en absolut contradictori, ja que significa treballar els objectius bàsics de forma plenament comunicativa.

Tot plegat, la temporització ha de ser flexible, perquè durant el curs pot haver-hi imprevistos que reduïsquen el nombre de sessions programades. En aquest cas, caldrà readaptar la temporització a la situació real mitjançant diferents estratègies que ens permeten recuperar el ritme. Aquests imprevistos no poden afectar els objectius i continguts fixats en les darreres unitats.

5.1.1. Continguts seqüencials de segon d'ESO

Unitat 1. L'exposició: trets generals. La narració mitològica. Els tòpics literaris

- L'escriptura jeroglífica. Lectura i comentari de textos.
- L'exposició: trets generals. Redactar l'entrada d'una enciclopèdia. Exposar oralment els resultats d'una enquesta.
- La formació de paraules. Derivació per prefixació.
- Els components de l'oració. Els sintagmes.
- Els sons i les grafies.
- La variació lingüística. L'estàndard.
- La narració mitològica. Els tòpics literaris. Identificar tòpics literaris en altres disciplines.

Unitat 2. L'exposició periodística: el reportatge. La narració d'aventures.

- Una nova manera d'experimentar la muntanya. Lectura i comentari del text.
- L'exposició periodística: el reportatge. Escriure un reportatge. Comentar una notícia oralment.
- La formació de paraules. Derivació per sufuxació.

- El subjecte de l'oració.
- Les consonants oclusives. L'ús de b i v.
- Les varietats geogràfiques.
- La narració d'aventures. Participar en un club de lectura.

Unitat 3. L'exposició acadèmica: l'examen. La narrativa de ciència-ficció.

- Manel i el sistema solar. Lectura i comentari del text.
- L'exposició acadèmica: l'examen. Realitzar un examen escrit. Explicar la lliçó.
- La formació de paraules. Composició.
- El predicat en l'oració.
- Les consonants fricatives.
- El valencià.
- La narrativa de ciència-ficció. Analitzar adaptacions cinematogràfiques de relats de ciència-ficció.

Unitat 4. L'argumentació: trets generals. La comèdia.

- Al descampat. Lectura i comentari del text.
- L'argumentació: trets generals. Escriure una crítica. Defensar una proposta d'oci.
- Denotació i connotació. El canvi semàntic.
- Els components del verb (I).
- Les consonants africades
- Les varietats temporals.
- La comèdia. Escriure una escena per a una comèdia musical.

Unitat 5. L'argumentació periodística: la carta al director. La tragèdia.

- El canvi d'hora d'aquesta matinada. Lectura i comentari del text.
- L'argumentació periodística: la carta al director. Escriure una carta al director. Participar en un debat.
- Expressions fixades: les locucions i les frases fetes.
- Els complements del verb (II)
- Les consonants laterals i les nasals.
- Les varietats socials.
- La tragèdia. Recitar el text d'una tragèdia.

Unitat 6. L'argumentació administrativa: la reclamació. El drama

- La visita. Lectura i comentari del text.
- L'argumentació administrativa: la reclamació. Escriure una reclamació. Dramatitzar una devolució de compra.
- Expressions fixades: els refranys.
- Les oracions segons el predicat i la veu.

- Les consonants vibrants. L'ús de la h.
- Les varietats funcionals.
- El drama. Elaborar el guió cinematogràfic de l'escena d'un drama.

Unitat 7. La prescripció: trets generals. La literatura d'idees. Els aforismes.

- Un menjar deliciós. Lectura i comentari del text.
- La prescripció: trets generals. Elaborar un manual d'instruccions. Donar instruccions oralment.
- Les paraules d'altres llengües: els manlleus i les interferències.
- Les oracions segons l'actitud del parlant.
- L'apostrofació i la contracció.
- Les llengües d'Europa.
- La literatura d'idees. Els aforismes. Elaborar una antologia.

Unitat 8. La prescripció administrativa: el decàleg. El text poètic.

- Un regal... amb condicions. Lectura i comentari del text.
- La prescripció administrativa: el decàleg. Elaborar una etiqueta d'internet. Explicar normes de comportament.
- Les abreviacions: abreviatures i símbols.
- Els connectors que uneixen les oracions.
- Els signes de puntuació (I).
- Fenòmens de contacte de llengües.
- El text poètic. Analitzar la lletra d'una cançó.

Unitat 9. La publicitat: trets generals. Poesia i imatge. L'auca, el cal·ligrama i el poema visual.

- Un producte sorprenent. Lectura i comentari del text.
- La publicitat: trets generals. Fer un cartell publicitari. Fer un anunci per a la ràdio.
- Les abreviacions: sigles i acrònims.
- Introducció a la lingüística textual.
- Els signes de puntuació (II).
- El valencià hui dia.
- Poesia i imatge: l'auca, el cal·ligrama i el poema visual

Totes les unitats acaben en un banc de dades, un banc de textos i activitats d'avaluació per nivells.

5.1.2. Continguts seqüencials de tercer d'ESO

Unitat 1. La crònica periodística. Els primers textos literaris.

- Crònica d'un professor. Comentari del text.
- La crònica periodística. Banc de textos. Escriure una crònica, fer la crònica oral d'una notícia.

- La polisèmia i l'homonímia.
- Els substantius : gènere i nombre.
- La essa sonora i la essa sorda.
- Els orígens de la nostra llengua.
- Els primers textos literaris : la literatura trobadoresca. Representar gràficament la societat.

Unitat 2. L'article d'opinió. La literatura religiosa medieval

- La llegenda urbana dels nadius digitals. Comentari del text.
- L'article d'opinió. Banc de textos. Escriure un article d'opinió. Defensar una posició en una discussió.

- La sinonímia i l'antonímia.
- Els determinants : els quantitius i els indefinits.
- Les consonants palatals sonores : g/j, tg/tj.
- La llengua en l'època medieval : context sociocultural.
- Literatura religiosa medieval. L'exemplum.

Unitat 3. L'entrevista indirecta. Les cròniques medievals.

- Entrevista a Laura Gallego. Comentari del text.
- L'entrevista indirecta. Banc de textos. Escriure una entrevista indirecta. Presentar un personatge a partir d'una entrevista.

- Les paraules tabú.
- Els verbs (I) conjugacions i perífrasis verbals.
- Les consonants l i l·l.
- La llengua en l'època medieval : context polític.
- Les cròniques medievals. Consultar diferents fonts historiogràfiques.

Unitat 4. La presentació en diapositives. La literatura humanista.

- La presentació d'un anunci. Comentari del text.
- La presentació en diapositives. Banc de textos. Preparar una presentació en diapositives. Exposar un tema oralment.

- La formació del lèxic.
- Els verbs (II) : irregularitats.
- La b i la v.
- La llengua en els segles XIV i XV : l'humanisme.
- La literatura humanista. El gòtic.

Unitat 5. La ressenya. La novel·la cavalleresca.

- Adolescents de la generació 2.0 Comentari del text.
- La ressenya. Banc de textos. Escriure una ressenya. Fer recomanacions oralment.
- Els neologismes (I) : recursos propis.

- L'oració : els constituents (I).
- L'ús del guionet.
- La llengua en els segles XIV i XV : el context polític.
- La novel·la cavalleresca. Elaborar un tríptic amb l'itinerari de Curial i Tirant.

Unitat 6. La definició científica. La poesia del segle xv.

- Què significa... ? comentari del text.
- La definició científica. Banc de textos. Escriure una definició. Expressar-se amb precisió.
- Els neologismes (II) : calcs i manlleus.
- L'oració : els constituents (II).
- L'apostrofació i la contracció.
- La llengua en els segles XIV i XV : els usos socials.
- La poesia del segle XV. Analitzar la mètrica d'un poema.

Unitat 7. El correu electrònic. La literatura de l'edat moderna.

- Destinatari equivocat. Comentari del text.
- El correu electrònic. Banc de textos. Escriure un correu electrònic. Conversar segons la finalitat.
- Les interferències lèxiques i el vulgarismes.
- L'oració simple: tipus i anàlisi.
- L'accentuació. La dièresi. Remarques.
- La llengua en l'època moderna.
- La literatura de l'època moderna. Identificar una pintura barroca.

Unitat 8. El fòrum de discussió. La literatura del segle XIX.

- La recepta de l'arròs melós. Comentari del text.
- El fòrum de discussió. Escriure en un fòrum de discussió. Arribar a acords.
- Els llatinismes.
- L'oració composta (I) : la coordinació i la juxtaposició.
- Els signes de puntuació (I).
- La llengua en els segle XIX.
- La literatura del segle XIX. Elaborar una línia de temps.

Unitat 9. El tutorial. La literatura universal.

- Instruccions per a pujar una escala. Comentari del text.
- El tutorial. Banc de textos. Escriure un tutorial. Donar instruccions orals.
- Les locucions adverbials.
- L'oració composta (II) : la subordinació-
- Els signes de puntuació (II).
- Situacions de contacte de llengües.

- La literatura universal. Fer un esquema de la història de la literatura.

Totes les unitats acaben en un banc de dades, un banc de textos i activitats d'avaluació per nivells.

5.1.3. Continguts seqüencials de quart d'ESO

Unitat 1. El currículum. La literatura del segle XIX: moviments i tendències.

- Els currículums. Comentari del text.
- El currículum. Banc de textos. Escriure un currículum. Concertar una entrevista de treball.
- El lèxic procedent del llatí.
- El text (I): l'adequació.
- Les síl·labes, l'accentuació i la dièresi.
- La variació lingüística i l'estàndard.
- La literatura del segle XIX: moviments i tendències. Distingir la pintura realista de la impressionista.

Unitat 2. La carta de presentació. La poesia de la Renaixença.

- Els mnemagogs. Comentari del text.
- La carta de presentació. Banc de textos. Escriure una carta de presentació. Fer una entrevista de treball.
- La composició.
- El text (II): la coherència.
- Les consonants oclusives a final de síl·laba.
- Les varietats diafàsiques: els registres.
- La poesia de la Renaixença. Analitzar la rima d'un poema.

Unitat 3. La sol·licitud. La narrativa del segle XIX.

- El crèdit. Comentari del text.
- La sol·licitud. Banc de textos. Escriure una sol·licitud. Sol·licitar telefònicament informació.
- La derivació i l'habilitació.
- El text (III): la cohesió.
- Les grafies j/g, tj/tg.
- Les varietats diatòpiques: bloc occidental i bloc oriental.
- La narrativa del segle XIX. Analitzar el narrador d'un text i canviar la veu narrativa.

Unitat 4. La proposta de projecte. El teatre del segle XIX.

- Un estudiant de Xàtiva guanya el projecte SpaceApps València. Comentari del text.
- La proposta de projecte. Escriure una proposta de projecte. Presentar una proposta de projecte.
- La precisió lèxica.

- Els pronoms personals forts i les construccions d'impersonalització.
- La grafia x-
- Els dialectes valencians.
- El teatre del segle XIX. Analitzar els personatges d'una obra.

Unitat 5. El treball monogràfic (I) La literatura dels segles XX i XXI: moviments i tendències.

- Fonts contradictòries. Comentari del text.
- El treball monogràfic (I). Escriure un resum o abstract. Fer la presentació oral d'un llibre.
- Els termes científics: formants cultes.
- Els pronoms personals febles.
- Les grafies x, tx i ig.
- Les varietats diastràtiques.
- La literatura dels segles XX i XXI: moviments i tendències. Comentar un objecte d'avantguarda.

Unitat 6. El treball monogràfic (II). La poesia dels segles XX i XXI.

- Com són les Martes? Comentari del text.
- El treball monogràfic (II). Escriure un treball monogràfic. Exposar oralment un treball acadèmic.
- Els termes científics: manlleus i calcs.
- L'oració composta subordinada (I).
- Les grafies s, c i ç.
- Les varietats diacròniques.
- La poesia dels segles XX i XXI. Crear figures retòriques fòniques.

Unitat 7. La fotonotícia. La narrativa dels segles XX i XXI.

- Qui és el de la foto? Comentari del text.
- La fotonotícia. Escriure una fotonotícia. Explicar una obra pictòrica.
- Les abreviacions.
- L'oració composta subordinada (II).
- Les consonants que no sonen.
- Els conceptes bàsics de la sociolingüística.
- La narrativa dels segles XX i XXI. Les veus dels personatges en la narració.

Unitat 8. La crítica. El teatre dels segles XX i XXI.

- El crític necessari. Comentari del text.
- La crítica. Escriure una crítica. Fer la crítica oral d'una pel·lícula.
- Camps semàntics i camps associatius.
- Les oracions coordinades i juxtaposades.
- L'ús de les majúscules (I) funció distintiva.

- El procés de normativització.
- El teatre dels segles XX i XXI. Crear un projecte escenogràfic.

Unitat 9. El publireportatge. L'assaig dels segles XX i XXI.

- El talent no té edat: fusta d'escriptors. Comentari del text.
- El publireportatge. Escriure un publireportatge. Produir una falca publicitària.
- El canvi semàntic: significant i significat.
- Recapitulació de continguts gramaticals.
- L'ús de les majúscules (II): funció demarcativa.
- Les polítiques lingüístiques. El marc legal i la situació actual de la nostra llengua.
- L'assaig dels segles XX i XXI. Escriure un aforisme.

5.2. Organització i temporització de les unitats didàctiques a Batxillerat

El llibre *Nexe* de Bromera està dividit en diferents unitats que desenvolupen equilibradament els continguts i els objectius per al curs. Cada unitat s'estructura en unes seccions bàsiques (Comentari de text, Sociolingüística, Morfosintaxi, Semàntica, Fonètica i Ortografia, context històric i Estudi de la literatura), seguides d'un conjunt d'activitats d'autoavaluació.

Els continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge fixats per al **primer curs de Batxillerat** s'han agrupat en nou unitats didàctiques. Així, en cada avaluació es treballaran tres unitats. Dedicarem deu sessions, aproximadament, a cadascuna d'elles. La distribució dels diferents blocs de continguts treballats en aquestes deu sessions dependrà de les necessitats de l'alumnat. La resta de sessions estan dedicades a la realització d'activitats complementàries com extraescolars, lectura extensiva i/o activitats d'ampliació i reforç.

Per aquest motiu, la temporització ha de ser flexible, perquè durant el curs pot haver-hi imprevistos que reduïsquen el nombre de sessions programades. En aquest cas, caldrà readaptar la temporització a la situació real mitjançant diferents estratègies que ens permeten recuperar el ritme. Aquests imprevistos no poden afectar els objectius i continguts fixats en les darreres unitats.

Pel que fa als continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge fixats per al **segon curs de Batxillerat**, el llibre de text *Nexe 2*, de l'editorial Bromera, està dividit en sis unitats que desenvolupen els continguts i els objectius per al curs. Cada unitat s'estructura en tres seccions bàsiques (Text i discurs, Gramàtica i Literatura), seguides d'un conjunt d'activitats d'autoavaluació. Tot seguint aquesta seqüenciació, aportarem contínuament material complementari i d'ampliació d'elaboració pròpia.

En cada unitat didàctica es plantegen comentaris de text basats en fragments relacionats amb el currículum de l'apartat de literatura. D'altra banda, en els apartats de reflexió gramatical apareixen activitats que tenen com a objectiu assentar els coneixements dels estudiants d'una manera pràctica.

Considerant que la programació consta de sis unitats, s'ha planificat el treball incloent-ne dues en cada trimestre. La distribució dels diferents blocs de continguts dependrà de les necessitats de l'alumnat. Les sessions de classe estan dedicades a aquestes unitats, així com a la realització d'activitats complementàries i d'ampliació preparades per la professora. Igualment cal incloure-hi les activitats extraescolars, la lectura extensiva i les activitats de preparació de proves externes.

La temporització ha de ser flexible, perquè durant el curs pot haver-hi imprevistos que reduïsquen el nombre de sessions programades. En aquest cas, caldrà readaptar la temporització a la situació real. Aquests imprevistos no poden afectar els objectius i continguts fixats en les darreres unitats.

La previsió és la següent:

Unitat 1 i activitats d'ampliació associades, 15 sessions (fins al 21 d'octubre).

Unitat 2 i activitats d'ampliació associades, 15 sessions (fins al 25 de novembre).

Unitat 3 i activitats d'ampliació associades, 15 sessions (fins al 15 de gener).

Unitat 4 i activitats d'ampliació associades, 15 sessions (fins al 24 de febrer).

Unitat 5 i activitats d'ampliació associades, 15 sessions (fins al 8 d'abril).

Unitat 6 i activitats d'ampliació associades, 15 sessions (fins al 15 de maig).

5.2.1. Continguts seqüencials de 1r de batxillerat

Unitat 1. Els fonaments.

- Coherència (I): el resum.
- Les tipologies textuais.
- Comentari de text.
- La variació lingüística.
- Les categories i les funcions.
- Els accidents gramaticals.
- Els camps semàntics.
- Els fonemes i les lletres.
- L'edat mitana.
- Els orígens de la llengua.

Unitat 2. Rutes i navegants.

- Coherència (II): el tema.
- Els àmbits d'ús.
- Comentari de text.
- Els registres.
- El subjecte: el nucli i els determinants.
- La flexió nominal: la persona i el nombre.

- La polisèmia i l'homonímia.
- La síl·laba.
- La baixa edat mitjana.
- Expansió de la llengua.
- La creació de la prosa medieval.
- Ramon Muntaner i Ramon Llull.

Unitat 3. Una llengua viva.

- Coherència (III): l'estructura.
- Els gèneres.
- Comentari de text.
- Els dialectes.
- El subjecte (II): els complements del nom.
- La flexió nominal (II): el gènere.
- Sinonímia i antonímia.
- L'accentuació.
- El segle XV.
- Consolidació de la llengua.
- Literatura religiosa. L'humanisme.
- Francesc Eiximenis i Bernat Metge.

Unitat 4. Fets i veus.

- Adequació (I): la polifonia.
- La narració.
- Comentari de text.
- El nord-occidental i el central.
- El predicat: el nucli.
- Els temps verbals.
- La derivació.
- L'accent diacrític i la dièresi.
- El segle XV.
- La narrativa medieval.
- Tirant lo Blanc i Curial i Güelfa.

Unitat 5. Els joves i el seu temps.

- Adequació (II): la modalització.
- L'argumentació.
- Comentari de text.
- El tortosí i el valencià.

- El predicat verbal.
- El present regular.
- La composició.
- Ortografia dels compostos.
- La societat del segle XV.
- La poesia medieval.
- Ausiàs March i Jaume Roig.

Unitat 6. Les coses com són.

- Adequació (III): les finalitats comunicatives.
- La descripció
- Comentari de text.
- El balear i l'alguerés.
- El predicat nominal.
- El present irregular i l'imperatiu.
- Formació de paraules.
- Vocals en contacte.
- A les portes del Renaixement.
- Joan Roís de Corella, Isabel de Villena i el Misteri d'Elx.

Unitat 7. Espectacles de la natura.

- Cohesió (I): l'anàfora i la dixi.
- L'exposició.
- Comentari de text.
- Les llengües d'Europa.
- L'agent i el pacient.
- El passat.
- Lèxic genuí.
- Les oclusives i les nasals.
- El segle XVI.
- La literatura del segle XVI.
- Pere Serafí, Joan Ferrandis d'Herèdia i Joan Timoneda.

Unitat 8. Temps de caminar.

- Cohesió (II): els connectors.
- Les instruccions.
- Comentari de text.
- Les llengües romàniques.
- El tema i el rema.

- El futur i les formes no personals.
- Locucions i refranys.
- Les esses, les eles i la hac.
- Els segles XVII i XVIII.
- La literatura dels segles XVII i XVIII.
- Porcar, baró de Maldà i Fontanella.

Unitat 9. Comptat i debatut.

- Cohesió (III): estil cohesionat i estil fragmentat.
- La conversa.
- Comentari de text.
- Les llengües d'Espanya.
- L'oració composta.
- Els verbs: flexió i ortografia.
- Parònims.
- Les fricatives i les africades.
- El segle XIX.
- La literatura del segle XIX.
- Teodor Llorente i Narcís Oller.

5.2.2. Continguts seqüencials de 2n de batxillerat

Unitat 1. Trenta línies.

- Comentari de text.
- Normativització i normalització.
- Els pronoms febles.
- Lèxic.
- El sistema vocàlic.
- Els pronoms febles.
- Els signes de pausa (I).
- El primer terç del segle XX.
- El modernisme.
- La generació de 1909.
- El noucentisme.
- Joan Puig i Ferrater.
- Eugeni d'Ors.

Unitat 2. Temps variable.

- Comentari de text.

- Les modalitats normatives.
- La pronominalització.
- Lèxic.
- Fenòmens de contacte vocàlic.
- Les preposicions.
- Els signes de pausa (II) i d'entonació.
- De les avantguardes als anys 30.
- Les normes del 32.
- La literatura dels anys 20.
- Carles Salvador.
- Mercè Rodoreda.

Unitat 3. Guerra i història.

- Comentari de text.
- Llengües minoritàries i llengües minoritzades.
- Les oracions coordinades.
- Lèxic.
- L'accent i la dièresi.
- El guió, el parèntesi i el claudàtor.
- Els elements paratextuals.
- La guerra i la dictadura.
- La literatura durant el franquisme.
- La narrativa des de la postguerra fins als anys.
- Enric Valor.

Unitat 4. Llengua i identitat.

- Comentari de text.
- Llengües en contacte.
- Les oracions subordinades substantives.
- Lèxic.
- El sistema consonàntic (I).
- Les majúscules i les minúscules.
- La democràcia i la globalització.
- De la generació dels 70 a l'actualitat.
- Gabriel Ferrater.
- Maria Josep Escrivà.
- Carme Riera.

Unitat 5. Somnis i utopies.

- Comentari de text.
- Política i planificació lingüística.
- Les oracions subordinades adjectives.
- Lèxic.
- El sistema consonàntic (II).
- Les abreviacions.
- La narrativa i el teatre contemporani actual.
- Mercè Rodoreda.
- Quim Monzó.
- Manuel de Pedrolo.
- Josep Maria Benet i Jornet.

Unitat 6. Un demà millor

- Comentari de text.
- La situació legal del valencià.
- Les oracions subordinades adverbials.
- Lèxic.
- Fenòmens de contacte consonàntic.
- Els connectors.
- La poesia i l'assaig contemporani i actual.
- Salvador Espriu.
- Vicent Andrés Estellés.
- Miquel Martí i Pol.
- Joan Fuster.
- Joan Francesc Mira.

5.3. Organització i temporalització de les unitats didàctiques a l'assignatura de Literatura Universal

El llibre *Literatura universal* de 1r de Batxillerat, de l'editorial Bromera, està dividit en nou unitats que desenvolupen equilibradament els continguts i els objectius per al curs. Cada unitat s'estructura en tres seccions bàsiques (*Teoria, Lectures* i *Una mirada actual*), seguides d'un conjunt d'activitats de comprensió i de comentari i contextualització. A més, al final de cada unitat s'adjunta un eix cronològic que situa en el temps les obres estudiades i els fets més rellevants esdevinguts en cada època, i que han influït en el desenvolupament del fet literari. També s'hi inclou un mapa conceptual amb els punts més importants de la unitat didàctica.

L'àrea de *Literatura universal* compta amb quatre sessions setmanals durant el període lectiu. Convencionalment en un curs es donen aproximadament 148 sessions dividides en tres

trimestres d'unes 49 hores cadascun. Considerant que la programació consta de nou unitats, s'ha planificat el treball incloent-ne tres en cada trimestre. Dedicarem quinze sessions a cadascuna d'elles. La distribució dels diferents blocs de continguts treballats en aquestes deu sessions dependrà de les necessitats de l'alumnat. La resta de sessions estan dedicades a la realització d'activitats complementàries com extraescolars, lectura extensiva i/o activitats d'ampliació i reforç. La temporització ha de ser flexible, perquè durant el curs pot haver-hi imprevistos que reduïsquen el nombre de sessions programades. En aquest cas, caldrà readaptar la temporització a la situació real mitjançant diferents estratègies que ens permeten recuperar el ritme. Aquests imprevistos no poden afectar els objectius i continguts fixats en les darreres unitats.

5.3.1. Continguts seqüencials de Literatura Universal

Unitat 1. L'antiguitat (I): literatures orientals.

- El concepte de literatura.
- Temes, tòpics literaris i personatges universals.
- Literatures de l'Extrem Orient i l'Orient Mitjà.
- La literatura hebrea: la Bíblia.

Unitat 2. L'antiguitat (II): literatura grega i llatina.

- Els poemes homèrics.
- El teatre grec i la tragèdia.
- La lírica grega.
- La poesia llatina: èpica i lírica.

Unitat 3. La literatura medieval.

- L'èpica medieval.
- De la poesia trobadoresca al *dolce stil nuovo*.
- La matèria de Bretanya: Chrétien de Troyes.
- El món medieval en un llibre: la *Divina Comèdia*.
- Petrarca.
- Giovanni Boccaccio i el *Decameró*.
- Geoffrey Chaucer i els *Contes de Canterbury*.
- François Villon.
- Ausiàs March.

Unitat 4. Els segles XVI i XVII: del Renaixement al Barroc.

- L'humanisme renaixentista: Rabelais i Montaigne.
- La lírica: el petrarquisme i la seua evolució.
- Cervantes i els orígens de la novel·la moderna.
- El teatre isabelí: Shakespeare.

- El teatre clàssic francès.

Unitat 5. El segle XVIII.

- El segle de les Llums i de la Il·lustració.
- La literatura del segle XVIII: clacissisme i preromanticisme.
- L'assaig i el conte filosòfic: principals autors de la Il·lustració.
- El sorgiment de la novel·la moderna a Anglaterra.

Unitat 6. El romanticisme.

- Definició i aparició del romanticisme.
- Il·lustració i romanticisme.
- Característiques del romanticisme.
- La poesia.
- La narrativa i el teatre.
- El conte.

Unitat 7. La novel·la realista i naturalista.

- La novel·la realista.
- Temes i concepció de la realitat en la novel·la realista.
- La novel·la naturalista.
- La novel·la francesa.
- La novel·la anglesa.
- La novel·la russa.
- La novel·la nord-americana.

Unitat 8. La poesia i el teatre de la segona meitat del segle XIX.

- L'arrancada de la modernitat poètica: de Baudelaire al simbolisme.
- El simbolisme.
- La poesia a l'Amèrica del Nord: Walt Whitman i Emily Dickinson.
- La renovació del teatre europeu: Ibsen i Txékhov.
- Els moviments d'avantguarda: l'expressionisme, el cubisme, el futurisme, el dadaisme i el surrealisme.
  - La reacció contra el teatre clàssic: el teatre èpic (Bertolt Brecht) i el teatre de l'absurd (Samuel Beckett).
  - La poesia del segle XX.

Unitat 9. La novel·la del segle XX.

- La renovació narrativa de principis del segle XX.
- La novel·la nord-americana: la Generació Perduda.
- La narrativa des del final de la Segona Guerra Mundial fins a hui.

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

6.1. Metodologia general de l'àrea o matèria. Orientacions metodològiques de l'àrea de llengua

L'organització d'elements curriculars de l'assignatura es basa en el tractament integrat de les llengües del currículum, enfocament metodològic que respon a la concepció plurilingüe del sistema educatiu valencià en el qual conviuen dues llengües cooficials amb, almenys, una llengua estrangera i totes elles són alhora objecte i instrument d'aprenentatge. Per aquest motiu, es presenten els criteris d'avaluació i els continguts específics de cadascuna de les dues llengües i els criteris d'avaluació i els continguts comuns a les dues. El fet que es presenten continguts comuns, de tipus cognitiu, que es relacionen principalment amb els processos que intervenen en la lectura i escriptura, facilita la planificació de tasques i estratègies d'aprenentatge que permeten realitzar transferències lingüístiques. En aquest sentit, són fàcilment transferibles a les llengües estrangeres, una vegada que s'ha consolidat el codi oral o escrit, i faciliten l'aprenentatge.

Els objectius que persegueix l'àrea de Llengua i Literatura i les estratègies metodològiques generals que orientaran aquest treball es resumeixen en la taula següent:

OBJECTIUS	ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES GENERALS
Aportar als alumnes les eines i els coneixements necessaris per a desenvolupar-se satisfactòriament en qualsevol situació comunicativa de la vida acadèmica, familiar, social i professional.	<ul style="list-style-type: none"> • Tractament integrat de les llengües del currículum per a respondre a la concepció plurilingüe del sistema educatiu valencià. Pràctica i participació activa en àmbits socials que es pot desenvolupar tant en el context educatiu formal, a través del currículum, com en els contextos educatius no formals i informals.
Servir per a la consolidació de la competència comunicativa necessària en tots els àmbits de la vida adulta.	<ul style="list-style-type: none"> • Disseny de tasques o situacions d'aprenentatge que possibiliten, imiten o reproduïsquen de la manera més fidel possible situacions reals d'interacció, comprensió i expressió oral i escrita, de manera que els estudiants puguin aplicar els coneixements apresos.
Consolidar la base que servirà per a l'aprenentatge al llarg de la vida i que els permetrà obtenir informació, comunicar-se i continuar aprenent.	<ul style="list-style-type: none"> • Planificació de situacions d'interacció per a l'aprenentatge en les quals el diàleg que s'establisca estiga basat en una relació d'igualtat.
Contemplar l'enfocament dialògic de l'aprenentatge des de l'àmbit social, fins a la interiorització del coneixement propi, intrasubjectiu.	<ul style="list-style-type: none"> • Augment de l'aprenentatge instrumental, per a afavorir la creació de sentit personal i social.
Tendir a un aprenentatge situat, que emfatitze la dimensió social dels processos d'adquisició de les competències, un aprenentatge vinculat a un determinat context cultural, social i de relacions, i a unes determinades tasques que les persones hauran de resoldre i que els permetran adquirir la competència necessària.	<ul style="list-style-type: none"> • Integració en les situacions d'aprenentatge de

<p>Emfasitzar el paper actiu i autònom dels alumnes perquè siguen cada vegada més responsables del seu aprenentatge, estimulant la seua participació i implicació i l'adquisició i l'ús de coneixements en situacions reals que generen aprenentatges transferibles i duradors.</p>	<p>principis solidaris on la igualtat i la diferència siguen valors compatibles i mútuament enriquidors.</p>
<p>Aconseguir la integració de diferents models didàctics (conductuals, constructivistes, socials o personals), enfocaments metodològics (anàlisis e tasques, simulació i/o joc de rols, estudi de casos, recerca en l'entorn, estímul de la creativitat, models personals per a l'augment de l'autoestima, etc.) o seqüències didàctiques en la programació de les Unitats Didàctiques (aprenentatge basat en projectes, aprenentatge basat en problemes, etc.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Planificació de mètodes actius d'aprenentatge basats en estructures d'aprenentatge cooperatiu, que asseguruen la interacció. • Transformació de les estructures d'aprenentatge individualistes, vinculades exclusivament a l'aprenentatge de continguts descontextualitzats, en estructures d'aprenentatge cooperatiu perfectament compatibles amb altres mètodes actius, i tots ells, amb l'aprenentatge de les competències.

Els principals sabers aplicats que s'abordaran en l'àrea de Llengua i Literatura són:

- Habilitats que permeten comunicar amb precisió les pròpies idees, construir discursos orals elaborats adequats al context comunicatiu en el qual s'utilitzen i escoltar de manera activa, interpretant correctament les idees dels altres.

- Desenvolupament de la interacció oral com a destresa bàsica en les relacions humanes i que ocupa tots els àmbits des del personal a l'acadèmic passant pel professional i l'administratiu.

- Desenvolupament de la lectura i l'escriptura com a eines bàsiques per a l'adquisició de nous aprenentatges al llarg de la vida.

- Comprensió i redacció de textos de diversos àmbits i la realització de projectes d'aprenentatge, de forma individual o en equips cooperatius.

- Reflexió sobre els elements que conformen la llengua i sobre els mecanismes lingüístics que regeixen la comunicació així com sistematització de l'aprenentatge dels elements lingüístics necessaris per a utilitzar correctament les destreses lingüístiques.

- Adquisició del nivell de lectors competents per part dels alumnes avançant en la comprensió i interpretació d'obres literàries pròximes als seus gustos personals i a la seua maduresa cognitiva, amb la de textos literaris que aporten coneixements bàsics sobre algunes de les fites clau de la literatura.

- Aproximació als gèneres literaris, a partir d'una selecció de textos agrupats entorn dels grans temes i tòpics universals des de l'edat mitjana fins al segle XX.

- Valoració i gaudi personal de la literatura com a font de coneixement i com a vincle de relació amb altres arts com la pintura, l'escultura, el cinema, la i fins i tot amb la ciència.

Les claus que serviran per a seleccionar i presentar els aprenentatges hauran de complir les següents condicions:

- Selecció rigorosa de continguts.
- Exposició clara i ordenada de continguts, tant conceptuals com procedimentals i actitudinals.
- Utilització de claus audiovisuals per a presentar i tractar la informació.
- Ampliació del vocabulari científic dels alumnes.
- Enfocament didàctic basat en l'aprenentatge competencial.
- Aplicació pràctica dels aprenentatges en situacions de resolució de problemes d'àmbit científic i de la vida quotidiana.
- Textos informatius organitzats i estructurats de forma clara i rigorosa amb suport gràfic que facilita la comprensió dels continguts.

6.2. Metodologia d'ESO

En un ensenyament centrat en l'alumnat, cal utilitzar una metodologia activa, eclèctica i funcional que assegure la participació d'aquest en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge. És per això que la nostra proposta incorpora idees de procedències diverses amb un enfocament comunicatiu. L'objectiu final és que l'alumnat sàpiga utilitzar la llengua en qualsevol situació comunicativa i en els àmbits en què desenvolupa la seua activitat. Es treballarà amb una metodologia hipodeductiva, activa i diversa, combinant les activitats escrites amb les orals.

Pel que fa a les activitats, es proposen exercicis de reconeixements, anàlisi, manipulació i creació en els treball amb textos. La interacció a la classe ha de ser múltiple i variada: individual, de dos en dos, en petit grup, amb el grup classe, de professor a grup i de grup a professor. Cal que l'alumnat desenvolupe capacitats o habilitats lingüístiques per poder comunicar-se amb eficàcia. El treball es realitzarà de diferents maneres segons el caràcter de l'activitat: grup classe, equips de treball, per parelles o individualment.

6.3. Metodologia de Batxillerat

Els objectius generals del Batxillerat expressen algunes capacitats que cal desenvolupar en l'alumnat des de totes i cada de les matèries del currículum. En el cas de la matèria de València: Llengua i literatura, creiem que cal fixar-se sobretot en les capacitats següents:

- Analitzar i valorar críticament les realitats del món contemporani, els antecedents i factors que hi influeixen.
- Comprendre els elements fonamentals de la investigació i del mètode científic.
- Consolidar una maduresa personal, social i moral que els permeta actuar de forma responsable i autònoma.
- Participar de forma solidària en el desenvolupament i millora del seu entorn social.

- Dominar els coneixements fonamentals i les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat escollida.
- Desenvolupar la sensibilitat artística i literària com a font d'informació i enriquiment cultural.

En la nostra programació aquestes capacitats s'han tingut en compte tant en el moment de seleccionar determinats continguts, com sobretot a l'hora d'establir una determinada metodologia per tractar cada un d'aquests continguts. Així, el plantejament funciona a partir d'una metodologia orientada a afavorir la capacitat de l'estudiant per a aprendre per si mateix, treballar en equip, aplicar mètodes apropiats d'investigació, i orientada, a més, a subratllar la relació dels aspectes teòrics de la matèria amb les seues aplicacions pràctiques.

Per consegüent, partirem dels coneixements previs de l'alumnat en tots els temes i, des d'ací, els encaminarem cap a noves adquisicions intel·lectuals, conceptuals, d'habilitats i d'actituds. En tots els apartats que configuren les unitats, els estudiants tenen activitats que poden ser individuals o/i en equip. I molt sovint hi trobaran propostes de recerques fora del material curricular base, per tal que practiquen la investigació i completen, comparen i seleccionen altres dades que les que proporciona el nostre material.

És obvi que una de les millors maneres d'aplicar els coneixements teòrics a situacions pràctiques és el comentari de text (tant el literari, com el lingüístic). Això justifica que la base orientadora de tot el nostre treball gire al voltant del treball de textos. Proporcionarem a l'alumnat les diverses estratègies per dur a terme un bon comentari de text, principalment literari. Es proposa que en ocasions siga el mateix professorat qui condueca el treball; en altres, hauran de ser ells mateixos qui resolguen les incògnites que els textos presenten.

Incògnites referides a una comprensió millor i més completa. Per això caldrà fer ús tant de coneixements historicoculturals com d'altres propis del tipus de text o de l'època en què el text en qüestió ha estat produït.

6.4. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge. Activitats complementàries

Moltes de les activitats que presentem en aquesta programació tenen com a definició ser extraescolars pel fet de no realitzar-se dins la pròpia aula o bé per la participació de persones convidades, però el seu contingut no és per aquest motiu menys important didàcticament.

El Departament de valencià, amb l'objectiu d'apropar l'alumnat al fet teatral, a les representacions i als locals on es realitzen, hi proposa l'assistència. Aquesta es farà d'acord amb les programacions que les diferents sales proposaran al llarg de la temporada. Cal dir que, per a l'alumnat de batxillerat, preferim assistir a representacions no programades específicament per a escolars, per tal que el teatre siga viscut com una activitat de gaudi i adulta, i no estrictament relacionada en l'àmbit escolar.

Finalment, pel que fa al professorat que realitze l'activitat o a l'acompanyant s'elegirà a aquells que tinguen els cursos en qüestió o a qualsevol del departament, per tal de tenir una relació i coneixement major de l'alumnat.

A continuació presentem una sèries d'activitats que, sempre que les restriccions generades per l'emergència sanitària del COVID-19 ens ho permeten, seran seran realitzades:

ACTIVITAT	ALUMNAT	PERÍODE (trimestre/mes)	OBJECTIUS
Col·loqui-xarrada amb escriptors dels llibres dels quals estem treballant a classe: - Jessica Fortuny, <i>Nora</i> . - Gemma Pasqual, <i>L'últim vaixell</i> .	Grups de 1r, 2n, 3r, 4t d'ESO i Batxillerat	Segon i tercer trimestre	Interessar-se per la lectura, conèixer els escriptors/es i aprofundir en el procés de creació literària
Assistència a activitats teatrals: - Rita trobador - El verí del teatre	Grups de 3r i 4t d'ESO i Batxillerat.	Primer, segon o tercer trimestre, depenent de quan siga la representació.	Conèixer i interessar-se pel teatre. Assistir a la representació de textos de la nostra literatura.
València Medieval	3r ESO i 1r de Batxillerat	Segon trimestre	Conèixer llocs fonamentals de la nostra història i cultura.
Ruta literària per València	Alumnat de Literatura Universal	Segon trimestre	Conèixer i estimular l'interès per les obres mestres de la literatura universal.
Visitar diferents mitjans de comunicació	Grups de 1r, 2n, 3r i 4t d'ESO	Tercer trimestre	Ampliar la visió del món dels alumnes.
Viatge a un parc temàtic	Grups de 1r, 2n, 3r i 4t d'ESO	Final de curs	Ampliar la visió del món dels alumnes.
Recital de poesia	Tot el centre	Tercer trimestre. 25 d'abril	Conèixer els nostres poetes.
Rosquilletres	3r d'ESO	Primer o segon trimestre, segons la convocatòria	Aprofundir en l'aprenentatge de la llengua i aconseguir gaudi amb la mateixa.
Visitar la Fira del Llibre de València	Alumnat d'ESO	Tercer trimestre	Valorar els llibres i reconèixer la importància que tenen.
Visita a la casa de Joan Fuster	4t d'ESO i 2n de Batxillerat	Segon trimestre	Conèixer la figura i l'obra de Joan Fuster.
Visita a la cova de Bolomor	1r d'ESO i PR4		Valorar el nostre patrimoni.

(Tavernes de la Vallidigna)			
Convocatòria del premi literari del centre.	Tots els nivells	Segon trimestre	Aprofundir en la pràctica literària.
Participació d'alumnes a la Festa Estellés de Pego, amb lectures públiques de textos poètics	Tots els nivells		Conèixer la figura i l'obra d'Estellés i valorar la seua producció literària.
Visites d'autors de la localitat com són Elvira Cambrils i Tomàs Llopis	Tots els nivells	Durant tot el curs	Interessar-se per la lectura, conèixer els escriptors/es del nostre poble i aprofundir en el procés de creació literària.
Concurs de microrelats	Tots els nivells	2n trimestre	Aprofundir en la pràctica de l'escriptura i en el procés de creació literària
Exposició de Bookface	Tots els nivells	23 d'abril, Dia del llibre	Gaudir de la recerca d'obres literàries que compleisquen aquestes característiques.

7. Avaluació de l'alumnat

L'avaluació es pot definir com l'anàlisi del procés d'ensenyament-aprenentatge que permet verificar la coherència i el grau d'eficàcia amb què s'han de concretar cadascun dels passos de l'esmentat procés i ajustar l'ajut pedagògic a les característiques individuals de l'alumnat. El primer referent que cal tenir en compte en el procés avaluatiu són els criteris d'avaluació marcats en el currículum.

7.1 Criteris d'avaluació, qualificació i promoció

1. Captar les idees essencials i les intencions de textos orals, de diferent tipus i distint nivell de formalització, i reproduir el contingut en textos orals o escrits.
2. Utilitzar el valencià per a expressar-se oralment i per escrit de la manera més adequada en cada situació de comunicació.
3. Participar en situacions de comunicació, dirigides o espontànies, respectant les normes de la comunicació: usar el torn de paraula, organitzar el discurs, escoltar i incorporar les intervencions dels altres.
4. Valorar el valencià com a vehicle de comunicació i usar-lo progressivament en situacions formals i informals. Incorporar el valencià a tots els àmbits d'ús de la llengua, especialment a l'àmbit acadèmic, com a vehicle d'aprenentatge.
5. Fer ús de la mediació per a assegurar l'èxit de la comunicació oral i escrita. Actuar com a intermediari entre els interlocutors que no poden comprendre's de manera directa.
6. Reconèixer i ser capaç d'utilitzar els diferents tipus de textos i les seues estructures

formals. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica; reconèixer les diferents unitats de la llengua i les seues combinacions.

7. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per a solucionar problemes de comprensió de textos orals i escrits, i per a la composició i la revisió dirigida dels textos propis d'aquest curs.

8. Reconèixer el propòsit i la idea general en textos orals d'àmbits socials pròxims a l'experiència de l'alumnat i de l'àmbit acadèmic; captar la idea global d'informacions sentides en ràdio o en televisió i seguir instruccions poc complexes per a dur a terme tasques d'aprenentatge.

9. Realitzar oralment narracions d'experiències viscudes de manera ordenada, clara i ben estructurada, a partir d'un pla o guió previ; seguir un ordre lògic en la presentació d'informacions i arguments; adequar el llenguatge utilitzat al contingut i a la situació comunicativa, amb l'ajuda de mitjans audiovisuals; mantenir l'atenció del receptor.

10. Sintetitzar oralment el sentit global de textos expositius escrits, identificarne les intencions, diferenciar les idees principals i secundàries, reconèixer possibles incoherències o ambigüitats en el contingut i aportar una opinió personal.

11. Integrar informacions procedents de diferents textos sobre un tema, a fi d'elaborar un text de síntesi en què es reflectisquen tant les informacions principals i els punts de vista trobats com el punt de vista propi.

12. Extraure informacions concretes i identificar el propòsit en textos escrits d'àmbits socials pròxims a l'experiència de l'alumnat; seguir instruccions senzilles; identificar els enunciats en què el tema general apareix explícit i distingir les parts del text. Aplicar tècniques d'organització d'idees, com ara esquemes jeràrquics o mapes conceptuals.

13. Narrar, exposar i resumir en suport de paper i digital; usar el registre adequat; organitzar les idees amb claredat; enllaçar els enunciats en seqüències lineals cohesionades; respectar els criteris de correcció gramatical i ortogràfica; valorar la importància de planificar i revisar el text.

14. Conèixer la diversitat lingüística d'Europa, la realitat plurilingüe i pluricultural d'Espanya i de la Comunitat Valenciana. Valorar aquesta diversitat com un patrimoni que ens enriqueix a tots i a totes. Considerar les diferents situacions que plantegen les llengües en contacte.

15. Identificar els trets lingüístics propis de distints usos geogràfics, socials i estilístics de la llengua, per mitjà de l'observació directa i la comparació de produccions diverses.

16. Conèixer i utilitzar les normes lingüístiques, amb especial atenció a les ortogràfiques.

17. Iniciar el coneixement d'una terminologia lingüística bàsica en les activitats de reflexió sobre l'ús.

18. Conèixer i comprendre les principals formes i gèneres de la tradició literària. Identificar el gènere a què pertany un text literari llegit en la seua totalitat, reconèixer-ne els elements estructurals bàsics, els grans tipus de recursos lingüístics i emetre una opinió personal.

19. Exposar una opinió sobre la lectura personal d'una obra completa adequada a l'edat; reconèixer-ne el gènere i l'estructura global; valorar de manera general l'ús del llenguatge; diferenciar contingut literal i sentit de l'obra; relacionar el contingut amb la pròpia experiència.

20. Utilitzar els coneixements literaris en la comprensió i la valoració de textos breus o fragments, considerant els temes i motius de la tradició, les característiques bàsiques del gènere, els elements bàsics del ritme i l'ús del llenguatge, amb especial atenció a les figures semàntiques més generals.

21. Compondre textos, en suport paper i digital, prenent com a model un text literari dels llegits i comentats en l'aula, o fer-hi alguna transformació senzilla.

22. Incorporar la lectura i l'escriptura com a mitjans d'enriquiment personal.

23. Aprendre i utilitzar tècniques senzilles de maneig de la informació: recerca, elaboració i presentació, amb ajuda dels mitjans tradicionals i l'aplicació de les noves tecnologies. Planificar i dur a terme, individualment o en equip, la consulta de diccionaris especialitzats i obres de consulta diverses, en el marc de treballs senzills d'investigació. Utilitzar els processadors de textos i ser capaç d'aplicar-los a treballs senzills d'investigació, fent ús dels mitjans informàtics complementaris (Internet, bases de dades, CD-ROM, etc.).

24. Identificar en textos orals i escrits imatges i expressions que denoten alguna forma de discriminació (de gènere, social, relacionada amb el grup ètnic, etc.), evitar-ne l'ús i utilitzar el llenguatge com a mitjà de resolució de conflictes.

7.2. Criteris d'avaluació a 2n, 3r i 4t d'ESO

L'avaluació serà contínua i individualitzada, això és, basada en una progressió de l'aprenentatge dels alumnes al llarg de tot el curs i serà la suma de les diverses parts de què consta l'assignatura:

En primer lloc, pel que fa a la **competència Comunicació Lingüística (CL) i la d'Aprenere a Aprenere (AA)**, **60% de la nota** de cada avaluació, es realitzaran diversos exàmens al llarg del trimestre, bé de manera escrita o bé de manera oral, a través de debats i/o d'exposicions individuals o col·lectives sobre un tema o tertúlies (a través de la **competència digital**).

En segon lloc, se seguirà detingudament el **procés productiu** de l'alumnat a classe i a casa, a través de la **competència de la Iniciativa i Actitud Emprenedora (CIAE) i de la Consciència i Expressió Cultural (CEC)**, que mesuraran el **10 % de la nota**. A més a més. Es valorarà amb un 10% el resultat del seu procés productiu, reflectit al quadern, que forma part de la **competència d'Aprenere a Aprenere (CAA) i de la competència de la Iniciativa i Actitud Emprenedora (CIAE)**

En tercer lloc, es farà una **lectura** per avaluació i superar-ne la prova oral i/o escrita serà una part fonamental per poder aprovar l'assignatura. Aquest apartat valdrà un **10% de la nota** trimestral

i forma part de la **competència d'Aprende a Aprendre (CAA)**, de la **Social i Cívica (SC)**, i en tant es faça una **fitxa** a través de les **TIC**, també s'inclouria la **competència digital (CD)**.

Finalment, pel que fa a la **competència Social i Cívica** de l'alumnat, així com el respecte als companys, a l'assignatura, al professorat; les actituds no discriminatòries; respectar els torns de paraula, i contribuir al bon funcionament de les classes i qualsevol altra circumstància que determine la manera de fer de l'alumnat en aquesta matèria, **comptarà l'altre 10% de la nota**.

A més, cal tenir presents els aspectes següents:

- a. Els exàmens no es repetiran i la data límit per al lliurament de treballs i faenes no s'ajornarà, si la falta no està ben justificada.
- b. Es tindran en compte les faltes d'assistència, segons la normativa de règim intern, i perdre el dret d'avaluació contínua.
- c. La lectura d'altres llibres «optatius», sempre consensuats amb el professorat, pot pujar fins 2 punts la nota de l'avaluació (0,5 per lectura ben aconseguida).
- d. Cada falta d'ortografia descomptarà 0,05, fins a un total de 2 punts.
- e. Els quaderns es demanaran al llarg del trimestre previ avís. Tots aquelles que siguen copiats o fotocopiats tindran un 0 en la puntuació. A més, el professorat podrà realitzar un examen de la llibreta sempre que ho necessite o ho crega oportú.

La nota de l'**avaluació final** correspondrà al **20%** de la **primera avaluació**, el **30%** de la **segona** i el **50%** de la **tercera**.

7.3. Criteris d'avaluació a Batxillerat

7.3.1. 1r de Batxillerat

Pel que fa a les avaluacions, se seguirà el sistema d'avaluació contínua, com a model integrador, adequat a la diversitat i amb caràcter formatiu per tal d'implicar una avaluació justa i idònia per a la millora tant dels processos d'ensenyament com dels processos d'aprenentatge.

En primer lloc, pel que fa a la **competència de Comunicació Lingüística (CL)** i la **d'aprendre a aprendre (CAA)**, **70% de la nota** de cada avaluació, es realitzaran diversos exàmens al llarg del trimestre, bé de manera escrita o bé de manera oral, a través de debats i/o d'exposicions individuals (a través de la **competència Digital**) o col·lectives sobre un tema o tertúlies.

En segon lloc, se seguirà detingudament el **procés productiu** de l'alumnat a classe i a casa, a través de la **competència de la Iniciativa i Actitud Emprenedora (CIAE)** i de la **Consciència i Expressió Cultural (CEC)**, que mesuraran el **10 % de la nota**.

En tercer lloc, es farà una **lectura** per avaluació i superar-ne la prova oral i/o escrita serà una part fonamental per poder aprovar l'assignatura. Aquest apartat valdrà un **10% de la nota** trimestral

i forma part de la **competència d'Aprenere a Aprenere, de la Social i Cívica (CSC)**, i en tant es faça una **fitxa** a través de les **TIC**, també s'inclouria la **competència Digital (CD)**.

Finalment, pel que fa a la **competència Social i Cívica** de l'alumnat, així com el respecte als companys, a l'assignatura, al professorat; les actituds no discriminatòries; respectar els torns de paraula, i contribuir al bon funcionament de les classes i qualsevol altra circumstància que determine la manera de fer de l'alumnat en aquesta matèria, **comptarà l'altre 10% de la nota**.

A més, cal tenir presents aquestes qüestions importants:

- a. la nota a partir de la qual es farà mitjana serà un 3,5 en les diferents activitats.
- b. l'assistència a classe i la puntualitat (aspectes actitudinals) seran fonamentals per a l'avaluació positiva de la matèria.
- c. les proves i el lliurament de treballs no es repetiran o s'ajornaran si la falta no està ben justificada (No serviran com a a norma les disculpes dels pares, només certificats, justificants i instàncies oficials de l'absència).
- d. es tindran en compte les faltes d'assistència, ja que si l'alumnat falta a més de 7 sessions sense justificar, perdrà el dret a l'avaluació trimestral (segons el reglament de Règim Intern del centre).
- e. per a aquells alumnes que no hagen superat algun dels trimestres, hi haurà recuperacions després de cada avaluació, sempre que ho permeta el temps.
- f. la lectura d'altres llibres «optatius», sempre consensuats amb el professorat, pot pujar 0,5 punts la nota de l'avaluació, fins a un màxim de 2 punts (0,5 per lectura ben aconseguida).
- g. cada falta d'ortografia descomptarà 0,05 punts fins un límit de 2 punts.

La nota de l'**avaluació final** correspondrà al **20%** de la **primera avaluació**, el **30%** de la **segona** i el **50%** de la **tercera**.

7.3.2. 2n de Batxillerat

Pel que fa a les avaluacions, se seguirà el sistema d'avaluació contínua, com a model integrador, adequat a la diversitat i amb caràcter formatiu per tal d'implicar una avaluació justa i idònia per a la millora tant dels processos d'ensenyament com dels processos d'aprenentatge.

En primer lloc, pel que fa a la **competència Comunicació Lingüística (CL)** i la **d'Aprenere a Aprenere (CAA)**, **70% de la nota** de cada avaluació, es realitzaran diversos exàmens al llarg del trimestre, de manera escrita.

En segon lloc, se seguirà detingudament el **procés productiu** de l'alumnat a classe i a casa (comentari de textos, activitats PAU, faena diària...), a través de la **competència de la Iniciativa i Actitud Emprenedora (CIAE)** i de la **Consciència i Expressió Cultural (CEC)**, que mesuraran el **20 % de la nota**.

En tercer lloc, es faran diverses **lectures** al llarg del curs i superar-ne la prova oral i/o escrita serà una part fonamental per poder aprovar l'assignatura. Aquest apartat valdrà un **10% de la nota** trimestral i forma part de la **competència d'Aprenre a Aprenre, de la Social i Cívica (CSC)**, i en tant es faça una **fitxa** a través de les **TIC**, també s'inclouria la **competència Digital (CD)**.

L'actitud de l'alumnat no puntua amb valor numèric, però sí servirà per modificar la nota final, tant positivament com negativa. En aquest aspecte es tindran en compte la participació, l'interès, la cooperació, el respecte als companys/es i professorat, la puntualitat, l'ús del valencià, la participació en activitats extraescolars, el bon ús del material (**competències Social i Cívica i Iniciativa i Actitud Emprenedora**).

A més, cal tenir presents aquestes qüestions importants:

- a. la nota a partir de la qual es farà mitjana serà un 4 en les diferents activitats.
- b. l'assistència a classe i la puntualitat (aspectes actitudinals) seran fonamentals per a l'avaluació positiva de la matèria.
- c. les proves i el lliurament de treballs no es repetiran o s'ajornaran si la falta no està ben justificada (No serviran com a norma les disculpes dels pares, només certificats, justificants i instàncies oficials de l'absència).
- d. es tindran en compte les faltes d'assistència, ja que si l'alumnat falta sense justificar, podrà perdre el dret a l'avaluació trimestral (vegeu reglament règim intern).
- e. per a aquells alumnes que no hagen superat algun dels trimestres, hi haurà recuperacions després de cada avaluació, sempre que ho permeta el temps.
- f. la lectura d'altres llibres «optatius», sempre consensuats amb el professorat, pot pujar 0,5 punts la nota de l'avaluació, fins a un màxim d'1 punt (0,5 per lectura ben aconseguida).
- g. cada falta d'ortografia descomptarà 0,05 punts fins un màxim de 2 punts.

7.3.3. Literatura Universal

En primer lloc, pel que fa a la **competència Comunicació Lingüística (CL)** i la **competència de Consciència i Expressió Cultural (CEC)**, **40% de la nota** de cada avaluació, es realitzaran diversos exàmens al llarg del trimestre, de manera escrita o oral.

En segon lloc, se seguirà detingudament el **procés productiu** de l'alumnat a classe i a casa, a través de la **competència Comunicació Lingüística (CL)**, la **competència de la Iniciativa i Actitud Emprenedora (CIAE)**, de la **Consciència i Expressió Cultural (CEC)**, **competència Digital (CD)** i la **competència d'Aprenre a Aprenre (CAA)** que mesuraran el **40 % de la nota**.

En tercer lloc, es faran diverses **lectures** al llarg del curs i superar-ne la prova oral i/o escrita serà una part fonamental per poder aprovar l'assignatura. Aquest apartat valdrà un **10% de la nota**

trimestral i forma part de la **competència Comunicació Lingüística (CL)**, d'**Aprendre a Aprendre (CAA)** i de la **competència de Consciència i Expressió Cultural (CEC)**

Per últim, es valorarà amb un **10%** la convivència a l'aula, destacant la **competència Social i Cívica (CSC)**.

La nota de l'**avaluació final** correspondrà al **20%** de la **primera avaluació**, el **30%** de la **segona** i el **50%** de la **tercera**.

7.4. Instruments d'avaluació

Per a poder avaluar correctament el procés d'aprenentatge de l'alumnat, cal diversificar els instruments avaluatius; des d'aquesta perspectiva, qualsevol activitat de classe pot ser útil per a obtenir informació. L'enregistrament de totes les dades ens permetrà ser objectius i coherents amb els criteris establerts. L'avaluació consistirà principalment en l'observació de totes les activitats realitzades, tant individualment com en grup. Aquesta observació es concretarà a l'aula mitjançant exercicis proposats, comentaris, lectures i anàlisis, control de quaderns, exposició de treballs monogràfics i proves escrites; i fora de l'aula mitjançant la recerca de materials i elaboració de treballs, i estarà d'acord amb les següents normes de qualificació:

1. Cap de les observacions que integren el procés d'avaluació tindrà caràcter exclusiu, ni s'avaluarà cap alumne per mitjà d'una observació única. No obstant, tots els alumnes hauran de prendre part en aquelles activitats o proves a les quals el professor considere una valoració més destacada i tinguen consideració d'activitats o proves oficials d'avaluació. La no realització d'aquestes proves (excepte causa plenament justificada segons les normes de l'Institut) comportarà la qualificació de suspens en el trimestre corresponent o, si és procedent, en la totalitat de l'àrea.
2. Qualsevol prova d'avaluació podrà considerar-se suspesa amb la qualificació de 0 punts sobre 10 si hi ha constància que l'alumne ha copiat, ha permès que altres copiaren del seu treball, ha "apuntat" a un company o ha participat en qualsevol activitat o estratègia orientada a millorar els resultats acadèmics, seus o d'altres, per mitjà de procediments il·lícits.
3. El professor podrà rebutjar un examen, treball, monografia o qualsevol producció escrita si la seua presentació o cal·ligrafia el fan il·legible o no s'adequa a les normes d'adequació, coherència, cohesió i correcció pròpies del nivell educatiu en què es trobe l'alumne d'acord amb el currículum oficial; en aquest cas quedarà al criteri del professor la repetició de la prova o la seua substitució per una prova oral.
4. En totes les proves objectives es farà constar valoració numèrica que correspon a la resposta correcta de cada pregunta. Quan la dita valoració no hi figure prou clarament, els alumnes tindran dret a reclamar al professor, durant el desenvolupament de la prova, la informació que consideren necessària.
5. Les correccions que realitze el professor sobre les tasques, exercicis i treballs dels

alumnes seran conegudes per aquests sempre que siga possible; per a això, el professor mostrarà els exercicis una vegada corregits, avaluarà en públic l'activitat que es tracte o utilitzarà estratègies semblants. Aquesta norma serà d'obligat compliment en el cas de les proves objectives, les correccions i observacions de les quals deuran en tots els casos ser conegudes pels alumnes. El professor podrà negar aquest dret a un alumne si observa en ell actituds o comportaments que facen impracticable el procés d'autoavaluació.

6. La qualificació de cada avaluació trimestral dependrà de les obtingudes en les diverses observacions i proves realitzades, les quals hauran de ser variades i capaces d'oferir informació rellevant sobre el compliment dels objectius específics de l'àrea i de les competències bàsiques que serveixen de referent comú per a totes les àrees de Secundària. La ponderació que s'aplique a aquestes observacions estarà en funció de la importància relativa que en cada cas el professor els atorgue i de les normes generals del Departament, entre elles les relatives a les faltes d'ortografia i, en general, d'expressió.

7.5. Criteris de recuperació de pendents a ESO i a Batxillerat

Per a l'avaluació positiva de les assignatures suspeses en cursos anteriors, l'alumnat comptarà amb una doble via: 1) La qualificació positiva de la 1a i la 2a avaluacions en el curs actual; 2) Superació de les proves extraordinàries a mitjan 3r trimestre, en una data del mes de maig*, a determinar, i que el departament farà pública amb un mes mínim d'antelació.

*En el cas de l'alumnat de 2n de batxillerat la prova de pendents es realitzarà a finals d'abril o els primers dies de maig.

7.6. Lectures per a ESO i Batxillerat

S'hauran de realitzar tres lectures al llarg del curs, una a cada avaluació:

2n d'ESO:

PASQUAL, G., *Marina*, ed. Voramar.

MILLO, J., *Per què tot em passa a mi?*, ed. Bromera.

CHRISTIE, A., *La rateta*, ed. Vicens Vives.

3r d'ESO:

PASQUAL, G., *L'últim vaixell*, ed. Voramar.

BOÏGUES, L., *El secret de Caterina Cremec*, ed. Bullent.

FO, D., *Ací no paga ni Déu*, ed. Bromera.

4t d'ESO:

VILAPLANA, S., *Llibres amb perfum de sang*, ed. Voramar.

CLARA-SIMÓ, I., *Dones*, ed. Bromera.

FORTUNY, J., *Nora*, ed. Bromera.

1r Batxillerat:

MARTORELL, J., *Tirant lo Blanc*, ed. Vicens Vives.

PASQUAL, G., *Llàgrimes sobre Bagdad*, ed. Barcanova.

FRANK, A., *El diari d'Anna Frank*, ed. Bromera (teatre)

2n Batxillerat:

RODOREDA, M., *La plaça del Diamant*, ed. Bromera.

ESTELLÉS, V.A., Selecció de 10 poemes del *Llibre de meravelles*.

FUSTER, Selecció de 8 entrades del *Diccionari per a ociosos*, de Joan Fuster.

SIRERA, R., *El verí del teatre*, ed. 62

Literatura Universal:

SÒFOCLES, *Èdip rei*, Ed. La magrana.

ALIGHIERI, D., *La divina comèdia. Infern*, Trad. Joan Francesc Mira, ed. La butxaca.

SHAKESPEARE, W., *Hamlet*, ed. Vicens Vives.* (A triar)

KAFKA, F., *La metamorfosi*, ed. Educaula 62.* (A triar)

8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS (MESURES DE NIVELL III i IV)

Avançar cap a l'educació de tothom, implica que tot l'alumnat pugui participar i aprendre en els mateixos entorns escolars i obtinga una resposta ajustada a les seues singulars necessitats. És un procés de millora constant en el qual s'ha d'involucrar tota la comunitat educativa.

Viure la diferència com un factor positiu i cercar formes cada cop més adequades de respondre a la diversitat, reduint les barreres que troba cert alumnat per aprendre, és un repte que implica a les famílies, a les institucions, a l'administració educativa i a tots els professionals de l'educació.

Per això, garantir una major igualtat d'oportunitats suposa prendre decisions en diversos àmbits d'intervenció educativa i institucional.

Donar resposta a la diversitat en els centres educatius implica crear comunitats segures i acollidores en les quals tothom se sent valorat i coopera per transmetre aquests valors als seus membres.

Significa viure i desenvolupar valors inclusius, compartits entre tot el professorat, l'alumnat i les famílies, que orienten les decisions que es prenen en el centre sobre les polítiques i les pràctiques del dia a dia.

Les mesures i els suports addicionals són actuacions educatives que permeten ajustar la resposta pedagògica de forma flexible i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells

aspectes del procés d'aprenentatge i desenvolupament personal que poden comprometre l'avanç personal i escolar. Han de cercar la màxima participació en les situacions educatives del centre i de l'aula, i han de vincular-se a les mesures i als suports universals previstos en el centre.

Aquestes mesures han de vincular-se a les ja esmentades i als suports universals previstos al centre i cercar la màxima participació en les situacions educatives del centre i de l'aula. S'adrecen als alumnes que tenen circumstàncies personals singulars o de vulnerabilitat –permanents o transitòries– o amb risc d'abandonament escolar prematur.

Es determinen a partir de la detecció de les necessitats dels alumnes per part del tutor, la família i l'equip docent. Si la CAD ho determina, l'equip d'assessorament i orientació psicopedagògic i l'EAP o l'orientador a l'educació secundària obligatòria, han de realitzar una avaluació psicopedagògica. En el cas dels alumnes d'origen estranger, els equips d'assessorament i suport en llengua, interculturalitat i cohesió social poden col·laborar, si fora necessari, en aquesta detecció.

Tanmateix, les mesures emprades les apliquen els docents designats per la Direcció del centre i són orientades pel professorat d'educació especial, els professionals d'audició i llenguatge i els d'orientació educativa, en coordinació amb tot l'equip docent i amb la col·laboració dels serveis educatius.

Les mesures d'acció tutorial específiques comporten:

- el suport del professorat d'orientació educativa,
- el programa d'actuació per a la millora (PAM),
- el programa de l'Aula Específica,
- els programes de diversificació curricular del Departament,
- els projectes específics de suport a l'audició i el llenguatge,
- el pla d'atenció a la diversitat (PAD), el pla d'acció tutorial (PAT) i el pla d'igualtat i convivència (PIC), inclosos en el projecte educatiu de centre (PEC) i que estan concretats en el pla d'actuació per a la millora (PAM) altres actuacions establertes pels mateixos centres que poden contribuir a l'educació inclusiva de l'alumnat.

Per a aquells alumnes que temporalment necessiten un recurs que done resposta a determinades condicions de salut, al compliment de mesures judicials d'internament, o a l'adopció de mesures de protecció de caràcter residencial, es concreten, una sèrie de mesures addicionals com aquestes:

- les aules hospitalàries i l'atenció domiciliària,
- en centres de Justícia Juvenil,
- en centres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència,

- unitats educatives terapèutiques / hospitals de dia infantil i adolescent per a la resposta integral a l'alumnat amb necessitats educatives especials derivades de trastorns greus de salut mental.

8.1. Objectius generals

Podem extraure els objectius generals següents:

- a) incrementar el percentatge d'alumnat que assoleix els objectius i les competències corresponents a l'etapa d'Educació Secundària;
- b) augmentar la taxa de titulació de l'alumnat en l'ESO;
- c) millorar les habilitats socials i les competències emocionals de l'alumnat per aconseguir un major integració socioeducativa; i
- d) desenvolupar accions que permeten previndre i compensar les desigualtats en educació des d'una perspectiva inclusiva.

8.2. Criteris de Diversitat

Per complir amb aquestes necessitats educatives s'han sospesat diferents nivells avaluatius que corresponen a els criteris següents:

1. S'ha partit d'una tipologia textual diversa segons la forma (textos narratius, descriptius, expositius), la intenció comunicativa (informar, convèncer, incitar, persuadir) i els diferents àmbits d'ús (acadèmic, quotidià, laboral...).
2. Es combinen treballs col·lectius i individuals per tal que l'alumnat conega l'estructura i els avantatges d'uns i d'altres.
3. S'ha tingut present la finalitat pràctica de l'ensenyament de la llengua i els diversos contextos culturals de l'alumnat.
4. Els continguts estan pensats per tal que l'alumnat pugua realitzar un inventari dels coneixements ja treballats que li permeta l'adquisició de nous aprenentatges.
5. La majoria de les activitats estan plantejades per a l'adquisició de les quatre habilitats bàsiques (llegir, escriure, parlar i escoltar).
6. El gran nombre d'activitats des de l'etapa i del cicle facilita que en una part del temps escolar el professorat pugua establir plans de treball individual o col·lectiu sobre continguts o problemes diversos encara no resolts.

Per tot plegat, el professorat haurà de tenir en compte sempre la diversitat de l'alumnat fins al punt que podrà realitzar adaptacions curriculars que s'aparten significativament dels continguts i criteris d'avaluació del currículum. Aquestes adaptacions s'adreçaran a alumnes amb més necessitats educatives especials. Per tant, quan siga necessari, s'hauran d'adequar els continguts de

l'àrea, eliminar o incloure determinats continguts i modificar els criteris d'avaluació.

Pel que fa a la programació, s'han tingut en compte aquells continguts en què els/les alumnes mostren un nivell menys homogeni. Aquest és el cas de la comprensió lectora o de l'ortografia. El nivell de comprensió lectora varia molt d'uns alumnes a uns altres. Per això, la programació està dissenyada de manera que recull un vocabulari bàsic de cada lectura i una sèrie d'activitats que permeten assegurar un nivell mínim per a tots els alumnes. A més, l'oferta és prou variada quant als centres d'interés de les lectures.

L'atenció a la diversitat es preveu també en la metodologia i en les estratègies didàctiques concretes que s'aplicaran a l'aula. Aquestes afecten principalment a l'ensenyament del lèxic, de l'expressió oral i l'escrita. Quant al lèxic, es parteix dels usos reals dels alumnes. Referent a l'expressió oral i escrita, es proposa una atenció més individualitzada de les dificultats específiques que presente cada alumne. Es proposa la creació d'un ambient de socialització que permeta la correcció col·lectiva dels exercicis orals, la intervenció en debats i els treballs en grup.

8.3 Mesures de Nivell III

En aquest sentit, els alumnes amb mancances en les assignatures instrumentals podran ser atesos a través de la codocència, on seran immersos en el reforç dels continguts de València: Llengua i Literatura que necessiten, per assolir els objectius del curs. Aquesta codocència s'ha implantat als cursos de 1r i de 2n d'ESO amb un total de 4 sessions, 1 per cada grup de 1r d'ESO, amb dos professors per grup, dins de la mateixa aula, sempre que siga possible, o en espais diferenciats. Aquesta actuació de compensació educativa és finançada pel Fons Social Europeu.

Pel que fa als alumnes nouvinguts el departament té una sèrie d'hores de Compensatòria, concretament 2h, on es tracta de treballar amb l'alumnat que desconeix la llengua o bé es tracta de fer un reforç a aquell alumnat que pel temps que porta vivint a la comunitat valenciana encara presenta moltes mancances.

Per a abordar el tema de l'alumnat amb necessitats educatives especials, el seminari proposa que aquest alumnat (una vegada detectades les seues necessitats i es faça una proposta de les mesures educatives adequades a les seues necessitats) reba una atenció personalitzada, si així es requereix, o bé que tinga una atenció especial amb un grup d'alumnes que presenten les seues característiques o similars.

Per a atendre les necessitats educatives d'aquest alumnat el Departament proposa diverses vies de tractament a través de suports addicionals com:

- Adaptacions de disseny curricular:

Convé remarcar que: "L'objectiu de l'Educació Obligatoria és oferir a l'alumne una cultura comuna a la qual ha de tenir accés qualsevol ciutadà. Reivindicar una escola amb aquest tarannà igualitari i comprensiu no significa reclamar la uniformitat per a tot l'alumnat, sinó educar en el

respecte de les peculiaritats de cada estudiant i en la certesa que les motivacions, els interessos i la capacitat d'aprenentatge són molt diversos entre l'alumnat, a causa d'un complex conjunt de factors d'origen sociocultural que interactuen entre si.”

És per això que l'adaptació dels materials als diferents ritmes d'aprenentatge, motivacions i interessos de l'alumnat és present en cadascun dels apartats de les diferents unitats programades, les quals ofereixen una diversitat d'activitats amb diferent grau de dificultat, cosa que fa variar de manera sistemàtica les activitats individuals, de parella, de grup, orals o escrites que facilitaran la integració de tots els alumnes des dels seus diversos interessos, motivacions i capacitats d'aprenentatge. En totes les unitats es proposen activitats de diferent grau de dificultat segons el nivell, el ritme d'aprenentatge i la capacitat de comprensió de l'alumne.

- Activitats de caire extraordinari:

Sobre els criteris d'avaluació i els elements a utilitzar per avaluar aquest alumnat es partirà del que s'ha fixat com a mínim per a la resta de l'alumnat, però es faran totes aquelles adaptacions que es consideren necessàries, quan es coneguen les necessitats de l'alumnat, perquè siguin avaluades tot atenent el procés d'ensenyament-aprenentatge que hagen seguit i el que marque la normativa actual.

- Atenció personalitzada a l'aula:

El professorat del Departament Didàctic de València, amb l'ajuda del/la professional d'orientació, posarà a disposició d'aquests/es alumnes els materials curriculars de reforç tot partint dels continguts i objectius bàsics proposats per al nivell en què es trobe l'alumnat. I anirem adaptant aquests continguts al ritme d'aprenentatge exigint pel propi alumnat.

8.4 Mesures de Nivell IV

Per a atendre les necessitats educatives d'aquest alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup ben marcada, el Departament treballarà a través de diverses vies de tractament com:

- Adaptacions curriculars individuals significatives

Convé remarcar que: “L'objectiu de l'Educació Obligatoria és oferir a l'alumne una cultura comuna a la qual ha de tenir accés qualsevol ciutadà. Reivindicar una escola amb aquest tarannà igualitari i comprensiu no significa reclamar la uniformitat per a tot l'alumnat, sinó educar en el respecte de les peculiaritats de cada estudiant i en la certesa que les motivacions, els interessos i la capacitat d'aprenentatge són molt diversos entre l'alumnat, a causa d'un complex conjunt de factors d'origen sociocultural que interactuen entre si.”

És per això que l'adaptació dels materials als diferents ritmes d'aprenentatge, motivacions i interessos de l'alumnat és present en cadascun dels apartats de les diferents unitats programades, les quals ofereixen una diversitat d'activitats amb diferent grau de dificultat, cosa que fa variar de

manera sistemàtica les activitats individuals, de parella, de grup, orals o escrites que facilitaran la integració de tots els alumnes des dels seus diversos interessos, motivacions i capacitats d'aprenentatge. En totes les unitats es proposen activitats de diferent grau de dificultat segons el nivell, el ritme d'aprenentatge i la capacitat de comprensió de l'alumne.

- Adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries

Sobre els criteris d'avaluació i els elements a utilitzar per avaluar aquest alumnat es partirà del que s'ha fixat com a mínim per a la resta de l'alumnat, però es faran totes aquelles adaptacions que es consideren necessàries, quan es coneguen les necessitats de l'alumnat, perquè siguin avaluades tot atenent el procés d'ensenyament-aprenentatge que hagen seguit i el que marque la normativa actual.

En aquest sentit és molt recomanable coordinar-se amb el professorat d'orientació per tal de treballar-les habitualment.

- Atenció personalitzada dins i fora de l'aula (PAP)

Donades les circumstàncies per les quals poden trobar-se aquest alumnat, també es tindran en consideració mecanismes com pròrrogues de permanència extraordinària per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, la determinació de la modalitat d'escolarització o l'atenció transitòria a l'alumnat que, per condicions de salut mental requereix suports en contextos educatius externs. Totes aquestes mesures requereixen avaluació sociopsicopedagògica.

- Mesures externes

El professorat del grup classe es coordinarà amb el departament d'orientació, en els casos de malaltia, desprotecció, mesures judicials o altres situacions que comporten l'absència justificada de l'alumnat; quan s'hagen de prendre mesures externes al centre per tal de facilitar a l'alumnat el seguiment de les matèries.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS

En cada unitat s'inclouen els tallers de comunicació, de gramàtica i de literatura, que constitueixen un instrument privilegiat per al tractament de dos aspectes indefugibles en qualsevol plantejament curricular a hores d'ara: els temes transversals i la diversitat existent en l'alumnat.

En aquesta programació s'ha tingut en compte la idea de transversalitat com a forma de relacionar els continguts de la matèria amb els d'altres, considerant els valors i les actituds implícits en aquests continguts. El propòsit és contribuir que l'educació dels estudiants es duga a terme amb una major unitat de criteri entre les diferents matèries, cosa que pot aconseguir-se prestant atenció, en el moment de plantejar l'organització del projecte curricular, a aquells continguts que posseeixen caràcter interdisciplinari. Per aquest motiu desenvoluparem, de manera més concreta, alguns dels criteris que s'hi treballaran.

9.1. Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita

Les unitats didàctiques contenen lectures on el professorat podrà elaborar un pla de treball a fi de fomentar l'hàbit lector entre l'alumnat de Secundària. La temàtica serà variada, de la mateixa manera que el nivell de dificultat, amb la intenció de respondre als interessos de la joventut i als objectius marcats en l'assignatura de València: Llengua i literatura.

Aquest pla pretén no només desenvolupar la competència lectora, sinó també aconseguir objectius com aquests:

- Augmentar l'interés de l'alumnat per la lectura.
- Ampliar el lèxic i el coneixement de la llengua.
- Estimular la capacitat creativa de l'alumnat.
- Contribuir a la millora de l'escriptura.
- Fer que descobrisquen en la lectura una font de gaudi personal.
- Fomentar una actitud reflexiva i crítica.
- Fomentar l'ús de la biblioteca per a l'aprenentatge

Per aquest motiu, manllevat del camp de l'ensenyament de segones llengües, actualment s'ha de potenciar dos tipus de lectura diferents: la lectura intensiva i la lectura extensiva.

La lectura intensiva es treballa a l'aula, amb textos curts que ens permeten treballar les microhabilitats i els diversos tipus de comprensió. El primer apartat de cada unitat (Eix temàtic) conté una gran varietat de textos pertanyents a tipologies textuais diferents per a treballar la comprensió i, al mateix temps, l'expressió oral.

La lectura extensiva es durà a terme també a l'aula i, complementàriament, fora de l'aula. Durant el curs els alumnes hauran de realitzar tres lectures preceptives que valorarem com a contingut procedimental. A més, podran realitzar lectures voluntàries triades de la selecció proposada pel Departament.

El Departament Didàctic de València, i aquesta programació, té com un llibre de lectura obligatori per a cada avaluació. A més a més, disposa d'un llistat de llibres recomanables per nivells i avaluacions, voluntaris, per pujar-hi nota.²

D'altra banda, cal nomenar la participació del Departament en les actuacions programades pel centre dins del Pla de Foment de la Lectura. El treball de l'habilitat lectora és un dels focus més importants de la nostra programació i, per tant, ocupa gran part de les activitats que els alumnes de l'assignatura realitzen tant a l'aula (lectura col·lectiva en veu alta de textos de totes les tipologies i de tots els àmbits, especialment, del literari), com a casa (lectura privada de les obres exigides i/o recomanades). La participació i implicació d'aquest departament en el Pla de Foment de Lectura del nostre centre va de bestreta i per descomptat. Ens hi sumem i encoratgem la resta del claustre a la

---

² Vegeu el llistat de lectures per nivell al punt 7.5. d'aquesta programació.

realització de activitats proposades per la CCP.

9.2. Comunicació audiovisual. TIC

La utilització de les noves tecnologies ens semblen molt importants, però aquest Departament disposa de molt poques. S'utilitzaran aquelles que disposem tals com vídeos, escoltar música, documentals, realitzar treballs a través de Google Drive i de Google Presentacions, Genially o programes similars.

9.3. Emprenedoria

Aquesta competència implica la capacitat de transformar les idees en actes. Açò significa adquirir consciència de la situació en la qual s'intervé o que es resol i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu previst.

La comunicació es basa justament en la transmissió d'idees i coneixements a través d'actes comunicatius que tenen lloc en determinats àmbits d'ús (personal, acadèmic, social i professional). Per tant, cada situació de comunicació ha de ser enfocada com un problema o un repte al qual l'alumnat s'ha d'enfrontar i, en aqueix context, ha de triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats, i actituds necessaris amb criteri propi, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu previst.

En la realització de les activitats comunicatives es promou el desenvolupament de destreses o habilitats com la capacitat d'anàlisi; la capacitat de planificació, organització, gestió i presa de decisions; la capacitat d'adaptació al canvi i resolució de problemes; la comunicació, presentació, representació i negociació efectives; l'habilitat per a treballar, tant individualment com dins d'un equip; la participació, la capacitat de lideratge i delegació: el pensament crític i el sentit de la responsabilitat; l'autoconfiança, l'avaluació i l'autoavaluació.

9.4. Educació cívica i constitucional

Si la comunicació és un dels pilars de la convivència social, el desenvolupament de la competència comunicativa ha d'anar estretament lligat amb el desenvolupament de la competència social i ciutadana. Els aspectes essencials d'aquesta competència en aquesta àrea són els següents:

- L'aprenentatge de les habilitats lingüístiques necessàries perquè es produïska la comunicació es durà a terme a través de la pràctica.
- La comunicació i la cooperació seran els vehicles que ajudaran els alumnes a comprometre's i a afrontar els conflictes, a prendre perspectiva, a desenvolupar la percepció de l'individu en relació a la seua capacitat per a influir en qüestions social si a elaborar argumentacions basades en evidències.

- La capacitat de posar-se en el lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres, són valors que manifesten la competència en aquest àmbit.

10. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS

Els materials i els recursos de què disposem a les aules són suficients i adequats per a fer de l'aula un espai versàtil que possibilita canvis de distribució de mobiliari i ensers, segons les necessitats de cada activitat didàctica.

L'ordinador i el canó digital són unes ferramentes extraordinàries per a la tasca docent, que ja ha esdevingut un suport normal en les nostres aules. Així podem realitzar una sèrie d'activitats amb apps digitals molt interessants, com ara: Booktuber, TBR, Rebol·lengua, Kahoot, Plickers, etc.

11. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I MARCADORS D'ÈXIT

La LOMQE marca que el professorat haurà d'avaluar no tan sols els aprenentatges de l'alumnat, sinó també els processos d'aprenentatge i la seua pròpia pràctica docent. Amb aquesta finalitat incloem aquesta taula amb indicadors d'èxit i elements a avaluar sobre les quals es reflexionarà després de cada avaluació a nivell individual i de departament.

Així doncs, l'avaluació de la pràctica docent és necessària per recollir informació respecte a les necessitats i assoliments dels alumnes. Cal reflexionar i prendre decisions pertinents per valorar tant la nostra actuació com a docents com la programació didàctica, que caldrà adequar cada vegada més als alumnes. Si cal, s'hauran de modificar aquells elements que han plantejat alguna dificultat i millorar així el procés d'ensenyament. Així doncs, s'hauran d'incorporar propostes de millora, les quals seran incloses en la memòria de fi de curs i figuraran en la programació del curs següent.

D'altra banda, es tracta d'un procés que és part integrant del procés educatiu i, per això, ha de realitzar-se de manera contínua, amb la finalitat no sols de valorar els resultats obtinguts segons les competències adquirides i els objectius aconseguits, sinó d'analitzar tot el procés d'ensenyament i aprenentatge. Serà decisiva per a detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, esbrinar-ne les causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i acomodar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat. Ara bé, per poder incorporar les mesures de millora, s'ha de tindre en compte una sèrie d'indicadors d'èxit, que ajudaran a comprovar el funcionament de la programació. Aquests indicadors s'obtidran a través de qüestionaris o enquestes, a complimentar per l'alumnat i professorat.

Per a portar a terme una valoració objectiva dels aspectes educatius de la PDA és necessari sistematitzar els processos de reflexió i de correcció. És imprescindible recollir dades amb rigor per facilitar l'anàlisi dels resultats del procés i la presa de decisions que permeten millorar l'ensenyament.

A continuació presentem dues taules que podrien servir com a model d'avaluació d'aquesta pràctica docent, una amb un model més senzill i altra un poc més completa:

UNITAT	AJUSTAMENT DE LA PDA	COMPLIMENT DELS OBJECTIUS	CAUSES POSSIBLES	DECISIONS

ELEMENTS AVALUATIUS	INDICADORS D'ÈXIT			RESULTATS
	<i>No aconseguit</i>	<i>Aconseguit parcialment</i>	<i>Totalment aconseguit</i>	
Programació didàctica	No s'adequa al context de l'aula.	S'adequa parcialment al context de l'aula.	S'adequa completament al context de l'aula.	
Plans de millora	No s'han adoptat mesures de millora després dels resultats acadèmics obtinguts.	S'han identificat les mesures de millora a adoptar després dels resultats acadèmics obtinguts.	S'han adoptat mesures de millora segons els resultats acadèmics obtinguts.	
Mesures d'atenció a la diversitat	No s'han adoptat les mesures adequades d'atenció a la diversitat.	S'han identificat les mesures de atenció a la diversitat a adoptar.	S'han adoptat mesures d'atenció a la diversitat adequades.	
Temes transversals	No s'han treballat tots els temes transversals en la matèria.	S'han treballat la majoria dels temes transversals en la matèria.	S'han treballat tots els temes transversals en la matèria.	
Programa de recuperació	No s'ha establert un programa de recuperació per als alumnes.	S'ha iniciat el programa de recuperació per als alumnes que ho necessiten.	S'ha establert un programa de recuperació eficaç per als alumnes que ho	

			necessiten.	
Objectius de la matèria	No s'han aconseguit els objectius de la matèria establerts.	S'han aconseguit part dels objectius de la matèria establerts per al curs.	S'han aconseguit els objectius de la matèria establerts per a aquest curs.	
Competències	No s'han desenvolupat la majoria de les competències relacionades amb la matèria.	S'han desenvolupat part de les competències relacionades amb la matèria.	S'ha aconseguit el desenvolupament de les competències relacionades amb esta matèria.	
Pràctica docent	La pràctica docent no ha sigut satisfactòria.	La pràctica docent ha sigut parcialment satisfactòria.	La pràctica docent ha sigut satisfactòria.	
Programes de millora per a la pràctica docent	No s'han dissenyat programes de millora per a la pràctica docent.	S'han identificat els punts per a dissenyar un programa de millora per a la pràctica docent.	S'han dissenyat programes de millora per a la pràctica docent.	
Materials i recursos didàctics	Els materials i recursos didàctics utilitzats no han sigut els adequats.	Els materials i recursos didàctics han sigut parcialment adequats.	Els materials i recursos didàctics han sigut completament adequats.	
Distribució d'espais i temps	La distribució dels espais i temps no han sigut adequats als mètodes didàctics i pedagògics utilitzats.	La distribució dels espais i temps han sigut parcialment adequats als mètodes didàctics i pedagògics utilitzats.	La distribució dels espais i temps han sigut adequats als mètodes didàctics i pedagògics utilitzats.	
Mètodes didàctics i pedagògics	Els mètodes didàctics i pedagògics	Els mètodes didàctics i pedagògics	Els mètodes didàctics i pedagògics	

	utilitzats no han contribuït a la millora del clima d'aula i de centre.	utilitzats han contribuït parcialment a la millora del clima d'aula i de centre.	utilitzats han contribuït a la millora del clima d'aula i de centre.	
Resultats de l'avaluació	Els resultats de l'avaluació en esta matèria no han sigut satisfactoris.	Els resultats de l'avaluació en esta matèria han sigut moderats.	Els resultats de l'avaluació en esta matèria han sigut molt satisfactoris.	

A partir de les decisions que s'hi adopten, l'equip pedagògic haurà de revisar les programacions didàctiques per a reajustar-les a la realitat dels alumnes.

Des del punt de vista organitzatiu, és aconsellable fer també una reflexió sobre els recursos que ofereix el centre, la coordinació entre els diferents agents i la manera en què flueix la informació entre els diferents grups. La taula següent resumeix alguns d'aquests punts clau.

ELEMENTS PER A LA REFLEXIÓ	ASPECTES POSITIVS	PER A MILLORAR	CAUSES POSSIBLES	DECISIONS
Organització i gestió dels espais, temps i recursos.				
Coordinació entre diferents òrgans i persones del centre.				
Fluxos d'informació amb l'alumnat i les famílies.				
Adequació de les PDA a la gestió del procés educatiu.				

12. PROGRAMACIÓ DE CONTINGUTS EN CAS DE CONFINAMENT O TREBALL A DISTÀNCIA

Hem organitzat un pla de treball que caldria seguir en cas de ser confinats o en cas que sorgira la necessitat de tindre alumnat treballant a distància. Aquesta programació de continguts podria ser modificada o ampliada, depenent de les circumstàncies i del que indicara la Conselleria d'Educació en el seu moment.

Atenent que la metodologia passa a ser bàsicament online, l'alumne serà el centre del seu aprenentatge. A través del correu gva d'Ítaca i de la Plataforma AULES, l'alumnat disposarà de tota la documentació d'aquestes setmanes per descarregar-la de forma còmoda i senzilla. Hem d'estar en constant activitat als mitjans de treball per tal de funcionar amb dinamisme i resoldre dubtes. S'intentarà, a banda dels materials escrits, adjuntar enllaços a vídeos explicatius de cadascun dels temes per poder profunditzar-hi i que queden clars els conceptes més complexos.

Primerament, si les ordres no canvien, l'avaluació serà posterior i el treball es corregirà a

classe en tornar. Aquest es valorarà de la mateixa manera que hem indicat a la present PGA. Si hi haguera un canvi en la temporalització ja valoraríem el fet de poder avaluar l'alumnat a partir d'una prova escrita que realitzaríem a través de la plataforma AULES i a partir dels treballs i activitats que ens pugueren enviar. L'avaluació de les diferents competències es faria atenent a diferents circumstàncies: la duració del confinament, les tasques que realitzen durant aquest període, etc.

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA;

PROGRAMA DE REFORÇ DE 4T D'ESO

PR4

ÀMBIT LINGÜÍSTIC I SOCIAL

CURS 2021-2022

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	86
1.1. Justificació de la programació	86
1.2. Contextualització	87
2. COMPETÈNCIES BÀSIQUES	
3. OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA	92
4. CONTINGUTS PER COMPETÈNCIES BÀSIQUES	95
5. ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE	98
5.1. Lectures. Llistat de lectures proposades	98
5.2. Treball per projectes	100
5.3. Treballs per a dies assenyalats	100
6. METODOLOGIES I RECURSOS DIDÀCTICS	101
7. CRITERIS D'AVUACIÓ	102
8. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ	103
8.1. Criteris de recuperació de pendents	105
9. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	105
10. ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ	105
11. ELEMENTS TRANSVERSALS	105
11.1. Foment de la lectura	106
11.2. Comunicació audiovisual	106
11.3. Emprenedoria	107
11.4. Educació cívica i constitucional	107
12. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT	107

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació de la programació

El Programa de Reforç de 4t d'ESO (PR4) és una eixida educativa especial dins de la formació ordinària dels ensenyaments de l'ESO. I ve arreplegat al Reial Decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatoria i del Batxillerat (BOE del 3 de gener de 2015). Així com en la Resolució de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport del 4 d'abril de 2017 per la qual es regula l'aplicació del PAM (Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, n.º 8016/06-04-2017).

Aquest programa està format per alumnes amb baix rendiment acadèmic, que han repetit algun curs i per tant, l'orientació de les classes, la metodologia i els continguts, han d'estar adaptats a ajudar l'alumnat a superar les seues dificultats i a ser capaços d'assolir els continguts d'ESO per a poder obtindre el graduat i per a preparar-se per a la seua vida formativa i laboral.

La principal adaptació ja l'estableix el Reial Decret quan distribueix les assignatures per àmbits de coneixement: àmbit lingüístic i social, àmbit científic i matemàtic, etc.

L'àmbit lingüístic i social correspon a les assignatures de valencià, castellà i socials d'un 4t d'ESO ordinari. Esta distribució s'adiu perfectament amb el coneixement competencial, ja que la metodologia pràctica de les classes afavoreix la relació entre textos d'actualitat o d'història contemporània (Socials) i les competències bàsiques d'entendre un text (comprensió lectora), escriure un resum o reflexió (expressió escrita), bàsics en l'àrea de llengües.

Així doncs, la programació d'aquest curs està pensada de manera que tots els coneixements humanístics es relacionen. L'alumnat treballarà els continguts de socials i de llengües simultàniament i assolirà les competències bàsiques al mateix temps.

Al llarg d'esta programació s'explicarà detalladament la metodologia, els objectius, els continguts, les activitats i tots els punts que apareixen a l'índex.

La programació que presentem a continuació es tracta d'un projecte o guia que arreplega les intencions educatives i el pla d'acció d'ensenyament-aprenentatge tenint en compte les condicions reals de treball: alumnes, centre, aula, personal docent, orientació, etc. Es tracta d'una planificació i, com a tal, pot anar variant al llarg del curs en alguns aspectes segons es vagen modificant les necessitats de l'alumnat o les condicions del centre, del aula, etc. Els possibles canvis que afecten a la programació apareixeran ressenyats a la memòria final de curs.

Cada Unitat didàctica s'elaborarà tenint en compte un conjunt organitzat, integrat, seqüenciat i estructurat d'objectius, continguts, estàndards d'aprenentatge avaluable, metodologies, activitats i recursos didàctics, criteris d'avaluació, instruments d'avaluació i criteris de qualificació, que tenen sentit per ells mateixos i que facilita l'aprenentatge als estudiants.

1.2. Contextualització

El curs 2021-2022 serà la continuació del curs PR4 a l'IES Enric Valor de Pego. Està format per 15 alumnes amb un perfil semblant però de nivells d'adquisició de competències heterogenis. La gran majoria de l'alumnat procedeix del 3r de PMAR del curs passat, i el professor de l'àmbit està amb contacte amb el professor de l'àmbit lingüístic del PMAR, per tant ja sabem de quin nivell partim, quines són les mancances i els punts forts de cadascú, i això afavorirà la consecució dels objectius.

La resta del grup presenta diverses dificultats d'aprenentatge, que en cap cas arriben a considerar-se ACIS. Estes dificultats també podran pal·liar-se gràcies a la ràtio del grup i amb l'ajuda dels companys més avançats i del professorat, sempre que els alumnes treballen i posen de la seua part.

És per aquest motiu que hem decidit treballar els continguts del curs mitjançant uns llibres de text que s'adeqüen de millor manera a l'objectiu del grup. Es tracta de la col·lecció 4D (Aula 3D) de Vicens Vives. A més, per a ampliar el nivell de valencià utilitzarem les lectures de cada avaluació i el treball de les Ciències Socials, que el farem en valencià, on s'incorporarà lèxic especialitzat.

Pel que fa a la competència lectora i expressió escrita, competències bàsiques de l'àmbit, també s'observa una important variació entre els companys del grup: aproximadament un 80% de l'alumnat té una competència lectora mitjana, mentres que la resta presenta alguna dificultat de comprensió de textos: dificultat en detectar arguments en el text, objectius de l'emissor, segones intencions...

De la mateixa manera, el nivell de competència escrita és desigual, més o menys en el mateix percentatge: alumnes amb capacitat de redacció mitjana i altres amb un estil de redacció telegràfic i, de vegades, poc comprensible.

Les faltes d'ortografia són preocupants en la majoria dels casos.

Per tant, es continuarà amb l'ús de ferramentes textuais de diversos nivells, per a poder donar a cada alumne el que necessita i amb l'objectiu de poder arribar tots als mínims exigits pel currículum de 4t d'ESO. També es buscaran activitats per a millorar l'ortografia. La lectura d'obres literàries i textos diversos, per exemple, és una bona manera de treballar la memòria visual ortogràfica.

2. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

L'actual Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa, incorpora totalment les competències clau com a element fonamental del currículum. Les competències bàsiques són les habilitats fonamentals que els alumnes han d'assolir per a finalitzar l'Educació Secundària Obligatòria.

En el Reial Decret 1105/2014, de 26 de desembre (BOE, 3 de gener de 2015), s'insisteix en

què els elements del currículum són els objectius, les competències, els continguts, la metodologia didàctica, els estàndards i els resultats d'aprenentatge avaluables; i els criteris d'avaluació del grau d'adquisició de les competències.

També hem tingut en compte les directrius del Decret 87/2015 de 5 de juny del Consell, pel qual es regula el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'Ensenyament Secundari Obligatori.

El Reial decret subratlla la importància de les competències:

En línea con la Recomendación 2006/962/EC, del Parlamento Europeo y del Consejo, de 18 de diciembre de 2006, sobre las competencias clave para el aprendizaje permanente, este real decreto se basa en la potenciación del aprendizaje por competencias, integradas en los elementos curriculares para propiciar una renovación en la práctica docente y en el proceso de enseñanza y aprendizaje. Se proponen nuevos enfoques en el aprendizaje y evaluación, que han de suponer un importante cambio en las tareas que han de resolver los alumnos y planteamientos metodológicos innovadores. La competencia supone una combinación de habilidades prácticas, conocimientos, motivación, valores éticos, actitudes, emociones, y otros componentes sociales y de comportamiento que se movilizan conjuntamente para lograr una acción eficaz. Se contemplan, pues, como conocimiento en la práctica, un conocimiento adquirido a través de la participación activa en prácticas sociales que, como tales, se pueden desarrollar tanto en el contexto educativo formal, a través del currículo, como en los contextos educativos no formales e informales.(...)

Se adopta la denominación de las competencias clave definidas por la Unión Europea. Se considera que «las competencias clave son aquellas que todas las personas precisan para su realización y desarrollo personal, así como para la ciudadanía activa, la inclusión social y el empleo». Se identifican siete competencias clave esenciales para el bienestar de las sociedades europeas, el crecimiento económico y la innovación, y se describen los conocimientos, las capacidades y las actitudes esenciales vinculadas a cada una de ellas.

El rol del docente es fundamental, pues debe ser capaz de diseñar tareas o situaciones de aprendizaje que posibiliten la resolución de problemas, la aplicación de los conocimientos aprendidos y la promoción de la actividad de los estudiantes.

En aquest fragment queda clara quina és la finalitat de la introducció de les competències: facilitar la renovació de la pràctica docent en diversos aspectes:

- Canvi en les tasques que es proposen a l'alumnat.
- Canvi en la metodologia: adoptar plantejaments innovadors.
- Canvi en la manera en què els alumnes adquireixen el coneixement: a través de l'acció, mitjançant la participació en pràctiques socials.

- Canvi en la integració dels aprenentatges en contextos formals, informals i no formals, que demana col·laboració entre el centre, la família i l’entorn i un compromís més profund de tots amb l’educació.

- Canvi en el rol del docent.

Es dedica menys esforç, per tant, a la transmissió d’informació i els continguts s’orienten al coneixement aplicat. Es tracta de què els estudiants aprenguen amb sentit, construint el seu coneixement de forma cada vegada més autònoma, a partir del que ja coneixen. El professor ha d’*ensenyar a aprendre*.

Lògicament, si els objectius i la metodologia canvien, els estàndards d’aprenentatge i els procediments d’avaluació també han de canviar.

L’Orde especifica que: *“Para una adquisición eficaz de las competencias y su integración efectiva en el currículo, deberán diseñarse actividades de aprendizaje integradas que permitan al alumnado avanzar hacia los resultados de aprendizaje de más de una competencia al mismo tiempo”*.

Les competències clau es poden considerar de forma general com una combinació dinàmica d’atributs (coneixements i la seua aplicació, actituds, destreses i responsabilitats) que descriuen el nivell o grau de suficiència amb què una persona és capaç d’exercir-les.

Les competències clau del currículum ajuden a definir els estàndards d’aprenentatge avaluable d’una determinada assignatura en un nivell concret d’ensenyament; és a dir, les capacitats i les actituds que els alumnes han d’adquirir com a conseqüència del procés d’ensenyament- aprenentatge.

<p>Les competències clau del currículum són les següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Comunicació lingüística: CCL – Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia: CMCT – Competència digital: CD – Aprendre a aprendre: CPAA 		<p>En les competències s’integren tres pilars fonamentals:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i comprendre (coneixementsteòrics d’un camp acadèmic). 2. Saber actuar (aplicació pràctica i operativa del coneixement). 3. Saber ser (valors de referència per a viure en societat).
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - Competències socials i cíviques: CSC - Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor: SIE - Consciència i expressions culturals: CEC 	
--	--

El contingut d'esta programació, la metodologia, els criteris d'avaluació, la planificació de cada unitat didàctica, etc., han tingut en compte les competències bàsiques.

- Comunicació lingüística:

La competència en comunicació lingüística implica ser capaç d'usar la llengua:

- per a comunicar-se oralment i per escrit;
- per a representar, interpretar i comprendre la realitat;
- per a construir i comunicar el coneixement;
- per a organitzar i regular la pròpia conducta.

Aspectes lingüístics: lèxics, gramaticals, semàntics, fonològics i ortogràfics.

Aspectes pragmàtics: superar les dificultats de comunicació i posar en pràctica habilitats generals de caràcter cognitiu, metacognitiu i socioafectiu.

Com és evident, l'àmbit lingüísticosocial té un component bàsic de comunicació lingüística.

- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia:

La competència matemàtica és la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic i les seues ferramentes per a descriure, interpretar i predir diferents fenòmens en el seu context. Suposa utilitzar espontàniament, als àmbits personal i social, els elements i raonaments matemàtics per a interpretar i produir informació i per a resoldre problemes i prendre decisions en situacions quotidianes.

Es relaciona especialment amb àrees de coneixement com l'àlgebra, la geometria i l'estadística, per tant, serà predominant a l'àmbit científicotècnic. No obstant això, a l'àmbit lingüístic i social també es treballen alguns continguts matemàtics, ja que s'ensenya a interpretar gràfics, mapes conceptuals, estadístiques (sobre els índexs de població, per exemple) i també a utilitzar la lògica amb la lectura de textos d'un cert nivell de dificultat o amb el desenvolupament de la sintaxi, que té una estructura de resolució d'oracions, profundament matemàtica.

La ciència i la tecnologia també és un contingut que predomina a l'àmbit científic, però que apareix de manera transversal en l'àrea lingüística i social, de fet en ocasions els continguts de l'assignatura de Ciències Naturals i de Ciències Socials, es solapen i es repeteix, com per exemple

les unitats sobre els climes, l'ecologia, la sostenibilitat, el cosmos...

L'important és fer entendre els alumnes que el coneixement no es redueix a un aula o a un llibre de text, i que no es circumscriu a una assignatura. Els coneixements s'interrelacionen i per aconseguir que els estudiants ho entenguen, una bona forma és treballar per àmbits i mitjançant projectes interdepartamentals. De fet, les professores de l'àmbit lingüístic i científic, estan coordinades per a interrelacionar les competències coincidents, i hem planificat un treball per projectes per a treballar els continguts i les competències comunes.

- Competència digital:

La competència digital implica l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació. L'aprenentatge d'esta destresa és bàsic per al món social i laboral en l'actualitat. Les TIC estan presents en cadascuna de les classes que hi ha programades en este àmbit, ja que la metodologia de la professora és introduir cada dia algun contingut de l'àrea mitjançant vídeos, presentacions, imatges projectades, etc.

Així mateix, anirem mínim una vegada a la setmana a l'aula d'informàtica, per tal d'elaborar treballs o ensenyar-los a utilitzar diversos programes d'autoformació, autoavaluació, etc. L'objectiu de la presència constant de les TIC a l'àmbit lingüístic i social és doble: d'una banda, apropar l'alumnat al seu llenguatge i motivar-lo més cap al coneixement de l'àmbit, ja que són persones nascudes en un món digital; i d'altra banda, alfabetitzar-los en l'ús de les noves tecnologies, ja que a pesar que tenen un contacte constant amb elles, no solen saber utilitzar-les correctament. És habitual tindre alumnes que juguen tots els dies amb l'ordinador i el mòbil, però que no coneixen un processador de textos i són incapaços de fer un bon treball a ordinador (marges, sagnies, tipus de lletra, autocorrecció de l'ortografia, etc.).

Tampoc saben, habitualment, buscar informació fiable, seleccionar-la, etc.

Per tant, al llarg del curs treballarem la competència digital en diversos aspectes.

- Aprendre a aprendre:

És la capacitat d'aprendre de manera autònoma. Es tracta d'una competència fonamental en el desenvolupament intel·lectual i la maduració de l'alumnat.

Es desenvolupa tant individualment com en grup, suposa la consciència, la gestió i el control de les pròpies capacitats i coneixements. Es relaciona amb la competència digital, ja que el domini de la competència d'aprendre a aprendre facilita la gestió de la recerca d'informació.

També implica la capacitat de cooperar, de planificar, i d'autoavaluar-se.

El treball d'esta competència estarà present contínuament a l'aula, ja que es fomentarà l'autonomia de l'alumnat i la realització de treballs individuals i en grup. Al final de cada unitat o treball, la professora facilitarà unes preguntes d'autoavaluació per a què cada estudiant aprenga a

autoavaluar-se. El caràcter transversal de la competència d'aprendre a aprendre la posa en relació amb totes les àrees del currículum.

- Competència social i cívica:

Implica una sèrie de capacitats personals, interpersonals i interculturals que permeten participar de una forma eficaç i constructiva en la vida social i professional en el context de societats cada vegada més complexes i diversificades. Implica poder utilitzar els coneixements sobre la societat per a interpretar fenòmens i problemes socials, per a elaborar respostes, prendre decisions i resoldre conflictes utilitzant un juí ètic, així com la capacitat d'interactuar amb altres persones i grups segons les normes establertes. Prepara a les persones per a exercir la ciutadania democràtica, actuar en la vida cívica i social, i adquirir un compromís de participació activa gràcies al coneixement de conceptes i estructures socials i polítiques.

Esta competència predomina a l'àmbit social, ja que s'estudia l'estructura i la formació dels estats democràtics, la formació de la unió europea, etc.

- Iniciativa i esperit emprenedor:

Es defineix com l'habilitat de la persona per a transformar les idees en actes. Això implica, d'una banda, adquirir consciència de la situació sobre la que s'ha d'intervindre o la qüestió que s'ha de resoldre, i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessàries amb criteri propi, amb l'objectiu d'aconseguir l'objectiu previst.

Esta competència la treballarem a l'aula motivant l'autonomia dels alumnes i demanant-los la realització de treballs i projectes, de manera que hagen de prendre les seues pròpies decisions.

- Consciència i expressions culturals:

Es tracta del coneixement, comprensió i valoració de les diferents manifestacions culturals i artístiques, amb una actitud oberta, respectuosa i crítica. Esta competència es troba en tots els aspectes de l'àmbit lingüístic i social.

3. OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA

Continguts curriculars

La distribució dels continguts, segons la LOMQE, es realitza en sis blocs bàsics:

LLENGUA I LITERATURA	Bloc 1. Comunicació oral: escoltar i parlar
	Bloc 2. Comunicació escrita: llegir i escriure

(CASTELLÀ I VALENCIÀ)	Bloc 3. Coneixement de la llengua
	Bloc 4. Educació literària
GEOGRAFIA i HISTÒRIA	Bloc 2. L'espai humà
	Bloc 3. Història. L'Edat Moderna

Pel que fa als continguts de valencià i de castellà són paral·lels: les etapes històriques i literàries des de l'Edat Moderna (segle XVIII) fins a l'Edat Contemporània (segle XXI), són continguts curriculars iguals, encara que amb autors, moviments i obres diferents, òbviament. Pel que fa a la llengua, els conceptes gramaticals i ortogràfics que s'han d'estudiar en 4t d'ESO són els mateixos. Per tant, el treball lingüístic que realitzarem a l'àmbit serà paral·lel; quan parlem d'un aspecte en valencià el farem també en castellà i a l'inversa, comparant les dues llengües, les semblances i diferències, les obres i autors diversos en cada llengua, etc.

Per tant, no anem a tornar a detallar uns continguts que ja vénen explicats en la programació dels departaments de castellà, valencià i geografia i història, ens remetem als continguts d'estes programacions i els impartirem igual que en qualsevol altre 4t d'ESO, l'única diferència serà la metodologia (més pràctica) i el nivell d'exigència, que serà menor. Tenint en compte el tipus d'alumnat d'este programa l'objectiu de la programació del PR4 és donar els continguts mínims que exigeix el currículum i si l'alumnat respon bé, ampliar-los al llarg del curs.

Volem garantir que l'alumnat del PR4 es gradua amb els mateixos continguts culturals que els altres companys de 4t d'ESO ordinari, i amb les ferramentes necessàries per a fer front a uns estudis pràctics (Formació Professional) o per al món laboral.

CIÈNCIES SOCIALS:

Valoració de les societats contemporànies:

La construcció dels sistemes democràtics.

La Il·lustració i les seues conseqüències.

La societat liberal.

La societat democràtica.

Estructura econòmica i la seua evolució.

Principis d'organització econòmica. L'economia globalitzada actual.

La segunda globalització.

La tercera globalització: els problemes del desenvolupament.

Evolució del sector productiu propi.

Relacions internacionals.
Grans potències i conflicte colonial.
La guerra civil europea.
Descolonització i Guerra Freda.
El món globalitzat actual.
Espanya en el marc de relacions actuals.
La construcció europea.
Art contemporani.
La ruptura del cànon clàssic.
El cinema i el còmic com a entreteniment de les masses.
Tractament i elaboració d'informació per a les activitats educatives.
T treball col·laboratiu.
Presentacions i publicacions web.

Valoració de les societats democràtiques:

La Declaració Universal de Drets Humans.
Els Drets Humans en la vida quotidiana.
Conflictes internacionals actuals.
El model democràtic espanyol.
La construcció de la Espanya democràtica.
La Constitució Espanyola.
El principi de no discriminació en la convivència diària.
Resolució de conflictes.
Tractament i elaboració d'informació per a les activitats educatives.
Processos i pautes per al treball col·laboratiu.
Preparació i presentació d'informació per a activitats deliberatives.
Normes de funcionament i actituds en el contrast d'opinions.

LLENGUA I LITERATURA: CASTELLÀ I VALENCIÀ

Utilització d'estratègies de comunicació oral:

Textos orals.
Escolta activa en la comprensió de textos orals.
Pautes per a evitar la disrupció en situacions de comunicació oral.
L'intercanvi comunicatiu.
Elements extralingüístics de la comunicació oral.
Usos orals informals i formals de la llengua.

Adequació al context comunicatiu.

Aplicació de les normes lingüístiques en la comunicació oral. Organització de l'oració: estructures gramaticals bàsiques.

Composicions orals.

Exposicions orals sencilles sobre fets de l'actualitat.

Presentacions orals sencilles.

Usos de mitjans audiovisuals i TIC.

Utilització d'estratègies de comunicació escrita:

Tipus de textos. Característiques de textos de la vida quotidiana i professional.

Estratègies de lectura: elements textuales.

Pautes per a la utilització de diccionaris.

Estratègies bàsiques en el procés de composició escrita.

Presentació de textos escrits en diferents suports.

Aplicació de les normes gramaticals.

Aplicació de les normes ortogràfiques.

Textos escrits.

Principals connectors textuales.

Aspectes bàsics de les formes verbals en els textos.

Sintaxi: enunciat, frase i oració; subjecte i predicat; complement directe, indirecte, de règim, predicatiu, circumstancial, agent i atribut.

Lectura de textos literaris d'autors valencians i castellans fins al segle XX:

Pautes per a la lectura de textos literaris.

Instrumentes per a arregar informació de la lectura d'una obra literària.

Característiques estilístiques i temàtiques de la literatura en castellà a partir de l'Edat Mitjana fins al segle XX.

La narrativa. Temes i estils recurrents segons l'època literària.

La lírica. Lectura i interpretació de poemes. Temes i estils recurrents segons l'època literària.

El teatre. Temes i estils segons l'època literària.

4. CONTINGUTS PER COMPETÈNCIES BÀSIQUES

ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Bloc 1: El nostre món i el nostre entorn

Les característiques de l'espai físic i les relacions ésser humà-medi.

Vocabulari bàsic i essencial relacionat amb la geografia física i política.

Observació i interpretació de mapes: llegendes, coordenades geogràfiques, escales, mapes del temps.

Observació i interpretació de gràfics: lineals, de barres i sectorials simples, relacionats amb diferents i variats aspectes de la geografia (climogrames, població, taxes de natalitat, etc.)

Anàlisi i descripció d'un paisatge, així com de fotografies de contingut geogràfic i d'esdeveniments o fenòmens relacionats amb el medi físic.

Bloc 2: Societat i cultura a través del temps

Nocions temporals bàsiques: any, dècada, segle, mil·lenni.

Coneixement i establiment de relacions entre els distints períodes de la història: prehistòria, les grans civilitzacions de l'antiguitat, Grècia i Roma, l'Edat Mitjana, els estats i els imperis moderns, l'edat contemporània.

Ubicació en línia del temps en successió correcta dels fets més rellevants de la història, des de la prehistòria fins a l'actualitat.

La població: distribució i creixement. Moviments migratoris.

Bloc 3: La creació artística

Establiment de relacions entre moviments que constitueixen referents clau en la història de l'art i de la música, així com dels elements més destacats del context social i històric en que van aparèixer, valorant les obres més rellevants com a patrimoni universal cultural.

Anàlisi i interpretació d'obres rellevants de l'art i la música com a exemples de la creació artística i del patrimoni cultural, distingint la intenció i les funcions que compleixen, amb l'objectiu d'apreciar-les i de relacionar-les amb els propis gustos estètics, culturals i temporals.

Desenvolupament d'una actitud crítica i de gaudi davant de les creacions culturals i artístiques, enteses com a formes de comunicació i d'expressió cultural i històrica.

Bloc 4: Pensament social

Discernir entre causes i conseqüències.

Foment de la participació de manera deliberada i crítica en l'espai de diferents institucions: polítiques, socials, culturals..., fent ús dels drets del ciutadà.

Realització de tasques en grup i participació en discussions i debats amb una clara actitud crítica i tolerant, de manera que es fonamenten les opinions i les propostes, les quals tenen com a conseqüència inequívoca valorar la discrepància i el diàleg com a vies necessàries per a la solució de problemes humans i socials.

Identificar més d'una causa i/o conseqüència per a explicar un fenomen o una resolució de

problemes, de forma individual i col·lectiva, referits a fets socials.

Coneixement dels mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, en especial els referents a drets i deures que regulen la participació política, econòmica i cultural dels ciutadans.

ÀREA LINGÜÍSTICA: VALENCIÀ I CASTELLÀ

Bloc 1: Comunicació oral: usos i formes

La llengua oral com a font d'informació, plaer, coneixement, manipulació, etc.: reconeixement de les diferents intencions comunicatives en textos diversos: cartes, avisos, notícies...

Reconeixement de la situació de comunicació que envolta el fet oral i els seus elements de la comunicació: emissor, missatge, receptor, codi, canal, context.

Diferenciació i interpretació dels trets distintius de la llengua oral: fonètics, paralingüístics, prosòdics, etc.

Comprensió de textos orals d'elaboració pròpia que reflectisquen situacions de relació social pròpies de la vida diària i de l'àmbit laboral.

Ús de tipus i formes propis de la llengua oral: conversa, col·loqui, debat, entrevista, etc.

Distinció, ús i reconeixement d'argots i llenguatges professionals.

Valoració de la diversitat lingüística i varietats dialectals de la llengua oral, remarcant la varietat plurilingüe i pluricultural d'Espanya, els fenòmens de contacte entre distintes llengües i l'ús i la difusió del valencià i del castellà dins i fora d'Espanya.

Bloc 2: Comunicació escrita: usos i formes

La llengua escrita com a font d'informació, plaer, coneixement, manipulació, etc.: reconeixement de les diferents intencions comunicatives en textos diversos: cartes, avisos, notícies...

Ús de tipus i formes propis de la llengua escrita: narració, descripció, exposició, argumentació, etc.

Utilització de la llengua escrita per a fins específics com la memòria, el resum, l'informe, etc.

Ús d'elements gràfics i paratextuals (il·lustracions, taules, gràfics, imatges, tipografia) en les pròpies creacions escrites.

Comprensió de textos escrits d'elaboració pròpia que reflectisquen situacions de relació social pròpies de la vida diària i de l'àmbit laboral.

Interés per l'atenció i la presentació dels textos escrits i per l'adequació dels textos a les normes ortogràfiques pròpies de la llengua utilitzada, reconeixent el seu valor per a la comunicació.

Valoració de la diversitat lingüística i les varietats dialectals de la llengua escrita, remarcant la varietat plurilingüe i pluricultural d'Espanya, els fenòmens de contacte entre distintes llengües i l'ús i la difusió del valencià i del castellà dins i fora d'Espanya.

Bloc 3: La llengua i la seua reflexió com a objecte de coneixement

Reconeixement i utilització de categories: determinants, substantius, adjectius, verbs, pronoms, conjuncions, preposicions i adverbis.

Reconeixement de relacions entre les paraules per la seua forma (famílies lèxiques, sigles, derivació, etc.) i pel seu significat (sinonímia, antonímia, polisèmia, frases fetes, sexismes, modismes, etc.).

Reconeixement i distinció entre oració simple i oració composta, classificació dels tipus d'oracions i la seua funció: enunciativa, interrogativa, apel·lativa, etc.

Ús d'enllaços entre paraules i oracions, així com la concordança nominal i verbal, amb el fi d'expressar finalitat, causa i conseqüència a l'hora de produir textos propis.

Coneixement de la intenció comunicativa dels parlants per mitjà del coneixement de les modalitats de l'oració i del verb.

Utilització i reconeixement d'estructures de diferent tipologia textual: narrativa, descriptiva, instructiva, explicativa i argumentativa per a produir i comprendre textos.

Ús i coneixement de les normes ortogràfiques bàsiques.

Bloc 4: La literatura

Comprensió del fet literari com a producte lingüístic i estètic.

Coneixement de les principals obres i autors propis en valencià i en castellà, així com la seua inclusió dins del període històric a què corresponen.

Reconeixement i distinció dels gèneres literaris: l'èpica, la lírica, el dramàtic, l'assaig.

Reconèixer i saber distingir en un text les principals figures estilístiques: anàfora, comparació, metàfora, hipèrbole, paral·lelisme, etc.

Creació de textos literaris propis, buscant un estil propi d'expressió.

5.ACTIVITATS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE

Les activitats al llarg del curs són molt diverses i estan íntimament lligades amb la metodologia i amb els objectius que es volen aconseguir, per això al punt 6, "metodologies", es detallaran algunes.

5.1. Lectures

La comprensió lectora és una competència bàsica en l'àmbit lingüístic i social, al mateix temps que és transversal en totes les àrees i fonamental en la vida diària. Des d'entendre una carta

del banc, un contracte laboral o una factura de l'aigua, fins a ser capaç d'extraure els matissos i intencionalitats d'un article d'opinió, el missatge central d'una notícia... fins a gaudir d'una obra literària, apreciar l'estètica, les figures retòriques, la seua emotivitat...

En definitiva, la lectura és la base fonamental de l'àrea i, per això, estarà present en totes les classes. Es treballaran els gèneres més importants (novel·la, teatre, poesia). És possible que es llegisca més d'una obra al trimestre, ja que la lectura es realitza en classe i constitueix el fil conductor dels continguts i les competències bàsiques de l'àmbit.

L'enfocament de la lectura no ha de ser obligatori, ja que és la primera raó per a fer odiar una lectura a un alumne. La lectura s'ha de gaudir en classe o en casa, i incorporar-la com una activitat més de l'àmbit. La nota de la lectura serà una qualificació més que es sumarà a la resta de proves, treballs, exposicions en classe... i valdrà un 20% de la nota de l'avaluació.

La metodologia habitual serà llegir en classe per a poder ajudar a l'alumnat amb els dubtes de vocabulari i de comprensió. En cas de tractar-se d'una obra molt llarga, es començarà a llegir en classe o es llegiran fragments, per tal d'ajudar l'alumnat en la comprensió.

Els llibres obligatoris d'aquest curs són:

PRIMERA AVALUACIÓ	<i>Cartes d'hivern</i> . Agustín Fernández Paz
SEGONA AVALUACIÓ	<i>El príncipe de la niebla</i> , Carlos Ruíz Zafón. Ed. Booket
TERCERA AVALUACIÓ	<i>Llegendes valencianes</i> . Josep Franco

Llistat de lectures voluntàries proposades

Les obres, com tota la resta d'activitats i idees de la programació, són una planificació, una predicció de quines obres poden funcionar millor amb l'alumnat de PR4, al mateix temps que responen als nostres objectius i continguts d'etapa. Si alguna obra es prova en la classe i no funciona, els alumnes s'avorreixen, no els agrada, els resulta massa difícil... serà substituïda, ja que l'important és arribar a l'objectiu d'assolir una competència lectora adequada i fomentar la lectura, l'amor per la literatura; el títol de l'obra no és un objectiu en ell mateix, sinó un instrument. Els possibles canvis quedaràn ressenyats en la memòria de final de curs.

Sherlock Holmes i el constructor de Norwood, Arthur Conan Doyle

Relatos de terror. Ed. Vicens Vives

Rimas y leyendas de Bécquer. Ed. Vicens Vives

Don Juan Tenorio, José Zorrilla. Ed. Algar

Cuentos que cuentan. Antología de relatos breves del S.XIX. Ed. Algar

Las bicicletas son para el verano, Fernando Fernán Gómez. Ed. Vicens Vives.

Demà podries morir, Pasqual Alapont. Ed. Bromera.

El diari d'Anna Frank, Frances Goodrich i Albert Hackett. Ed. Bromera (versió teatral)

Las lágrimas de Shiva, César Mallorquí. Ed. Edebé

Malditos 16, Fernando J. López. Ed. Antígona.
Mis tardes con Margueritte, Marie-Sabine Roger
L'amor també és això, Louis-Dominique Lauvigne. Ed. Bromera
PQPI Connection, Lluís Miret. Ed. Bromera
Nit d'ombres voraces, Agustín Fernández Pas. Ed. Bromera
Fi de culs a Mallorca, Pasqual Alapont. Ed. Bromera
Los cuentos de Beetle el Bardo, J.K. Rowling. Ed. Salamandra
Las brujas, Roald Dahl. Ed. Alfaguara
L'estranya mort de Berta, Joan Pla. Ed. Bromera
Nou diari d'un jove maniàtic, Aidan Macfarlane i Ann McPherson. Ed. Bromera
El somriure del diable, Jordi Sierra i Fabra. Ed. Bromera

La poesia es treballarà amb fotocòpies, llibres de la biblioteca, cançons, etc.

5.2. Treball per projectes

El treball per projectes suposa un nivell d'autonomia de l'aprenentatge important per part de l'alumnat; amb les indicacions, organització i ajuda del professorat, els estudiants desenvolupen un projecte que suposa fer cerques d'informació, entrevistes, estudis de camp, lectura de bibliografia...

La realització d'un projecte implica molts àmbits de coneixement, per això és necessària la coordinació amb diversos departaments. Com és evident, amb la realització de totes estes tasques, l'alumnat practicarà totes les competències bàsiques.

El més important en el treball per projectes és que els alumnes estiguen motivats en la seua realització, si la idea que els presentem no els agrada, caldrà buscar entre tots un altre tema de projecte, clar està, que siga compatible amb la programació i els continguts curriculars.

5.3. Treballs al voltant de dies o celebracions concretes, relacionats amb els continguts de l'etapa

Una altra manera d'arribar a la consecució dels objectius de l'etapa és mitjançant treballs puntuals i temàtics, que poden ser individuals, per parelles, en grups, coordinats amb altres grups de l'institut.

És habitual aprofitar els dies assenyalats com el dia de la dona (8 de març), el dia contra la violència de gènere (25 de novembre)... per tal d'elaborar cartells, murals, vídeos, exposicions orals, etc.

Serà una dinàmica de treball habitual en la classe.

6.METODOLOGIES I RECURSOS DIDÀCTICS

Com ja s'ha explicat a la programació, segons l'ensenyament per competències el treball fonamental del professorat ja no és únicament ensenyar continguts teòrics, sinó ensenyar a aprendre, i això es fa donant autonomia als estudiants en el seu procés d'aprenentatge, preparant activitats i guiant-los en la seua realització.

Per això, es prepararan diverses tasques i activitats relacionades amb el currículum de l'etapa: treballs individuals, per parelles, en grup... Cada tipus de treball focalitza un tipus de destresa, per exemple, el treball individual afavoreix la presa de decisions, la independència i l'autonomia en l'aprenentatge; mentres que el treball per parelles afavoreix la col·laboració, però permet la tranquil·litat que dóna la confiança, ja que quan els alumnes es posen per parelles solen posar-se amb un bon amic. En canvi, el treball en grup, fomenta la col·laboració en un entorn diferent, un entorn més real al què es trobaran en el món laboral i d'estudis superiors, ja que han de pactar i posar-se d'acord amb més persones, normalment conegudes i probablement amics o companys, però potser també amb qui no tinguen tanta confiança.

A la programació hem planificat projectes d'investigació, consulta de bibliografia i de premsa, i proves objectives, tipus exàmens, que permetan l'avaluació dins del marc europeu de competències mínimes exigides en el procés de l'avaluació contínua.

D'esta manera es fomenta en l'estudiant l'adquisició de coneixements, capacitats, destreses i competències en el marc d'estàndards d'aprenentatge que ha d'assolir l'estudiant.

Per a desenvolupar esta metodologia i realitzar les diverses activitats, els recursos utilitzats seran: ordinador, projector i mòbil: vídeos, presentacions, recerca d'informació immediata quan sorgeix un dubte... L'ús del mòbil està prohibit al centre, però per a fer alguna recerca d'informació o treball serà permès, sempre que això no implique distracció en l'alumnat. Si volem preparar als nostres alumnes per al món laboral i real que es trobaran fóra del centre, no podem obviar l'imprescindible ús dels mòbils que es fa hui en dia.

Ordinadors de l'aula d'informàtica: per a la realització de treballs, cerca d'informació, realització d'activitats *online*, ús de blogs educatius, etc.

Biblioteca del centre: per al préstec de llibres de lectura, consulta d'informació, aprenentatge i foment de l'hàbit en el seu ús, etc.

Mapes físics i polítics: per a la pràctica dels continguts de geografia.

Diaris en paper i *online*: per al treball de la premsa i la competència lectora.

Llibres de text diversos i fotocòpies de les unitats seleccionades: a l'àmbit lingüístic i social no anem a utilitzar un llibre de text únic, ja que els coneixements no es redueixen a un llibre; aprendrem a partir de treballs, cerques d'informació, apunts donats per la professora en classe, debats, projectes, etc. Per tant, hi haurà dos llibres de text que l'alumnat s'haurà de comprar perquè no entren en Xarxa Llibres (un de l'àrea lingüística, de valencià, i un altre de l'àrea social) que

serviran de base per al desenvolupament dels continguts mínims, però no serà l'única font de coneixements. Els llibres de lectura, per exemple, ompliran gran part de les hores de l'àrea i suposaran el desenvolupament de totes les competències.

Els llibres de text són:

Llengua i Literatura 4D. Comunitat Valenciana, 4t d'ESO. Quadern de la diversitat. Ed. Vicens Vives.

Geografia i Història 4D. Comunitat Valenciana, 4t d'ESO. Quadern de la diversitat. Ed. Vicens Vives.

Lengua castellana 4d. Comunitat Valenciana, 4t d'ESO. Cuaderno de la diversidad. Ed. Vicens Vives.

7. CRITERIS D'AVUACIÓ

ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Identificar i valorar de forma crítica els principals trets i expressions culturals.

Reconéixer i argumentar el dret propi i alié a expressar i conservar la pròpia cultura, en el marc del respecte a la convivència democràtica.

Utilitzar coneixements geogràfics bàsics sobre relleu de la Comunitat Valenciana, Espanya i el planeta (clima, activitats humanes, població), establint conclusions, semblances i diferències amb d'altres.

Planificar i obtindre informació referent a les ciències socials utilitzant distintes fonts d'informació (premsa, Internet, revistes, etc.), discernir entre dades i opinions, i transmetre els resultats de l'estudi.

Identificar els grans trets de canvis i evolució de la història de la humanitat, en especial algunes grans transformacions i conflictes mundials.

Identificar i analitzar la riquesa del patrimoni artístic cultural de la humanitat.

Identificar i localitzar les comunitats autònomes espanyoles, els estats europeus i els principals països del món, analitzant exemples de desequilibris i desigualtats en el desenrotllament dels territoris.

Participar de forma activa en debats relatius a problemàtiques de la societat actual, manifestant actituds de respecte davant de les opinions dels altres.

Identificar, definir i delimitar problemes i conflictes del món actual, concedint rellevància especial a aquells que, per la seua proximitat (Comunitat Valenciana i Espanya), es pugen conèixer més, i respectant i analitzant críticament formes de vida, valors, creences, opinions i juís diferents dels propis.

ÀREA LINGÜÍSTICA: VALENCIÀ I CASTELLÀ

Captar el sentit i les intencions de textos orals i escrits de diferent tipus, nivell i propòsit.

Saber integrar informacions de diferents textos sobre un mateix tema en un text de creació pròpia on es reflectisquen tant el punt de vista propi com els oposats.

Exposar i elaborar de forma clara i ordenada, tant oral com escrita, les idees i els pensaments propis i els aliens.

Exposar de forma oral un tema seguint unes pautes lògiques i ordenades, adequant el llenguatge i el vocabulari al contingut i a la situació comunicativa, alhora que s'aconsegueix l'atenció del receptor.

Produir textos escrits que responguen a determinades estructures (narratives, descriptives, etc.) respectant criteris ortogràfics i adequant el dit text a la situació de comunicació.

Aplicar en les seues produccions la reflexió de la llengua respecte a normes, utilització d'enllaços, connectors, etc., amb la finalitat de transmetre adequadament els seus pensaments, idees i conclusions, o els de tercers.

Identificar i descriure la realitat plurilingüe d'Espanya, així com els fenòmens de contacte entre llengües i les conseqüències que se'n deriven.

Valorar la lectura, tant individual com col·lectiva, com a font d'informació, aprenentatge i plaer.

Identificar el gènere a què pertany un text literari reconeixent les seues característiques pròpies i els principals recursos estilístics.

Establir i conèixer relacions entre les principals obres, autors i moviments.

8.CRITERIS DE QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ

Per a l'avaluació, igual que en la resta d'aspectes de la programació, hem de tindre en compte que estem treballant per competències. Per tant, la manera d'avaluar també ha de canviar. Haurem de tindre en compte en quin grau els alumnes han assolit les competències bàsiques segons els estàndards d'aprenentatge.

Per a valorar-ho farem diferents tipus de proves: exàmens, treballs, redaccions, projectes, exposicions orals, lectures... Amb la suma de totes les proves amb nota igual o superior a 3,5 farem la mitjana aritmètica i obtindrem la nota de l'alumne.

Al PR4, a diferència del 3r de PMAR, i segons el que estableix el *Reial Decret 1105/2014*, la

nota de l'àmbit no vindrà reflectida com a una nota única en el butlletí dels estudiants, sinó que cada assignatura tindrà la seua pròpia nota, ja que els estudiants que aproven obtindran el graduat escolar.

Ara bé, la nota d'àmbit els servirà per a poder compensar alguna àrea que tinguen més fluixa i en la qual no traguem un 5, sinó potser un 4, un 4,5... En eixe cas la mitjana de l'àmbit els pot fer aprovar i l'assignatura suspesa en un 4 hauria d'aparèixer aprovada en un 5 en el butlletí.

Per exemple, si un alumne trau un 6 en valencià; un 6,5 en castellà i un 4,5 en Socials, la mitjana de l'àmbit l'eixirà aprovada, per tant l'alumne hauria d'aprovar, però com al butlletí no pot aparèixer la nota global de l'àmbit, sinó notes individuals per assignatura, al butlletí li apareixerà un 6 en valencià, un 6 en castellà i un 5 en socials.

Per a obtindre la nota de l'àmbit es farà de la següent manera: valorant un 30% cada una de les àrees i un 10% l'actitud i el treball a casa i a l'aula.

Castellà (30%) + Valencià (30%) + Ciències Socials (30%) + Actitud (10%) = 100% (un 10).

Però, com es calcularà el 30% de cada àmbit?

El professor sumarà les notes dels treballs de castellà al 20% d'esta àrea i els treballs de les altres "assignatures" dins del seu percentatge, fins a obtindre la nota final de cada àrea. El 10% restant serà el treball en classe. Per exemple, un alumne pot tindre un 5 en valencià, un 6 en castellà i un 7 en socials, amb un 7 d'actitud, estes notes seran amb les que es farà la mitjana abans esmentada.

Per a fer la mitjana, la nota de cada àrea ha de ser igual o superior a 3,5; sinó l'alumne haurà de recuperar l'àrea suspesa amb una prova o treball que la professora considere.

En molts casos, com treballem segons una metodologia d'àmbits, els treballs seran indistintament de valencià i socials, o de castellà i socials, ja que tot es relaciona. En eixe cas, es repartiran les diferents notes equitativament, de manera que en totes les àrees hi haja més o menys el mateix nombre de notes.

Es considerarà aprovat l'àmbit quan la nota final siga 5 o més de 5.

Pel que fa a la recuperació de l'àmbit, l'alumnat tindrà la mateixa convocatòria

extraordinària que els seus companys de cursos ordinaris. L'única diferència serà el tipus de prova, que estarà emmarcada en el treball de l'àmbit realitzat durant el curs.

8.1. Recuperació de pendents

Quan l'alumnat tinga alguna assignatura pendent se li recuperarà de la següent manera:

Si es tracta de castellà o de valencià l'alumne que aprobe la 1^a i la 2ª avaluació del present curs, recuperarà la pendent del curs anterior, ja que l'avaluació d'estes àrees és contínua. Si no aprova alguna d'estes avaluacions l'alumne s'haurà de presentar a la convocatòria extraordinària de cadascú dels departaments encara que el tipus de prova tindrà les adaptacions requerides per a la diversificació curricular.

Si l'àrea a recuperar és Ciències Socials, la professora l'indicarà un treball específic a l'alumne que l'haurà d'entregar abans de la 2ª avaluació en la data que la professora establisca. Si este treball no es realitza o queda suspès, l'alumne s'haurà de presentar a la convocatòria extraordinària que convoque el departament de Geografia i Història, encara que el tipus de prova tindrà les adaptacions requerides per a la diversificació curricular.

9. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

L'àmbit lingüístic i social no només se centrarà en els continguts establerts pel currículum educatiu, sinó que també es recolzara en una sèrie d'activitats complementàries que permetran a l'alumnat treballar completament distinta. Així, les activitats proposades per a aquest curs són les següents: una xerrada amb Elvira Cambrils, visita a monuments històrics del poble de Pego, i el teatre *Nora*. Tanmateix, a causa de la COVID aquestes activitats poden no realitzar-se o modificar-se per complet.

10. ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ

L'alumnat, a més, disposarà de material extra per a poder revisar o ampliar aquells continguts més complicats. És per aquest motiu que sempre es treballarà a partir de projectes, fitxes, vídeos i material en línia per a assegurar-nos que assoleixen els continguts del curs.

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

Els elements transversals són un conjunt de continguts d'ensenyança, especialment actitudinals. D'acord amb el Ministeri d'Educació, la naturalesa transversal es refereix a temes transversals que abracen continguts de diverses disciplines i, el seu tractament ha de ser abordat des de la complementarietat. No poden ser considerats com un programa paral·lel per al desenvolupament del pla d'estudis, però poden ser inserits en la dinàmica diària del procés

d'ensenyament-aprenentatge. Són transversals perquè han d'impregnar totes les activitats del centre.

D'acord amb el que disposa l'article 6 del Real Decret 1105/2014, de 26 de desembre hem de centrar-nos en quatre elements transversals: comprensió lectora i expressió oral i escrita, comunicació audiovisual i TIC, emprenedoria i educació cívica.

11.1. Comprensió lectora i expressió oral i escrita

La lectura és un dels factors clau de l'aprenentatge de tota llengua, i ha de ser inclosa en les nostres unitats didàctiques mitjançant activitats que la potencien. L'alumnat disposarà d'un llistat de llibres per a llegir de manera complementària a casa. A més, durant les classes també llegirem fragments de diverses llargàries que ens permetran treballar la comprensió lectora, el vocabulari, la gramàtica i l'ortografia.

Gràcies a la lectura, l'alumnat també podrà tindre accés a produccions textuais reals i treballar les distintes tipologies textuais i les seues característiques; a més, podrà estar en contacte amb les diferents maneres que tenen d'expressar-se els personatges, depenent del seu context social.

D'aquesta manera, l'alumnat podrà enriquir el seu nivell de la llengua d'una manera distinta i més entretinguda.

11.2. Comunicació audiovisual i TIC

La comunicació audiovisual i les tecnologies de la informació són una ferramenta molt important que l'alumnat ha de saber utilitzar de manera correcta durant l'educació secundària obligatòria. Aquesta ferramenta permet que l'alumnat treballe la seua autonomia i a més, promou un aprenentatge que l'acompanyarà al llarg de la seua vida acadèmica i professional. Una de les maneres que treballarem aquestes tecnologies serà mitjançant l'aplicació Aules, la qual permet pujar materials, imatges i tot tipus de documents a una aula virtual on l'alumnat podrà accedir mitjançant un usuari i una contrasenya.

A més, durant el curs, faran treballs en diferents formats, tant de manera electrònica com tradicional i hauran de saber utilitzar diccionaris i enciclopèdies digitals. En addició, l'alumnat haurà de saber crear presentacions usant l'aplicació Prezi i, també, saber realitzar un *booktrailer* per a cada llibre de lectura.

L'ús de l'ordinador també els motivarà, ja que permet que el desenvolupament de l'assignatura siga distint. Per tant, algunes nocions també seran revisades a partir de l'aplicació en línia Kahoot. El fet de convertir el repàs dels conceptes de l'assignatura en una competició amigable provoca que l'alumnat s'esforce més a recordar tot allò treballat prèviament.

Tots aquests materials seran adequats al nivell de l'alumnat i permetran que sàpiguen trobar la informació més important en una biblioteca tan extensa i infinita com és Internet.

11.3. Emprenedoria

L'emprenedoria és un element transversal que, cada vegada, està guanyant una major importància en l'àmbit acadèmic. L'alumnat ha de demostrar que té la capacitat de lluitar pels seus interessos, innovar, prendre decisions, crear estratègies, tindre iniciativa pròpia i sentit crític. A més, ha de ser capaç de treballar de manera individual i en equip, mostrant interès i curiositat per la matèria. Aquest element transversal es treballarà a partir de treballs en equip i activitats d'*scape room*.

11.4. Educació cívica i constitucional

L'educació cívica i constitucional és de gran importància i està estretament relacionada amb el procés d'aprenentatge, ja que l'alumnat haurà de treballar la tolerància, el respecte i el coneixement d'altres cultures, països i llengües. Algunes activitats de la programació didàctica estaran destinades a aquest fi i, a més, hauran de fer treballs grupals on arplegaran informació d'altres països i enderrocaran estereotips relacionats amb ells.

12. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

De la mateixa manera que nosaltres, com a professors, avaluem el treball realitzat pel nostre alumnat al llarg del curs, aquest també ha de tindre el dret, i la responsabilitat, d'avaluar el nostre treball diari, amb la intenció d'analitzar aquest *feedback* per a millorar la nostra habilitat per a educar i ensenyar l'alumnat. Així, podem comprovar si la nostra metodologia és correcta o, si pel contrari, necessita ser revisada perquè siga eficaç i adequada al curs que impartim. Per a poder aconseguir-ho, farem servir una rúbrica on l'alumnat haurà de seleccionar amb una creu la valoració que consideren adient per a cada enunciat. La valoració, per la seua banda, està dividida en sis apartats. De pitjor a millor: MD (molt deficient), D (deficient), R (regular), B (bé), N (notable) i MB (molt bé).

Aquesta rúbrica s'entregarà impresa a cada alumne perquè la complete, de manera anònima. Una vegada completada, serà posada dins d'un sobre perquè el professor no puga conèixer, de cap de les maneres, l'autoria del document. Aquest procés es realitza d'aquesta manera per a donar total llibertat a l'alumnat perquè s'expressi de manera honesta sense cap mena de pressió. A més, al final del document hi ha un apartat d'observacions on l'alumnat podrà comentar tot allò que crega convenient o necessari.